

Vliv virtuální komunikace na dospívající mládež

Lucie Dvořáková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Dvořáková**
Osobní číslo: **H140064**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vliv virtuální komunikace na dospívající mládež**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti sociálních sítí, virtuální komunikace a vývojových specifik dospívajících.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace smíšeného výzkumu formou dotazníku a rozhovorů.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ECKERTOVÁ, DOČEKAL. Bezpečnost dětí na Internetu: Rádce zodpovědného rodiče. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.

KIRKPATRICK. Pod vlivem Facebooku. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3573-0.

REICHEL. Kapitoly systematické sociologie. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. , 2008. ISBN 978-80-247-2594-9.

SEKOT. Sociologie v kostce. 3. vyd. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-126-X.

ŠMAHEL. Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi. Praha: Triton, 2003. 158 s. Psychologická setkávání; sv. 6. ISBN 80-7254-360-1.

CHRÁSKA. 2007. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada Publishing. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **7. prosince 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2017**

Ve Zlíně dne 7. prosince 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.3.2017

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídáne k vyšší výdělku dosaženému školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce s názvem „Vliv virtuální komunikace na dospívající mládež“ pojednává o problematice virtuální komunikace dospívajících. Internet je dnes významnou součástí života. Všichni dospívající ho znají, a všichni chtějí být „on-line“. Tato práce se snaží zmapovat problematiku virtuální komunikace dospívajících. Kdy a za jakých podmínek používají tuto formu komunikace, čemu se věnují apod. Teoretická část obsahuje charakteristiku vývojových stádií člověka, komunikace, virtuální komunikace, kyberprostor a další. Výzkumná část se věnuje konkrétně využívání virtuální komunikace dospívajícími. Pomocí kvantitativního a kvalitativního výzkumu, jsme získali informace od studentů základní školy a konzervatoře, které jsme následně vyhodnotili.

Klíčová slova: Komunikace, virtuální komunikace, vývojová stadia člověka, puberta, sebepojetí, genderová identita, kyberprostor.

ABSTRACT

Bachelor thesis titled "Influence of virtual communication on adolescents" describes the problems of virtual communication adolescents. The Internet is now an important part of life. All adolescents know him, and they all want to be "on-line". This work seeks to map out the issues of virtual communication adolescents. When and under what circumstances use this form of communication, how often, what they pay like. The theoretical part contains the characteristics of developmental stages of human communication, virtual communication, cyberspace, and more. The research part is devoted specifically use virtual communication adolescents. Using quantitative and qualitative research, we have gathered information from students in elementary schools and conservatories, which are then evaluated.

Keywords: communication, virtual communication, developmental stages of human puberty, self-esteem, gender identity, cyberspace.

Mé poděkování patří Mgr. Jakubu Hladíkovi, Ph.D., za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÝCH OBDOBÍ ČLOVĚKA	13
1.1 OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ	15
1.2 EMOČNÍ VÝVOJ A SOCIALIZACE DOSPÍVAJÍCÍCH.....	16
1.3 ODPOUTÁNÍ SE OD RODINY	17
1.4 DOSPÍVAJÍCÍ, VRSTEVNÍCI A JEJICH VZÁJEMNÉ VZTAHY	18
1.5 VZTAH DOSPÍVAJÍCÍCH KE ŠKOLNÍ PRÁCI A VÝUCE.....	19
1.6 VÝVOJ SEBEPOJETÍ	20
1.7 GENDEROVÁ IDENTITA	23
2 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE	25
2.1 DEFINICE KOMUNIKACE	25
2.2 VYMEZENÍ POJMU SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE.....	26
2.3 SOUČÁSTI KOMUNIKAČNÍ SITUACE A JEJÍ ROZDĚLENÍ	27
2.3.1 Motivace k sociální komunikaci a její cíle.....	28
2.4 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE DOSPÍVAJÍCÍCH.....	30
2.5 VIRTUALIZACE KOMUNIKACE.....	31
2.5.1 Virtuální identita dospívajících a její rizika	33
3 ŽIVOT V KYBERPROSTORU	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
4 VÝZKUM	41
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	41
4.2 CÍLE VÝZKUMU	41
4.2.1 Otázky kvalitativního výzkumu	42
4.3 METODA VÝZKUMU.....	43
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	44
4.4.1 Otázka č. 2 – Věk respondentů	45
4.4.2 Otázka č. 3 – Škola, kterou respondenti navštěvují	46
5 KVANTITATIVNÍ ČÁST VÝZKUMU	47
5.1 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	48
5.1.1 Komunikace	48
5.1.1.1 Otázka č. 4 – Vzkazy od rodičů.....	48
5.1.1.2 Otázka č. 5 – Komunikace s rodiči přes VK.....	49
5.1.1.3 Otázka č. 15 – Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky...?	50
5.1.1.4 Otázka č. 16 – Co bývá nejčastěji obsahem Tvé internetové komunikace?	51
5.1.1.5 Otázka č. 21 – Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?	52
5.1.1.6 Otázka č. 22 - Seznamuješ se přes sociální sítě s novými lidmi, se kterými se následně setkáš osobně?	53
5.1.1.7 Otázka č. 24 – Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/ členem skupin (názorů, výroků, lidí, zvířat...)	54

5.1.2	Význam on-line světa pro respondenty.....	55
5.1.2.1	Otázka č. 6. – Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu?	55
5.1.2.2	Otázka č. 7 - Zákaz surfování na internetu považují za trest, který... ..	56
5.1.2.3	Otázka č. 8 - Dokázal/a bys zrušit svůj profil na sociální síti?	57
5.1.2.4	Otázka č. 9 – Cítíš se osamělý/á, když jsi offline?	58
5.1.2.5	Otázka č. 10 – Co Ti převážně přináší svět online?.....	59
5.1.2.6	Otázka č. 12 – Proč trávíš tolik času na internetu.....	60
5.1.2.7	Otázka č. 23 – Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?	61
5.1.2.8	Otázka č. 25 – Co bys považoval za největší trest?	62
5.1.3	Motivy pobytu ve virtuálním světě	63
5.1.3.1	Otázka č. 11 – Internet nejčastěji využíváš k...?.....	63
5.1.3.2	Otázka č. 13 – Jaké jsou Tvoje hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě?	64
5.1.4	Řešení konfliktů přes VK.....	65
5.1.4.1	Otázka č. 17 – Je pro Tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?.....	65
5.1.4.2	Otázka č. 18 – Řešíš konflikty raději osobně, nebo přes internet?	66
5.1.4.3	Otázka č. 19 – Konflikt po síti jsi řešil/a mezi spolužáky, kamarády, rodiči apod.	67
5.1.5	Rizika spojená s internetem	68
5.1.5.1	Otázka č. 14 – Mají Tvoji rodiče možnost kontrolovat Tvoji činnost na internetu (účty, profily...)?	68
5.1.5.2	Otázka č. 20 – Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?	69
5.1.5.3	Otázka č. 26 – Kolik času trávíš průměrně denně na sociální síti?	70
6	KVALITATIVNÍ ČÁST VÝZKUMU	71
6.1	VÝZKUMNÁ SKUPINA	71
6.2	VÝSLEDKY VÝZKUMU	72
6.2.1	Důvod komunikace s rodiči přes VK	74
6.2.2	Obsah komunikace s rodiči přes VK.....	74
6.2.3	Obsah komunikace s kamarády přes VK	75
6.2.4	Sdělování pocitů.....	75
6.2.5	Cizí lidé	76
6.2.6	Stát se členem.....	77
6.2.7	Zveřejnění příspěvků.....	77
6.2.8	Zákaz internetu.....	78
6.2.9	Zrušení profilu.....	78
6.2.10	Svět „on-line“	78
6.2.11	Využití internetu.....	79
6.2.12	Hlavní motivy.....	79
6.2.13	Nepříjemné zprávy	80
6.2.14	Konflikty s pomocí virtuální komunikace.....	81
6.2.15	Konflikty s rodiči	81
6.2.16	Konflikty se spolužáky/ kamarády	82
6.2.17	Kontrola rodičů	83
7	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ.....	84
	ZÁVĚR	88
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	90
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	94

SEZNAM TABULEK.....	95
SEZNAM GRAFŮ	96
SEZNAM PŘÍLOH.....	97

ÚVOD

Naše společnost, ve které vyrůstá dnešní dospívající mládež, se vyznačuje velkou technologickou vyspělostí. Moderní komunikační prostředky provázejí jejich životy již od útlého dětství. Již malé děti dnes vlastní mobilní telefon, tablet nebo PC a připojení na internet je naprostou samozřejmostí. Proto jejich komunikace nejen s vrstevníky a navazování vztahů je na jiné úrovni než jak to znají jejich rodiče.

Mnoho vědců si povšimlo rozdílu mezi generacemi ve způsobu komunikace prostřednictvím internetu a bez něj. Dnešní generace je jimi označována termínem digitální domorodci a starší generace dospělých termínem digitální přistěhovalci. Termínem digitální domorodci, se označuje skupina lidí, která se do světa internetu již narodila, proto se v tomto světě cítí jako doma (Eckertová, Dočekal, 2013, s. 19). Děti tak poprvé v historii předběhly své rodiče ve znalostech technologií a učí je, jak se v tomto světě pohybovat.

Používání internetu, potažmo jakékoliv informační a komunikační technologie se stalo neoddelitelnou součástí dnešního moderního života a je v dnešní době zcela přirozené. Internetové prostředí se neustále vyvíjí a stává se významným komunikačním prostředkem. Uživatelé internetu nevyhledávají pouze informace, ale čím dál častěji hledají vztahy. Internet se tedy stal naprostou součástí života mnoha lidí. Používají jej z profesních důvodů, nebo jako prostředek volnočasové aktivity a relaxace. Využívání internetu přináší uživateli i společnosti značné obohacení či prospěch, jeho nebezpečí tkví v tom, že se může stát zdrojem závislosti a to se všemi projevy.

Tato práce je rozdělena do dvou hlavních částí. Praktická část je rozdělena do tří částí. V první části se zabýváme vývojovým obdobím člověka, kde se zmiňujeme o vývojových teoriích nejznámějších autorů, zabývajících se touto problematikou, dále se zde zaměříme na období dospívání. Ve druhé části práce se věnujeme sociální komunikaci, její definici a vymezení pojmů. Ve třetí části se zabýváme problematikou kyberprostoru. Praktická část je složena z kvalitativního a kvantitativního výzkumu, kde se zabýváme problematikou virtuální komunikace v sociálních sítích u dospívajících.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA VÝVOJOVÝCH OBDOBÍ ČLOVĚKA

Postnatální vývoj člověka lze rozdělit do několika různě dlouhých období, jde o produktivní a nejdelší část vývoje jedince, která je charakterizována anatomickými, fyziologickými a sociálními změnami a ovlivňována fyzickými, psychickými a sociálními faktory. Vývojová období člověka na sebe plynule navazují a hranice jsou vytyčeny jen přibližně.

Freudovo dělení vývoje člověka je určováno pudem života a pudem smrti. S. Freud považoval za podstatu psychického vývoje vývoj libida - životní energie, kterou spojoval s principem slasti. Tato slast je označována jako libido. Vlastní Freudova koncepce duševního vývoje má pět stadií, etap či fází:

- orální (kojenecký věk),
- anální (batolecí věk),
- falické (předškolní věk),
- latentní (mladší školní věk)
- genitální (dospívání),

Freudova teorie byla přínosná proto, že popřela mýtus "nevinného dítěte" (Hort et al., 2000, s. 28) a upozornila na význam dětství pro další vývoj lidské osobnosti (Vágnerová, 2005, s. 36-38).

Periodizace života podle Riegerové (1993):

První dětství 0 – 7 let

Druhé dětství 7 – 14(15) let

Dospělost

1. novorozenec: 0 – 28 dní (od přestřížení pupečnicku po zahojení pupeční jizvy)

2. kojeneček: 2. – 12. měsíc (do prořezání prvního zubu)

3. batole: 1. – 3. rok (růst mléčného chrupu, motorický vývoj, ovládnutí chůze)

4. předškolní věk: 4. – 6. rok (první vytáhlost)

5. mladší školní věk: 6. (7.) – 11. rok (růst trvalého chrupu, první známky sekundárních pohlavních znaků)
6. starší školní věk: 11 – 15 let (dospívání, puberta)
7. dorostenecký věk: 15 – 18 let (adolescence)
8. plná dospělost: 18 – 30 let (zakládání rodiny, vrchol výkonnosti)
9. zralost: 30 – 45 let (psychické zrání, počátek stárnutí)
10. střední věk: 45 – 60 let (vrchol psychické výkonnosti, počátek stárnutí)
11. stárnutí: 60 – 75 let (involuční změny)
12. stáří 75 – 90 let (psychické i fyzické stařecké změny)
13. kmetský věk: nad 90 let

Erikson (2002) navrhl, vypracoval a popsal osm vývojových stádií, z nichž každé je charakterizováno nějakým typem konfliktu a krize. V každé fázi se jedná o určité dilema, krizi mezi dvěma protichůdnými tendencemi. Pokud ovšem konflikt vyřešen není, jedinec opouští stadium s pocitem méněcennosti a jeho další vývoj může stagnovat a být narušen. Jednotlivá období nesou názvy základních činitelů konfliktů:

- základní důvěra proti nedůvěře (do 1 roku),
- autonomie proti studu (1-3 roky),
- iniciativa proti pocitu viny (3-6 let),
- snaživost proti pocitu méněcennosti (6-12 let),
- identita proti zmatku (12-20 let),
- intimita proti izolaci (20-25 let),
- generativita proti stagnaci (25-50 let) a
- integrita proti zoufalství (nad 50 let).

Pokud se nepodaří splnit základní úkol a vyřešit tak konflikt, může vývoj stagnovat (Hort et al., 2000, s. 29-30; Vágnerová, 2005, s. 44-46).

Piagetova vývojová teorie se týká "jen" jedné stránky ontogeneze člověka - kognitivního vývoje, na který mají vliv vrozené dispozice a taky vnější vlivy, které jsou ve vzájemné interakci. Za základní princip vývoje považoval kombinaci, prolínání dvou procesů: aktivnější asimilace a pasivnější akomodace. Při procesu asimilace dítě přijímá, osvojuje nové zkušenosti a při akomodaci se jedinec přizpůsobuje tlaku prostředí, naučí se ho přijímat. Piaget rozdělil kognitivní vývoj do fází:

- senzomotorické inteligence (do 2 let),
- předoperačního myšlení (2-7 let),
- konkrétních logických operací (7-11 let) a
- formálních logických operací (11 a více let).

Každá fáze je charakteristická určitým přístupem k poznávání (Hort et al., 2000, s. 32-33; Vágnerová, 2005, s. 46-48).

1.1 Období dospívání

Tato kapitola popisuje vývojové období adolescence. Slovo adolescence má původ z latinského slova *adolescere*, což znamená dorůstat, dospívat, vyvíjet se, mohutnět (Příhoda, 1983, s. 11). Nejprve si toto období časově blíže vymežíme. Poté charakterizujeme jednotlivé oblasti adolescentního vývoje – somatickou, psychickou, emoční a sociální.

Období adolescence je životní etapa plná mnohých změn, emocionálního a sociálního dozrávání jedince. Pubescent si vytváří svou identitu, pomalu přepisuje status "dítě" na status "dospělý". V odborné literatuře se toto období dospívání mírně odlišuje. Podle Langmeiera a Krejčířové (2006, s. 143) probíhá dospívání mezi 11 až 22 rokem věku. Legislativa České republiky stanovuje hranici dospělosti, tzv. zletilost, v den jeho 18. narozenin. Ovšem toto vymezení není správné. Jak diferencujeme adolescenci z psychologického hlediska? Adolescence se nachází mezi vývojovými etapami dětství a dospělosti. Věkové vymezení tohoto období se u jednotlivých autorů často různí. Podle Hartlova Psychologického slovníku termín adolescence není používán v odborné literatuře jednoznačně (Hartl, Hartlová, 2000, s. 18). Lze se setkat s tím, že adolescence je v literatuře uváděna v rámci období dospívání. Macek uvádí, že datování adolescence se

liší u evropských autorů a autorů psychologické literatury publikující v Americe (Macek, 1999, s. 11-12). V evropské psychologii je adolescence oddělena od pubescence (Macek, 1999, s. 11). Takto ji uvádí například Vágnerová. Pubescence je podle ní datována mezi 11 a 15 rokem, adolescence potom dále od 15 do 20 let (Vágnerová, 2000, s. 209). Příhoda namísto pojmu adolescence uvádí pojem postpubescence a udává také věkové rozmezí 15-20 let (Příhoda, 1983, s. 11). Macek říká, že „*adolescence je dospívání i mládí současně, odlišuje se od ostatních životních etap a současně je vnitřně diferencovaná.*“ Proto je rozdělena na tři etapy. Časná adolescence je podle něj datována od 10 (11) – 13 let, střední adolescenci vymezuje věkem 14-16 let a pozdní adolescenci jako období od 17 do 20 let, v jistých případech i mnohem déle (Macek, 1999, s. 12). Vágnerová v tomto komplexnějším pojetí dělí dospívání na dvě fáze: ranou adolescenci, kterou vymezuje od 11 do 15 let a pozdní adolescenci, od 15 do 20 let (Vágnerová, 2005, s. 323-324).

1.2 Emoční vývoj a socializace dospívajících

Tato kapitola popisuje změny emočního prožívání a změny významu socializace dospívajících v různých prostředích. Jedním z důvodů je vyrovnání hormonální hladiny a také rovnováha mezi tělesnou vyspělostí a chováním. Na biologické úrovni probíhá u dospívajících pohlavní dozrávání provokované hormonálními změnami, které stimulují změny v oblasti citového prožívání. Aby se dospívající necítili citově zmatení, utřídí si myšlenky a pocity pomocí psaní deníku (Čačka, 2000, s. 252).

Dochází k výraznému rozvoji emoční stránky osobnosti. Emoční reakce dospívajících jsou méně přiměřené a citové prožitky jsou dost intenzivní, ale krátkodobé a navíc proměnlivé. Hormonální změny ovlivňují rovněž psychiku dospívajícího, a to se hlavně projevuje emoční labilitou, změnami nálad hlavně k negativnímu rozladění, impulzivitou jednání, nepředvídatelností reakcí, nestálostí (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 147), navíc bývá ve vztahu k dospělým uzavřenější ve svém chování impulzivnější s nedostatkem sebeovládání, se sklony reagovat přecitlivěle i na běžné podněty, nechutí projevovat svoje city navenek, vztahovačností, hostilitou, agresivitou (Vágnerová, 2005, s. 340-342) a také celkovým nedostatkem tolerance (Janošová, 2008, s. 212). Příhoda, v souvislosti s vytvořením lepšího sebecitu, hovoří o ústupu naivity a naopak o nástupu

kritického realismu. Dospívající chápe, že kritika má mnoho podob a je na něj chrlena ze všech stran (Příhoda, 1983, s. 92). City dospívajících se díky orientaci k vnějšímu světu spíše prohlubují a rozšiřují. Čačka předkládá, že mnohé citové prožitky sebou přináší řadu specifických emocí. Mohou jimi být strach, hněv, radost, citová zralost nebo emoce v rámci komplexnějších vyšších útvarů (Čačka, 2000, s. 252). Zlostně dospívající reagují, když jsou na ně kladeny příliš velké nároky nebo je na ně ze strany dospělých vyvíjen nepřiměřený nátlak. Radost je typickou emocí pro dospívající, protože stále častěji vyhledávají příjemné zážitky vyvolávající pocity libosti. Ta je navíc spojena s potřebou pozitivní akceptace, pomoci, jistoty a bezpečí, které nejčastěji poskytuje láska, rodina nebo přátelské vztahy (Čačka, 2000, s. 253). Pro dospívajícího je velmi důležitá skupina vrstevníků, neboť jsou ve vztahu k němu v rovnocenném postavení (Vágnerová, 2005, s. 371). Projevuje se touha po milostných vztazích, erotice a opěťované lásce (Kuric, 2001, s. 116). Macek uvádí, že „je to často i období „prvního vystřízlivění, jež člověk zažívá při konfrontaci se svými vysněnými představami a ideály.“ (Macek, 2003, s. 48).

1.3 Odpoutání se od rodiny

Langmeier (2006) hovoří o rodině jako o důležité složce života lidí, která poskytuje základní citovou jistotu, bezpečí a útočiště. Emancipace je nutnou složkou při cestě jedince k dospělosti a k osobní zralosti. Proces osamostatnění probíhá individuálně, každé dítě si volí jinou cestu. Pokud se tento proces nepodaří, může nastat situace, kdy mladí hovoří o nenávisti a nesnášenlivosti vůči rodičům. Mnozí rodiče nechtějí dítě "ztratit" a zejména matky se snaží udržet dosavadní závislost dítěte na nich, opačný extrém spočívá v tom, že jiní rodiče nutí potomka do předčasné samostatnosti, pro kterou ještě nevyzrál (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 153). Každý jedinec má individuální způsob, jak postupně dosáhnout samostatnosti, tato změna je doprovázena pocity tísně a smutku, které jsou zapříčiněny ztrátou dosavadních jistot a bezpečí (Vágnerová, 2005, s. 341), ale také mohou plynout naopak z přílišného diktování života ve smyslu zákazů a příkazů.

„Život v nevhodném nebo nepodnětném rodinném prostředí představuje riziko ve smyslu rozvoje nežádoucích způsobů chování, nebo dokonce nežádoucích osobnostních charakteristik. Zvýšená rizika představuje i neúplná rodina.“ (Vágnerová, 2000, s. 340).

Za původce vzpoury proti rodičům považuje Janošová (2008, s. 215), rozepře aspektů dětскosti a dospělosti. Vágnerová (2005, s. 346) říká, že za věčným sporem s názory rodičů tkví uspokojení z potvrzení schopností dospívajícího, že neútočí na autoritu, aby ji zlikvidoval, ale proto, aby se jí stal sám.

1.4 Dospívající, vrstevníci a jejich vzájemné vztahy

Dospívající navazuje nové a diferencovanější vztahy k druhým lidem přibližně v takové intenzitě, v jaké se emancipuje, odpoutává od rodiny. V tomto období nabývá na důležitosti skupina vrstevníků, která poskytuje oporu jeho nehotové identity, sdílejí spolu podobné zájmy a starosti a jsou v rovnocenném postavení. Vazba na takovou skupinu snižuje individuální zodpovědnost a zvyšuje pocit sebevědomí (Vágnerová, 2005, s. 371). Rozšiřování vztahů mimo pole rodiny má určitou posloupnost, je to děj procházející konkrétními fázemi. Fáze nastávají u každého různě, nemusí přicházet ve stejném pořadí, jednotlivá období se mohou dokonce vzájemně překrývat. Navazování vztahů k vrstevníkům probíhá u většiny dospívajících v podobné souslednosti. Langmeier a Krejčířová (2006, s. 154-155) uvádějí následující fáze.

- Skupinová izosexuální fáze – je spojena s počátkem období dospívání. Jedná se o sklon vytvářet skupiny, kde jsou jedinci stejného pohlaví. Jedinci opačného pohlaví jsou aktivně odmítáni.
- Individuální izosexuální fáze - začíná spolu s fází vlastní puberty. Vztahy ve skupině už jedince neuspokojují, a proto uspokojuje potřebu intimního párového přátelství. Jde o tzv. „nejlepší kamarádku, nejlepšího kamaráda“.
- Přechodná etapa - ohlašuje nástup zájmu o druhé pohlaví, ale toto je spojeno s bázlivostí a nejistotou, proto je tento zájem projevovaný jen na dálku (např. pokřikováním).
- Heterosexuální fáze polygamní - ke konci období pubescence a při přechodu do adolescence se objevují skutečné partnerské vztahy dívek a chlapců. Zpočátku jsou nestálé a proměnlivé, ale i přesto mohou být silně prožívané jako "první lásky".

- Etapa zamilovanosti - Na konci dospívání vztahy jedince k druhému pohlaví vyústí v hlubokou vázanost, hlubší porozumění a oddanost.

Pro počátek období dospívání je typické vyhledávání vrstevníků stejného pohlaví, je silná potřeba navazovat přátelství s jedinci z vrstevnické skupiny, s kým jedinec sdílí své vnitřní pocity a komu důvěřuje (Hort et al., 2000, s. 38). Tyto skupiny uspokojují různé psychické potřeby a klade se důraz na konformitu. Členové těchto skupin se věnují společným aktivitám, komunikují, sociálně se od sebe učí nápodobou (např. napodobují vůdce party), porovnávají své zkušenosti (např. i zkušenosti s rodiči), což jim dává zpětnou vazbu, pociťují přinejmenším zčásti jistotu a bezpečí, akceptují se navzájem, nabývají určitou vážnost a postavení, které je založené na jiných parametrech, než v rodině, stanovují si vlastní pravidla a mají své vlastní hodnoty, normy a ideály (Vágnerová, 2005, s. 371-374). V dospívání je silná také potřeba přátelství, získání blízkého přítele jako zdroje opory při zvládání různých problémů. Mohou s ním sdílet své pocity, představují pro ně důvěru a vzájemné porozumění. Hledají si takového přítele, který má stejné zájmy a tím i obdobné problémy, tohle objevuje již na počátku puberty, tj. v 11-12 letech a začínají se objevovat rozdíly v dívčích a chlapeckých přátelstvích. Konkrétní vlastnosti, podle nichž si dívky volí své kamarádky, bývají vzhled, finanční situace rodiny, profesní zaměřenost rodičů, etnická příslušnost a množství zkušeností s druhým pohlavím (Janošová, 2008, s. 218-219).

Janošová (2008) uvádí, že chlapci upřednostňují kvantitu nad kvalitou a zakládají v tomto období také přátelství, která mohou být dlouhodobá a stabilní, na rozdíl od dívek jsou povrchnější a vícečetná. Chlapci si volí své kamarády podle vzhledu, stylu oblékání a postojů vůči ostatním (Janošová, 2008, s. 219). Omezenější počet blízkých přátel u pubertálních dívek lze interpretovat mimo jiné jako projev jejich větší sociální zralosti (Vágnerová, 2005, s. 379). V době, kdy dozrávají i chlapci, se začínají tvořit také smíšená přátelství, která mívají více či méně erotický podtext.

1.5 Vztah dospívajících ke školní práci a výuce

Se začátkem období dospívání přechází jedinec na druhý stupeň základní školy, kde začíná přemýšlet o svém smyslu pro budoucnost a dochází ke změně motivace k učení. Dospívající se učí proto, aby dosáhl konkrétního vytyčeného cíle, např. přijetí na vybraný

obor (Vágnerová, 2005, s. 363). V tomto období proto známky již nehrají takovou roli jako v předcházejícím období. Nyní ukáže dospívající větší snahu v učení pouze v okamžiku, kdy je přesvědčen o dalším smyslu takového jednání a motivace k práci klesá, jestliže se učivo nejeví potřebné. Dále podle Vágnerové (2005, s. 364) pokles motivace k učení může být způsoben náročnější výukou, kterou jedinec nezvládá a může proto volit nějakou formu úniku, jako např. ignorování, vytěsnění, záškoláctví apod.

Jak jsme již naznačili výše, v průběhu dospívání se mění adolescentův pohled na jiné lidi, mění se jeho sociální role a mění se i jeho vztah k autoritám, odmítá plnit jejich požadavky, mívá tendence je provokovat a stává se k nim, více kritičtější. Tato kritika není větší než k jiným lidem, avšak je nápadnější, protože je novým, dosud tabuizovaným projevem (Vágnerová, 2005, s. 365). Na závěr tohoto období se objevuje významný sociální mezník, a to přijetí na vybranou střední školu či učební obor. Volba povolání je jedna z nejdůležitějších situací, před kterou dospívající jedinec stojí.

Volba povolání je až do začátku dospívání předmětem fantazie. Rozhodující je zde to, čím chci být a volba povolání je zde jen určitou doplňkovou hrou. Dítě kolem 11 roku svého života začíná jinak uvažovat a srovnává své přání s realitou (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 159). Jedinec ví, že musí brát v úvahu své schopnosti a školní prospěch, který je podmínkou pro přijetí na některé učební obory a školy. Dospívající jsou často nejistí při volbě povolání. Je to způsobeno tím, že se rozhodují v období, kdy jsou zájmově nevyhranění a není dokončen vývoj schopností a charakterových vlastností. Dospívající v tomto období svou orientaci a rozhodnutí často mění. Je známo, že dospívající po dvou až třech letech učení zjistí, že se mu vybrané povolání nelíbí, není s výběrem spokojen a touží po změně (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 160).

1.6 Vývoj sebepojetí

Sebepojetí, chápané Mackem (2003, s. 49) jako soubor znalostí a pocitů o vlastním já, se vytváří kontinuálně v průběhu celé ontogeneze. Je základem jáství člověka, je souhrnem názorů na sebe sama, na své místo ve světě. V tomto smyslu je souhrnem pocitů, jimiž jedinec prožívá spokojenost nebo nespokojenost se sebou, větší nebo menší sebedůvěru, sebeúctu a vliv na druhé (Smékal, 2002, s. 368). Dospívající si při vytváření své identity pokládá obvyklé filosofické otázky typu, kým bych chtěl být, čemu věřím,

jaký jsem, kdo jsem, kam patřím a kam směřuji, které vedou k sebepoznání a k následnému sebeakceptování (Vágnerová, 2005, s. 403). Podle Smékala (2007, s. 368) je sebepojetí *„základem jáství člověka, je souhrnem názorů na sebe, na své místo ve světě, a v tomto smyslu je souhrnem pocitů, jimiž prožíváme spokojenost nebo nespokojenost se sebou, větší nebo menší sebedůvěru, sebeúctu a vliv na druhé.“*

K pojmům, které s komplexností pojmu „sebpojetí“ souvisejí, navazují na něj, doplňují jej a rozšiřují ho, patří především (Hartl & Hartlová, 2000):

- Sebeatribuce (self-attribution) - vytváření úsudku o svých vlastních emocích, motivech, myšlenkách, jednání i osobnosti jako takové.
- Sebedůvěra (self-reliance) zastupuje především pozitivní postoj k sobě samému, k vlastním možnostem a výkonnosti.
- Sebehodnocení (self-evaluation) vychází ze zkušenosti s druhými, interakcí, srovnání s nimi – základ vzniká především v primární rodině. Jedná se o vědomé prožívání vlastní sociální pozice.
- Sebeklam (self-deception) vyjadřuje neschopnost realistického pohledu na sebe sama a svá omezení.
- Sebekritičnost (self-criticism) prezentuje schopnost relativně nezájatě hodnotit sebe sama, své výkony a výsledky své činnosti.
- Sebemonitorování (self-monitoring) zahrnuje především zaměřování pozornosti na vlastní psychické procesy a jednání.
- Sebeobraz (self-image) je představou, skutečným či popisným obrazem člověka o sobě samém.
- Sebeoceňování (self-appraisal) reprezentuje hodnotu, kterou člověk přisuzuje sám sobě. Na jeho utváření v dětském věku se jednoznačně podílí hodnocení klíčových osob kolem dítěte.
- Sebepercepce (self-perception) představuje vnímání sebe sama.
- Sebezpozorování (self-observation) neboli introspekce zahrnuje subjektivní rozbor vlastních psychických procesů a zážitků.

- Sebeřijímání (self-acceptance) je především řijímání sebe sama s možností, potenciálem a limity - zahrnuje realistický pohled na sebe sama, na vlastní schopnosti, celkovou hodnotu i omezení.
- Sebeschéma (self-schema) je souhrnný celkový soubor myšlenek, vzpomínek, reprezentací a cílů daného jedince.
- Sebeúcta (self-esteem) je hodnotící dimenzí sebepojetí, jeř pojímá hodnocení vlastní ceny a sebejistotu.
- Sebevědomí (self-confidence) můžeme definovat jako
  - a) vědomí vlastní ceny, kvalit a schopností, sebedůvěru a víru v úspěšnost budoucích výkonů nebo
  - b) přesvědčení o správném jednání nebo
  - c) nepřítomnost ostychu, nejistoty, rozpaků a sebedoceňování provázené klidnou vírou v sebe sama.

Výše uvedené skutečnosti vystihuje nejlépe Taxová (1987, s. 116), která uvádí, že sebepojetí se formuje jako celkový postoj a vztah k vlastní osobě, obsahuje prvky kognitivní (sebepoznání, sebedefinování a sebehodnocení), emocionální (sebecit a sebeúctu) i činnostně regulační (sebeprosazování, sebeuplatnění, sebekontrolu a sebeurčení), které se navzájem prolínají. Vnímání vlastního chování a prožívání a sociální srovnávání vede k sebehodnocení, které se se zvyšujícím se věkem stále více opírá o komplexnější analýzu motivů a souvislostí.

Jedinec v tomto období nejvíce staví na tom, jak plní očekávání vrstevníků, popřípadě rodičů, resp. při rozvoji individuálního sebepojetí je důležitá fáze skupinové identity (Vágnerová, 2005, s. 434).

Při sebehodnocení mají dospívající tendenci posuzovat se především podle reakcí a hodnocení autorit, které posuzují jejich kvality i chyby. Zprvu jsou to názory, postoje a hodnocení rodičů a dospělých osob z jedincova okolí, později stále větší úlohu hraje hodnocení vrstevníků a referenčních skupin. Informace o sobě samém získává také srovnáváním se s ostatními, což souvisí s hledáním nových vzorů, jak těch dobrých, kterým se chce podobat, tak těch špatných, od kterých se chce diferencovat (Vágnerová,

2005, s. 406). Pocit vlastní hodnoty je saturován vědomím vlastní kompetence, která je v užším slova smyslu dána podle Bandury (1997, s. 36-78) vědomím vlastní výkonnosti a účinnosti, v širším slova smyslu zahrnuje podle Macka (2003) internalizaci nových rolí a norem, které vedou dospívajícího do dospělosti.

1.7 Genderová identita

S dospíváním je spojen i rozvoj genderové identity, který je nyní více než kdy předtím záležitostí vědomou (Janošová, 2008, s. 209). Jde o uznání a prožívání sama sebe jako dívky/ženy nebo chlapce/muže a současně vědomí příslušnosti k sociální skupině jedinců stejného pohlaví. Tato identita může být odvozována výhradně od vlastního pohlaví (pohlavní identita) nebo může jít o komplexní sociální vymezení sama sebe jako muže či ženy (genderová identita). (Smetáčková, Vlková, 2005).

Dospívání je období plné nejistoty, a proto dospívající rádi lpí na jasném vymezení čehokoli, což se projevuje i v genderových rozdílech. Dospívající striktně vyžadují dodržování mužských a ženských norem. Při nedodržování narůstá netolerance a kritičnost k odlišnostem (Vágnerová, 2005, s. 423), což jsou projevy pro toto období typické.

Rodová příslušnost nejprve dítěti splývá s jeho osobním (chlapeckým či dívčím) jménem, avšak kolem třetího roku již dítě chápe význam genderu jako důležitého diferenciačního kritéria a velmi dobře dokáže odlišit typické mužské a ženské vnější znaky, činnosti i psychické vlastnosti, přestože si ještě není schopné uvědomit, že pohlaví je trvalým znakem jeho osobnosti (Macek, 1998).

Klíčovým obdobím pro formování genderové identity je však dle vývojových psychologů dospívání. V tomto období si děvčata a chlapci nejsilněji uvědomují, že existuje určité společensky očekávané chování, „správného muže“ a „správné ženy“, a je přitom jen na nich do jaké míry si tato společností vynucená pravidla a normy osvojí a zejména, jak kriticky či nekriticky je přijmou za svá. Od chlapců a dívek se očekává chování odpovídající jejich genderových rolí. Dívky jsou vystavovány silnějšímu společenskému tlaku než chlapci. Jsou podrobovány zvýšenému dohledu a bývají opakovaně upozorňovány na rizika předčasné sexuality a zneužití. Jsou na ně kladeny požadavky, které plynou z obecných představ o roli dospělé ženy. Příkladem může být

pomoc v domácnosti. Další, s čím se musí dospívající dívky vyrovnat, je požadavek zvýšené péče o svůj vzhled. K péči o vzhled jsou motivovány potřebou potvrzení své ženské identity. Sebepotvrzení je vázáno především na zájem ze strany mužského pohlaví (Vágnerová, 2005, s. 422). Požadavky na dospívající chlapce jsou přijatelnější. Nároky rodičů se snižují. Chlapcům není tolik kontrolován volný čas a není po nich vyžadována péče o domácnost (Janošová, 2008, s. 210).

Pro dívky je důležitý především jejich zevnějšek, který upravují podle aktuálního ideálu krásy, naopak pro chlapce je významnější funkčnost jejich těla ve smyslu fyzické síly a na jejich vzhledu jim až tak nezáleží (Vágnerová, 2005, s. 423).

Vývoj sebepojetí, který jsme zmínili v předchozí kapitole, se v období dospívání podle Vágnerové (2005, s. 427) také genderově liší. Sebepojetí se rozvíjí u dívek a chlapců různým způsobem, v závislosti na odlišnostech v prožívání změn spojených s dospíváním. Dívky jsou sebekritičtější a citlivější, častěji zažívají negativní pocity, cítí se osaměle a jsou se sebou nespokojeny. Zatím co chlapci jsou se sebou celkově spokojenější, což je dáno možná tím, že nad sebou tolik nepřemýšlejí a přijímají se takoví, jací jsou.

2 SOCIÁLNÍ KOMUNIKACE

2.1 Definice komunikace

Komunikace, jako slovo pochází z latiny. Z latiny: communicare - sdílet, radit se, od communis - společný. V této rovině je sociální komunikace pojata jako sdílení, společné prožívání. V komunikaci si sdělujeme slovy, ale i doprovodnými mimoslovními prostředky určité informace. Dělíme se s protějškem o další obsahy sdělení. Pomocí komunikace získáváme i předáváme informace, popisujeme, vysvětlujeme, vyjadřujeme pocity, nálady, jsme schopni vést jiné lidi, můžeme je ovlivňovat a nechat se ovlivňovat, vytvářet i ničit vztahy (Mikuláščík, 2003, s. 3).

V užším pojetí chápeme sociální komunikaci jen jako běžnou výměnu informací. V širším pojetí jsou zahrnuty nejen informace, ale i představy, ideje, postoje, pocity a nálady, které si lidé vyměňují v rámci společného jednání a činností. Komunikovat znamená navzájem se sdílet. (Křivohlavý, 1988, s. 19-20) V širokém pojetí se pod komunikací rozumí jakákoli reakce na podnět vůbec (Reichel, 2008, s. 195). Podle Sekota (2006, s. 243) se jedná o přenos informací od určitého jedince nebo skupiny k jiným.

Veškerá komunikační výměna má danou funkci a lidé jsou k ní motivováni. Základní funkce komunikování jsou:

- informativní funkce – předávání zprávy, oznamování, prohlašování,
- instruktivní funkce – zasvěcování, naučení,
- přesvědčovací (persuasivní) funkce – přesvědčování, aby adresát (po)změnil názor, ovlivňování,
- posilovací a motivující funkce – posilování vztahu k něčemu i k sobě,
- zábavná funkce – rozveselování druhého nebo sebe, rozptylování,
- vzdělávací a výchovná funkce – dohlížení, kontrolování,
- socializační a společensky integrující funkce – sblížování se, tvoření vztahů mezi lidmi, navazování kontaktů,
- souvztažnost – tvoření souvislostí, které pomáhají lépe chápat informace,

- funkce osobní identity – ujasňování si vlastních názorů, postojů,
- poznávací funkce – sdělování každodenních zážitků, vzpomínek,
- svěřovací funkce – zbavování se vnitřního napětí,
- úniková funkce – odreagování se (Mikuláščík, 2010, s. 21-22).

Každý člověk má ke komunikaci určitou motivaci, to se odvíjí z řady okolností, jako jsou například sympatie s druhou osobou, momentální fyzický a duševní stav apod. Rozlišujeme motivaci ke komunikaci:

- kognitivní (předávání smyslu),
- sdružovací (potřeba kontaktu),
- sebezpotvrzovací (stáváme se sami sebou),
- adaptační (rolové stereotypy, komunikační hry, sociální integrace),
- „přesilová“ (potřeba uplatnit se),
- existenciální (abychom se udržovali psychicky zdraví),
- požitkářská (chuť rozptýlit se). (Vybíral, 2000, s. 32-35).

V této práci se zaměřujeme na humanitní rozměr komunikace, na komunikaci sociální, která zaujímá v pedagogice, sociologii a psychologii významný post, který se zjevně blíží svému původnímu latinskému významu.

2.2 Vymezení pojmu sociální komunikace

Komunikaci neboli dorozumívání či sdělování můžeme chápat jako prostředek vzájemné interakce (vzájemného působení) mezi lidmi, ale také mezi živočichy. Podle Hartla a Hartlové (2000, s. 266) je sociální komunikace specifická forma sociálních styků, která nepředstavuje pouhé sdělování informací, ale předpokládá porozumění; lze ji považovat za dílčí případ sociální interakce. Interakcí je zde míněno: "*...vzájemné dorozumívání, verbální i neverbální, mezi dvěma nebo více jedinci či mezi skupinami; nejčastěji probíhá tak, že chování jednoho se stává podnětem pro chování druhého, jeho reakce se naopak stává podnětem pro prvního či dalšího; sociální interakce zahrnuje jak*

sociální komunikaci, procesy, vliv a moc, tak i kooperaci a sociální konflikt." (Hartl, Hartlová, 2000, s. 236).

Za sociální komunikací můžeme označit případy, kdy komunikace probíhá ve vzájemném vztahu mezi lidmi (Čabálová, 2011). Čáp a Mareš (2001) ji považují za důležitý proces v realizaci osobních vztahů a zahrnující výměnu informací, ale také emocí, hodnocení a pobídek k činnosti. Sociální komunikace je proces sdělování v sociálním styku. Je to nedílná součást a projev sociálního života. Je zásadní pro řádný psychosomatický vývoj jedince, který by bez ní strádal (Reichel, 2008, s. 195).

2.3 Součásti komunikační situace a její rozdělení

Komunikační situace se skládá z určitého rámce. Přítomni jsou minimálně dva aktéři, kteří mezi sebou vedou konverzaci, tato výměna je zasazena do daného prostředí, ve kterém se jedinci zrovna nacházejí, probíhá na daném místě v daném čase, za přispění různých doprovodných signálů, gest a prostředků. Komunikační situace se neobejde bez důležitých součástí. Těmito součástmi podle Reichela (2008, s. 196) jsou: komunikátor (sdělovatel), komunikant (příjímač), obsah komunikace (sdělení), směr komunikace (od koho ke komu sdělení putuje), forma komunikace (rozděluje se na kanál, tj. cestu a kód, tj. podobu), komunikační záměr (důvody, motivy), komunikační efekt (reakce) a zpětná vazba. Uvedené součásti Reichel (2008, s. 197) dále uspořádává do následující obecné definice: "*Komunikační situace je specifickou sociální situací, v níž komunikátor-sdělovatel určitou formou, tedy určitým kanálem (cestou) a v určitém kódu (podobě), sděluje nějaký obsah směrem ke komunikantovi-příjemci. To vyvolává jisté efekty, jež obě strany porovnávají se svými záměry, a komunikátor sdělovatel se o efektu komunikace vyvolaném u komunikanta-příjemce dozvídá prostřednictvím zpětné vazby.*" Důležité je porozumění obsahu informace příjemcem. V každé fázi se objevují chyby, které komunikaci značně deformují. Je proto třeba dodržovat zásady správné komunikace. To znamená, že informace má být jasná a pravdivá. Předání informace má být přesné, srozumitelné, stručné a jednoznačné. Musíme zvolit přiměřenou rychlost přenosu. Informaci přizpůsobíme duševním dispozicím jedince, kterému informaci předáváme.

Důležitá je i zpětná vazba, ověříme si, zda byla informace přijata správně a správně pochopena (Keller, 2004, s. 63).

Podle zaměření na určitou součást komunikační situace, ji lze dále dělit podle typu komunikačních partnerů na intraskupinovou (probíhá uvnitř skupiny) a extraskupinovou (probíhá s někým vně skupiny), dále na interpersonální (mezi jedinci nebo skupinami) a intrapersonální (jedinec komunikuje sám se sebou), možno také na formální a neformální (Reichel, 2008, s. 198-199). Komunikace podle podoby sdělení (kódu) je dělena Reichelem (2008, s. 211- 214) na verbální (mluvená a psaná řeč) a neverbální (gesta, mimika, postoje, apod.), a také na přímou (komunikace tváří v tvář) a nepřímou.

Reichel (2008, s. 201-203) rozděluje komunikační situaci podle směru komunikace na jednosměrnou (sdělení jde od komunikátora ke komunikantovi), obousměrnou (typické je střídání komunikačních pólů) a mnohoseměrnou (komunikační situace probíhá mezi více subjekty), dále na horizontální (typický je obdobný sociální status komunikujících) a vertikální (typické jsou rozdílné sociální statusy komunikujících), a také na řetězovou (sdělení putuje od jednoho k druhému v lineární rovině), větvenou (komunikátor předá sdělení více subjektům) a okružní (lineární komunikační řetězec se vrátí k původnímu komunikátorovi). Další rozdělení komunikační situace se týká její formy. Přímá sociální komunikace je základem mezilidských vztahů a sociální komunikace. Má své specifické rysy a je nenahraditelná. Nepřímá komunikace je zprostředkována komunikačními médii. Vznikla s objevem písma a dnes je nejvíce spojována s informačně komunikačními technologiemi (např. vzkazy, záznamy, dopisy, telefon, internet apod.), přičemž tato forma výrazně převažuje (Hartl, Hartlová, 2000, s. 266).

2.3.1 Motivace k sociální komunikaci a její cíle

Lidé si navzájem sdělují nové informace a zprávy, povídají si o svých zážitcích, zkušenostech, vyjadřují své postoje a poznatky. Mluví o různých tématech, rozebírají aktuální situace, dění kolem sebe a ve světě, probírají, co je trápí a co se s nimi děje. Pomocí komunikace může člověk informovat, instruovat, přesvědčit, vyjednat, pobavit, kontaktovat se, předvést se, z čehož Vybíral (2005, s. 31-32) stanovil funkce komunikování:

- Funkce informativní - Informovat, tj. předat zprávu, oznámit, prohlásit

- Funkce instruktážní - Instruovat, tj. navést, zasvětit, naučit, v krajním případě i přikázat.
- Funkce persuazivní - Přesvědčit, tj. získat někoho na svou stranu, ovlivnit, změnit názor druhého.
- Funkce operativní, vyjednávací - Vyjednat, tj. domluvit se, řešit a vyřešit, dospět k dohodě.
- Funkce zábavní - Pobavit, tj. rozveselit druhého nebo sebe.
- Funkce kontaktní - Kontaktovat se, tj. užít si blízkosti druhého, prožít pocit, že pro někoho má cenu se mnou mluvit.
- Funkce sebe-prezentační - Předvést se, tj. prezentovat se, zalíbit se nebo zastrašit, vyvolat dojem, exhibovat. Komunikace s touto funkcí je zaměřena více na formu než na obsah.

O motivaci ke komunikaci je možno hovořit jako o latentní funkci. Lidé mají různou motivaci ke komunikaci, která navíc závisí na řadě okolností: "*...zda je nám druhý/á sympatický/á, zda jsme svěží nebo unavení, zda ovládneme jazyk partnera, zda si s ním rozumíme, zda předpokládáme, že si s ním budeme rozumět, zda jsou obsahy v naší mysli dostatečně naléhavé, že se o ně chceme podělit.*" (Vybíral, 2005, s. 33). Tuto různou motivaci ke komunikaci Vybíral (2005, s. 33-35) dále rozděluje do základních druhů:

- Motivace kognitivní - Chtít něco sdělit o světě, o sobě, o druhých, podělit se o myšlenku, názor, novinu, atp.
- Motivace zjišťovací a orientační - Chtít se více vyznat v názorech druhého člověka nebo v určitém tématu, zde postačují i informace "z druhé ruky".
- Motivace sdružovací - Chtít navázat vztah, kontakt. Z funkce kontaktní vyplývá, že častou motivací komunikovat je uspokojit potřebu bližšího kontaktu.
- Motivace sebezpevňovací - Potvrdit si svou cenu pro druhého člověka i sám pro sebe tím, že je druhý ochoten komunikovat. Například rodiče v tomto smyslu používají někdy jako trest pro své potomky odmlčení se, nekomunikování s nimi.

- Motivace adaptační - Komunikací dát najevo svou pozici v sociálním světě anebo svou životní roli, čímž se jedinec integruje, přizpůsobuje okolí. Neadaptovaní jedinci mívají odlišný styl komunikace.
- Motivace přesilová - Komunikace kvůli potřebě uplatnit se, což se projevuje upoutáváním pozornosti na svou osobu, zjednáváním si respektu. Motivací může být vyniknutí v porovnání s druhými, tj. chtít být lepší než oni.
- Motivace požitkářská - Komunikace kvůli potřebě odpočinout si, rozptýlit se, pobavit se, uniknout od starostí, apod.
- Motivace existenciální - Týká se existence člověka, uspokojuje smysl života, zahrnuje v sobě všechny předchozí motivace, ovšem je jim významově nadřazená, protože existence lidstva by bez komunikace nebyla možná.

2.4 Sociální komunikace dospívajících

Sociální komunikace dospívajících se odvíjí od změn v myšlení a chování, proto je typická jistá nevyrovnanost a konfliktnost v tomto období, projevující se zejména vůči autoritám. S vrstevníky ale vycházejí a vyhledávají jejich společnost (Hort, 2000, s. 38). Ve věku mezi 15-18 lety mají mimořádnou pozici u mládeže party. Vrstevníci a kamarádi mají v tomto období pro mladistvé velkou váhu. Mezi nejdůležitější hodnoty v tomto období patří kamarádství a přátelství (Sak, 2000, s. 24). Dospívající kladou důraz na skupinovou identitu, tj. mají stejné nebo podobné zájmy, hodnoty, oblečení, komunikační vzorce atp., ovšem toto se musí zásadně lišit od dospělých, které to navíc ideálně má šokovat, což je projev egocentrismu, neboli soustředění se na vlastní skupinu, která demonstruje odpoutání se od dospělých na venek (Vágnerová, 2005, s. 395). V průběhu sociálního zrání si jedinec osvojuje svou sociální podstatu. Od dětství se učí žít mezi ostatními a utváří svou osobnost. K procesu zrání dochází v době, kdy jedinec přestává být převážně objektem, o který se rodiče starají, a začíná být společenským subjektem. Pro jedince to znamená, že se mění jeho sociální role a pozice. V jeho průběhu dochází k osvojování si společenských rolí a s nimi spojených norem. Osvojí si společenské vzory a stereotypy, díky nimž pochopí obsah a formy chování ostatních. To ho částečně omezuje

v jeho rozhodování, ale dává mu zároveň směr a mantinely jeho vlastního chování (Sak, 2000, s 42-43).

Dospívající vytvářející si svůj styl, při kterém dávají přednost určitým slovům a slovním obrátům, kdy tento styl bývá doplněn o určitou šroubovanost a teatrálnost, jež má na komunikujícího upoutat pozornost a zároveň potvrdit jeho originalitu (Vágnerová, 2005, s. 394). Jsou hluční, hulákají na sebe, používají hrubší výrazy, vyjadřují se silně nonverbálně, např. hihňáním, grimasováním, dotýkáním, strkáním apod. (Vágnerová, 2005, s. 395). Vzájemně si vyměňují pocity, postoje, názory a vzorce chování. Nezáleží na tom, zda jejich chování je v souladu se společenskými normami, jde pouze o to, být uctívány v očích svých druhů. Interakce a komunikace uvnitř skupiny ovlivňuje jednání a rozhodování dětí v rámci běžných situací v každodenním životě. Členové party poskytují zpětnou vazbu, jedinci si potvrzují svá rozhodnutí v závislosti na ostatních členech (Macek, 1999, s. 71-74). V rámci své party používají specifické výrazy, kterým rozumí jen oni. V rámci skupiny si vytvoří vlastní slovník, kterým popisují postoje a hodnocení druhých lidí. Mají specifické označení různých životních zkušeností a situací, do kterých se dostávají. Další příčinou, proč dospívající používají specifické výrazivo, je to, že využívání slangu je kritériem pro potvrzení statusu ve vrstevnické skupině (Macek, 1999, s. 50-51).

2.5 Virtualizace komunikace

Svět informačních technologií je pro moderního čím dál tím víc přirozenější a stejně tak i využití internetu. Člověk svoje psychické potřeby naplňuje v mnoha ohledech prostřednictvím vztahu s druhými lidmi. Komunikace hraje v tomto procesu klíčovou roli, ať už ve své verbální nebo neverbální podobě (Horská, 2010, s. 17). Lidskou komunikaci ovlivňuje internet jak pozitivně, tak i negativně. Využívání internetu ovlivňuje kvalitu řeči i myšlení, dochází k ochuzování a zužování slovní zásoby, komunikační projev se stává praktičtější, je často roztěkaný a do řeči zasahují anglikanismy. Nezvratným přínosem je naopak umožnění informační dostupnosti a interaktivnost při výměně zpráv a rychlost při zprostředkování kontaktu (Vybíral, 2009, s. 271).

Pozitivní aspekty internetové komunikace:

- kontakt je realizován snadněji, bez obav, zda je spojení navazováno ve vhodnou chvíli či situaci, odpadají rozpaky, tréma,
- umožňuje navazovat a udržovat sociální kontakty i pro jednotlivce, kteří by jinak trpěli sociální izolací pro fyzické, psychické nebo smyslové postižení, geografickou odloučenost či z dalších důvodů,
- elektronická komunikace, je-li správně využita, může vést k vytváření sociálních dovedností u sociálně hůře disponovaných jedinců a stát se nezanedbatelnou podporou pro sociální vazby,
- umožňuje navazování a udržování spojení v širším měřítku, než jinými prostředky (osobní, telefonické, poštovní), rozšiřuje tak přirozenou vztahovou síť jednotlivců i skupin,
- má otevírací potenciál při řešení problematických či konfliktních situací, díky absenci nutnosti přímé konfrontace s druhou osobou přináší možnost otevřít téma distančně za pomoci internetu, což se může stát branou k řešení situace (Horská, 2010, s. 19-21).

Trendem poslední dekády je bezesporu snaha o zlepšení přístupu k internetu a zvyšování přenosových kapacit tohoto média. Očekáváme okamžité odpovědi, komunikace získala zcela jiný rytmus, jehož důsledky nemohly nepostihnout hlubší, prožitkové vrstvy psychiky (Vybíral, 2009, s. 271).

Negativní stránky internetové komunikace:

- kvalita sociální interakce ustupuje kvantitě, navazované vztahy jsou často plošší a povrchnější,
- interakce v různých podobách je ochuzena o všechny či jen o některé neverbální projevy, smyslové vnímání je redukováno na zrakové, popř. sluchové, čímž dochází k určitému zúžení a zploštění sociálního kontaktu,
- internetová komunikace v mnoha ohledech podporuje soustředění člověka více na sebe sama a své ego, své prožívání – dochází tak k posilování individualistických a egoistických tendencí a redukci altruismu,

- pro svoji snadnost a dostupnost je virtuální komunikace preferována před reálnou, což v dlouhodobém kontextu může vést k postupující sociální izolaci a rozvoji depresivních poruch,
- internet paradox – paradox internetu – internet jako kořen úpadku plnohodnotných komunikačních aktivit, snížení schopnosti efektivní sociální interakce a zdroji pocitu osamění, izolace a deprese. Internet je sociální technologií, ale vede paradoxně k redukci sociálních aktivit a ke snížení psychické pohody (Horská, 2010, s. 19-25).

2.5.1 Virtuální identita dospívajících a její rizika

Virtuální identitou rozumíme identitu ve virtuálním světě. „*V prostředí internetu se nenachází jedinec jako fyzický subjekt, ale zachází se zde pouze s reprezentacemi sebe sama. Neovlivňujeme tedy přímo sami sebe, ale působíme v první řadě na svou virtuální reprezentaci.*“ (Šmahel, 2003, s. 37). Pocit anonymity a zdánlivého bezpečí virtuálního prostředí je velmi důležitou vlastností virtuálního světa a do značné míry předurčuje chování lidí v tomto prostředí. Má-li uživatel důvěru ve svou anonymitu, a tudíž i své bezpečí, chová se jinak, než když tuto důvěru nemá (Šmahel, 2003, s. 13-14). Internet je nástroj, který využívají milióny uživatelů z celého světa. Slouží jim k vyhledávání informací, práci i zábavě, ke komunikaci, k navazování sociálních vztahů s dalšími lidmi avšak přináší řadu potenciálních rizik. Rodiče upozorňují své potomky, aby "nikam nechodili s cizími lidmi na ulici", ale už zapomínají na to, aby "nikdy nechatovali s cizími lidmi a nepřidávali si je do přátel". Velká část teenagerů je zbrklá a neopatrná, a tak mohou vznikat nebezpečí (Eckertová, Dočekal, 2013, s. 24).

Mnoho lidí, nejen mladší generace, se doslova upnula k sociálním sítím a každý den nejen ve volných chvílích sledují, co nového se na sociálních sítích odehrálo a neuvědomují si rizika s tím spojená, jedná se především o děti. Virtuální identitou rozumíme to, jak se jedinec reprezentuje prostřednictvím internetu (Šmahel, 2003, s. 41).

Disinhibice je jev, který se převážně vyskytuje v komunikaci, kde se jedinci neznají, jsou anonymní a mohou mít různé přezdívky. Definovat ji lze jako „*v sociální a komunikační oblasti málo uměřenou nebo neuměřenou až extrémní a nežádoucí ztrátu*

zábran, odvázanost, nerespektování zákazů a tabu u mládeže i dospělých osob.“ (Slovník cizích slov, online).

Virtuální prostředí poskytuje uživatelům svobodu, která se projevuje také sdílením velmi osobních informací s cizími lidmi. Uživatel se v dané anonymní komunikaci cítí bezpečně a právě nedostatek komunikace tváří v tvář má na něj tento vliv. Bohužel pocit bezpečnosti může být velmi klamavý a internet se může stát velmi nebezpečným místem. K disinhibici se pojí mnoho různých definic. Například podle Vybírala lze disinhibici popsat jako: *„odložení zábran a skrupulí, ztrátu nebo překonání nesmělosti, plachosti a ostychu, v krajních podobách může jít o obcházení tabu a zákazů, tedy o jistou odvázanost či nevázanost na normy, která může být až anomální.“* (Vybíral, 2009, s. 272-273).

Disinhibované chování se často projevuje shazováním nebo zesměšňováním druhých. Uživatelé se cítí v prostředí internetu nedohledatelní a mají možnost vytvářet si různé osobnosti či identity. Negativním dopadem disinhibice jsou neslušné nadávky a urážky jiných uživatelů. Disinhibice se však vyskytuje i u dospělých (Vybíral, 2009, s. 273-274).

S rozvojem komunikačních a informačních technologií začalo přibývat i agrese, která dala vzniknout novému fenoménu – kyberšikaně. Kyberšikana používá k zesměšnění nebo ublížení elektronických prostředků, přičemž se jedinec nemůže bránit a toto nepřátelské chování se opakuje (Rogers, 2011, s. 59).

„Slovo šikana pochází z francouzského slova chicane, což znamená zlomyslné obtěžování, týrání, sužování, pronásledování.“ (Říčan, 1995, s. 25).

Kopecký (2007, s. 17) termínem kybergrooming (child grooming, grooming) označuje *„chování uživatelů internetu (predátorů, kybergroomerů), které má v dítěti vyvolat falešnou důvěru a připravit ho na schůzku, jejímž cílem je oběť pohlavně zneužít.“* Pojem kybergrooming se používá téměř výhradně ve spojení se sexuálním násilím.

Hulanová (2012, s. 209) uvádí, že kyberstalking (cyberstalking) je jednání, při kterém jeden uživatel využívá elektronických zařízení k obtěžování jiného uživatele. Dle Dočekala a Eckertové (2013, s. 67) se jedná o dlouhodobé pronásledování a omezování, přičemž zpočátku se může jednat o opakované projevy přízně, které mohou

vyústit ve vyhrožování. Ke svému jednání pachatel využívá internet (e-maily, sociální sítě) a mobilní telefon (telefonáty, SMS). Pozornost pachatele může být směřována také na rodinu oběti, její příbuzné a přátele.

2.5.2 Online komunikace dospívajících

Online sociální komunikace dospívajících můžeme označit jako nepřímou (neděje se tváří v tvář), interpersonální (mezi jedinci nebo skupinami) a neformální, probíhá ve všech směrech (komunikace dvou i více subjektů najednou, kdy sdělení může putovat od jednoho k druhému, nebo od jednoho k více komunikantům, či se sdělení může vrátit okruhem zpět ke komunikátorovi) v rovině horizontální (typický je obdobný sociální status komunikujících); této komunikaci chybí neverbální složka (gesta, mimika, výraz obličeje, postoje apod.), což může způsobovat značné problémy při interpretaci významu sdělení, pokud není nahrazena jinak (Reichel, 2008, s. 201-203).

Rozvoj virtuální komunikace je doprovázen výraznými změnami v jazyce, a to jak syntakticky a sémanticky, kompozičně i stylově. Většinu jazykových změn je možno vysvětlit v souvislosti s úsporou času, zrychlením výměny informací a komunikační užitelností. K ochuzování možností jazyka dochází:

- „*když účastníci reagují rychle, bez promýšlení, bez korektur;*
- *když si účastníci osvojují společně sdílený jazyk s omezenou slovní zásobou, jež jim stačí, a v tomto směru se ovlivňují navzájem;*
- *když mají komunikující nedostatečně kultivovanou slovní zásobu;*
- *když jazyk využívají jako gesta, výrazu odporu a vymezení se vůči konformním uživatelům spisovného či knižního jazyka.*“ (Vybíral, 2009, s 278-279).

Dospívající si při komunikování vytvářejí vlastní styl, kterým se odlišují od dospělých. Upřednostňují určitá specifická slova a slovní spojení, kterých používají i při online komunikaci, většinou zkratkovitě, v současné době se jedná o často využívané zkratky přejaté z angličtiny: wtf (what the fuck, tj. co to sakra), omg (oh my god, tj. ó můj bože), lol (laughing out loud, tj. směji se, až se za břicho popadám), btw (by the way, tj. mimochodem), pls (please, tj. prosím) a další (Horák [online], 2007).

Neverbální výrazy se při online komunikaci nahrazují "smajlíky", což jsou obličejové s určitou mimikou vyjadřující různé emoce, které dopomáhají při interpretaci významu. Emotikony rozšiřují komplexnost slovního sdělování a přibližují ji komunikaci tváří v tvář. Smajlíky zasazují slova do přesnějšího vztahového rámce a aktuálního emočního kontextu (Šmahel, s. 126-131).

Výše zmíněným si dospívající dotvářejí svou skupinovou identitu i při online komunikaci. Vágnerová (2005, s. 395) pojednává o tom, že pro toto období jsou typické nekonečné telefonické hovory a časté posílání SMS zpráv, jejichž smyslem není potřeba něco zodpovědět, nýbrž se jedná o potvrzení existujícího vztahu symbolickým kontaktem, kde není významný obsah, ale frekvence. Avšak Eckertová a Dočekal (2013, s. 27) připomínají, že původní komunikaci e-mailem, telefonováním, či SMS zprávami, dnes ve velké míře nahrazuje internetová komunikace a stále populárnější sociální sítě.

Dá se však předpokládat, že komunikační záměr, který uváděla Vágnerová, zůstává stejný. Dospívající komunikují často za účelem kontaktovat se (funkce kontaktní). Vnitřní motivace zde může být sdružovací, při které chtějí uspokojit potřebu bližšího kontaktu, případně sebezpotvrzovací, kdy si chtějí potvrdit svou cenu pro druhého člověka i sami pro sebe tím, že je druhý ochoten s nimi komunikovat.

3 ŽIVOT V KYBERPROSTORU

Pro moderní společnost se internet stal další dimenzí života a dostal se do politických, emocionálních, kulturních, obchodních aj. odvětví společnosti a naprosto se stal nedělitelnou součástí její existence. Svět v kyberprostoru si stanovuje vlastní pravidla, která nemají přirozený řád, na který byla společnost po staletí zvyklá. Kyberprostor je globální, decentralizovaný a otevřený. Zároveň vytváří dostatečně neprůhledné prostředí, které vzbuzuje dojem anonymity (Jirovský, 2002, s. 16).

Společnost se stala závislou na informacích. Současně s rozrůstáním objemu informací často dochází k narušení důvěry k informacím uveřejňovaným v médiích a zvyšuje se důvěryhodnost technologických zdrojů, např. internetu. Vznikají nové virtuální skupiny se stejnými zájmy, nové střety a nové prostředky. Objevují se i nové hrozby a nová, často doposud neznámá nebezpečí pro společnost, jejíž veškeré fungování je závislé na informacích. Působení informačních technologií značně ovlivňuje politiku, ekonomiku, průmysl i domácnosti (Jirovský, 2002, s. 35).

Běžnou součástí našich životů se totiž staly mobilní zařízení všeho druhu a vzdát se jich by asi jen málokdo dokázal. Dozajista, pro většinu z nás nepředstavují nic víc než nástroj komunikace doplněný o další funkce zábavného či praktického charakteru, ale i když si říkáte, že je to hloupost, vzdejte se na týden svého mobilu. Nemusí ovšem nutně jít jen o uživatele mobilních telefonů, tato závislost je příznačná také pro uživatele počítačů nebo třeba herních konzolí, kteří tráví ve společnosti svých miláčků většinu času a jen těžko se vrací do skutečného světa. V posledních deseti letech informační technologie a internet udělaly obrovský skok kupředu, a tak jim „podléhá“ stále více lidí. Závislosti často narušují vztahy s ostatními lidmi, člověk se postupem času uzavírá do sebe, žije samotářským životem a odlučuje se od rodiny. Objevují se ale i další společenské důsledky, závislí trpí úzkostmi, strachem a bývají častěji nemocní.

Za netolismus považujeme závislost na tzv. virtuálních drogách. Řadí se sem zejména:

- počítačové hry,
- sociální sítě,
- internetové služby (různé formy chatu),

- virtuální videa,
- mobilní telefony,
- televize aj. (Žufníček, 2015).

Rizika spojená s netolismem

Tělesná rizika

Projevy tělesného postižení spojená s užíváním počítače jsou především v oblasti pohybového aparátu a vizuálního systému. Stran pohybového aparátu to jsou především bolesti šíje, ramen, bederní páteře, drobných kloubů, zápěstí atd.

V oblasti zrakového systému jsou typické bolesti očí, pálení, slzení očí, výskyt tiků, mžítka před očima, zarudlost očních víček a potíže při zaostřování při přenášení pohledu z blízkého na vzdálený cíl či naopak. U dětí byly v souvislosti s nadužíváním počítače popsány případy astigmatismu. Na všechny problémy spojené s očima často navazují bolesti hlavy (Žufníček, 2015).

Psychologická a sociální rizika

- nepravidelností v jídlu nebo nedostatkem spánku.
- zhoršují se mezilidské vztahy v rodině, partnerských vztazích, ve škole, popřípadě v zaměstnání.
- dochází ke zhoršování školního prospěchu,
- zvyšuje se riziko závislostního chování, a to nejen ve vztahu k počítačům, ale také k alkoholu a ostatním drogám.
- zatěžování nervového systému vede k poruchám paměti a komunikačních schopností.
- předpokládá se také větší sklon k agresivitě, rvačkám, šikanování, nepřátelskému nebo podezíravému ladění.
- odtržení od reality (např. postupné odpoutání od reálných vztahů až jejich ztráta, narušené vnímání reálných následků vlastního chování). (Žufníček, 2015).

Obecně se dá říci, že rizika spojená s netolismem jsou spjata s lidmi, kteří již mají problémy v reálném světě a tyto kompenzují ve světě virtuálním. Zde pak hledají azyl a svůj neúspěch v realitě nahrazují úspěchem v kyberprostoru. Hra se samozřejmě může stát rovněž spouštěčem neúspěchu v reálném světě (Žufníček, 2015).

Pro pochopení podstaty netolismu je třeba uvědomit si, jaké potřeby dítěte či dospělého hraní „on line“ her vlastně uspokojuje. Bezpečí a jistota jsou zajištěny jasnou strukturou a pravidly např. hry (které přes veškerou složitost nemohou dosáhnout úrovně reálného života) a také možností hru v případě neúspěchu opakovat a tím jej změnit v úspěch (či jakoukoli jinou činnost opakovat). (Žufníček, 2015).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM

4.1 Výzkumný problém

V této práci jsme se zabývali virtuální komunikací dospívajících v prostředí internetových sociálních sítí. Právě dospívání je obdobím člověka, kdy se vytváří, formuje vlastní identita jedince a tím postupně přechází do fáze dospělosti. Nedílnou součástí soudobých dospívajících je i „život“ na internetu, kde se skutečná identita mění na identitu virtuální. Výzkum jsme provedli formou dotazníků a rozhovorů, kde jsme se zabývali obsahem komunikace, formou komunikace s rodiči a vrstevníky, oblíbenou činností na internetu atd. Předmětem výzkumu je virtuální komunikace dospívajících.

Za hlavní výzkumnou otázku jsme si stanovili:

„Jaké jsou hlavní motivy pobytu respondentů ve virtuálním světě?“

V rámci výzkumného šetření jsme si stanovili následné dílčí výzkumné otázky:

„Řeší respondenti konflikty raději pomocí virtuální komunikace, nebo osobně?“

„Využívají respondenti k vyjádření nepříjemných zpráv virtuální komunikaci?“

„Využívají respondenti s rodiči virtuální komunikaci, i když jsou v přímém kontaktu?“

4.2 Cíle výzkumu

Za cíl bakalářské práce jsme si stanovili specifikovat důvody, charakter a využívání virtuální komunikace dospívajícími. Cílem tohoto výzkumu je odpovědět na výzkumné otázky týkající se tématu práce.

Za cíle bakalářské práce jsme si stanovili:

- prozkoumat roli virtuální komunikace na vliv sociálních vztahů v životě dospívajícího
- zjistit nejčastější obsah komunikace mezi respondenty
- zjistit formu komunikace mezi respondenty, jejich vrstevníky a rodiči
- zjistit nejčastější předmět komunikace

- zjistit řešení konfliktů přes sociální sítě

4.2.1 Otázky kvalitativního výzkumu

Obecná část – oblasti kvalitativního výzkumu:

1. Prozkoumat roli virtuální komunikace na vliv sociálních vztahů v životě dospívajících.
2. Prozkoumat jak moc je důležitý pobyt dospívajících ve virtuálním světě.
3. Prozkoumat hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě.
4. Prozkoumat jakým způsobem řeší dospívající mládež konflikty.
5. Možná rizika VK.

Konkrétní část:

Oblast: Otázky zaměřené na komunikaci dospívajících.

1. Proč komunikuješ s rodiči pomocí virtuální komunikace, když jste spolu doma?
2. Co bývá nejčastějším obsahem Tvé virtuální komunikace s rodiči?
3. Co bývá nejčastěji obsahem Tvé virtuální komunikace s kamarády/spolužáky?
4. Z jakého důvodu využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?
5. Proč se seznamuješ na sociálních sítích s novými lidmi?
6. Proč se stáváš členem, fanouškem skupin na sociálních sítích?
7. Proč/za jakým účelem zveřejňuješ příspěvky (fotky, videa)?

Oblast: Otázky zaměřené na význam on-line světa.

1. Proč by Ti vadil trest zákaz internetu?
2. Proč by si nedokázal zrušit svůj profil na sociální síti?
3. Co Ti přináší svět on-line?

Oblast: Otázky na motivy pobytu ve virtuálním světě.

1. Jakým způsobem využíváš internet nejčastěji?
2. Jaké jsou Tvoje hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě?

Oblast: Otázky zaměřené na řešení konfliktu přes virtuální komunikaci.

1. Jaké důvody Tě vedou k vyjádření nepříjemných zpráv za použití mobilu, internetu?
2. Proč řešíš konflikty raději osobně než pomocí virtuální komunikace?
3. Z jakého důvodu jsi řešil konflikt po internetu s rodiči?
4. Proč jsi řešil konflikt po internetu s kamarády/spolužáky?

Oblast: Zaměřená na rizika spojená i internetovou komunikací

1. Proč Ti vadí, že rodiče kontrolují Tvoji činnost na internetu?

4.3 Metoda výzkumu

Podkladem pro objasnění problematiky virtuální komunikace nám posloužila odborná literatura a publikace. V praktické části bakalářské práce jsme zpracovali data získaná z dotazníku, které jsme podrobili analýze s následným vyhodnocením, získaná data nám poskytla důležité informace, se kterými jsme dále pracovali a tyto data jsme zobrazili pomocí tabulek a grafů Microsoft Office 2010. Analyzovali jsme i rozhovory, které jsme provedli pro kvalitativní část výzkumu.

Čerpali jsme z knihy M. Chrásky, která se zabývá metodami pedagogického výzkumu. Dle Gavory je dotazník způsob písemného dotazování se a získávání odpovědí. Používá se zejména k hromadnému získávání údajů, tedy velkém počtu odpovídajících. V rámci vyplňování dotazníku respondent čte otázky, interpretuje jejich význam a následně na ně odpovídá (Gavora, 2000, s. 99). K rozšíření informací o zkoumané problematice jsme zvolili kvalitativní výzkum formou rozhovoru, kterého se zúčastnilo šest participantů, zvolených na základě záměrného výběru. Jejich výběr spočíval v selekci dospívajících,

kteří splňovali věk 13 – 15 let. Ke kvantitativnímu výzkumu jsme zvolili dotazníkovou metodu. Dotazníky v digitální podobě jsme rozeslali žákům ZŠ v Kroměříži, Taneční konzervatoři V. Nejedlého v Brně. Rozhovory ke kvalitativní části našeho výzkumu byly odebrány od žáků výše zmíněných škol. Vzhledem k tomu, že participanti byli žáci ve věku 13-15 let bylo žádoucí, aby jednotlivé otázky byly jasně formulovány, aby tyto otázky byly pro participanty srozumitelné a významově pochopitelné. Snažili jsme se navodit atmosféru vzájemné důvěry při rozhovoru v jejich klidném domácím prostředí. Během rozhovoru nás u participantů zaujal velký zájem o problematiku, který provázel náš rozhovor. Rozhovory proběhly v únoru 2017, celkově jsme za tuto dobu provedli 6 rozhovorů, které jsme kompletně zdokumentovali do formuláře. Rozhovory trvaly od dvaceti do čtyřiceti minut. Otevřené kódování, nám umožnilo rozdělit získané odpovědi na témata a přiřadit jim kódy. Cílem této první fáze bylo specifikovat jevy a kategorizovat je podle charakteristik, které ukazovaly na důležité myšlenky názory vedoucí ke kategorizaci zkoumané problematiky. Tyto kategorie vplynuly již při samotném kódování. Poté bylo nutné přiřadit těmto kategoriím názvy, které vystihují jejich obecný charakter, tyto kategorie jsou zaznamenány v tabulce č. 27, kde jsme shrnuli nejčastěji se vyskytující pojmy a následně z tohoto vyplývající kategorie.

4.4 Výzkumný soubor

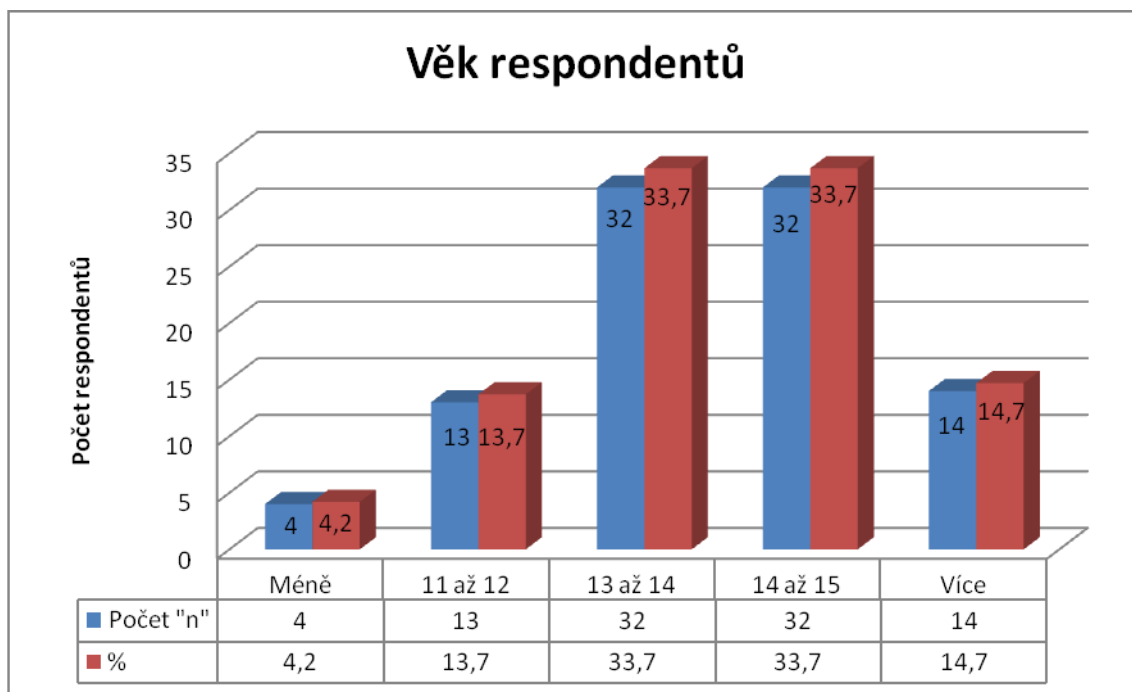
Výzkumný soubor tvořilo 95 respondentů, z toho 20 chlapců a 75 dívek ve věkovém rozpětí 11 – 15 let. Méně jak 11 let uvedli 3 respondenti a více než 15 let uvedlo 14 respondentů, z celkových 380 rozdaných dotazníků. Respondenti navštěvují základní školu v počtu 38, víceleté gymnázium v počtu 15, konzervatoř v počtu 28 a jiné vzdělávací zařízení v počtu 14. Kvalitativní část rozhovoru byla vedena s šesti participanty ve věku 13-15 let, v počtu 2 chlapců a 4 dívek.

4.4.1 Otázka č. 2 – Věk respondentů

V následujícím šetření se zaměřujeme na věk respondentů ve zkoumaném vzorku, kde celkem respondentů $n=95$, z toho ve věku méně jak 11 let $n=4$ (4,2%), ve věku 11-12 let $n=13$ (13,7%), ve věku 13-14 let $n=32$ (33,7%), ve věku 14-15 $n=32$ (33,7%) a více jak 15 let $n=14$ (14,7%).

Věk respondentů		
Možnost odpovědi	Počet "n"	%
Méně	4	4,2
11 až 12	13	13,7
13 až 14	32	33,7
14 až 15	32	33,7
Více	14	14,7
Σ	95	100

Tabulka 1.: Věk respondentů (Vlastní zdroj)

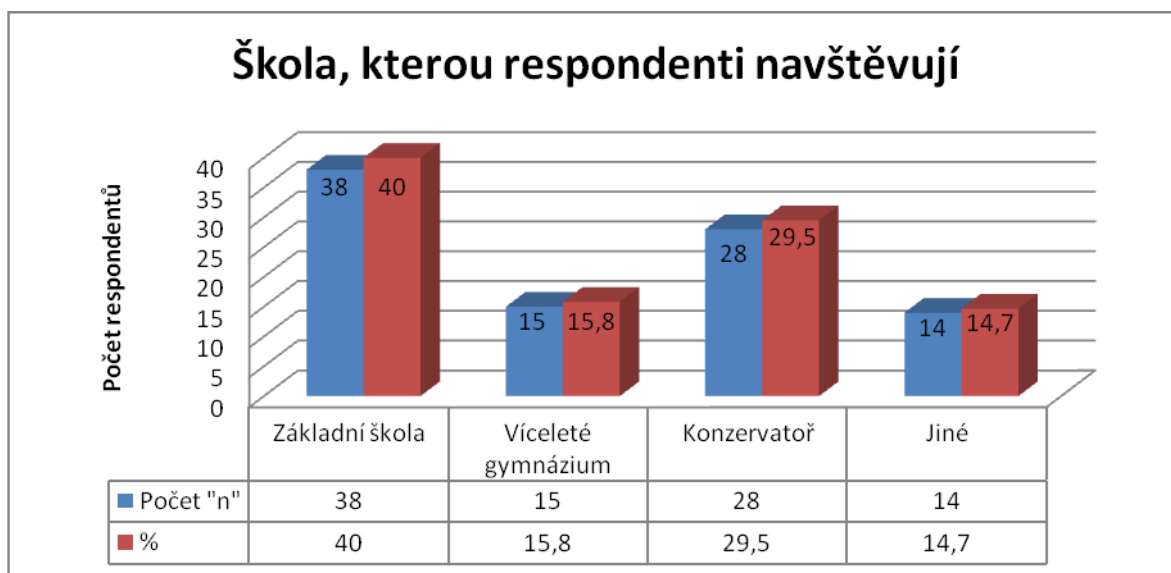
Graf 1.: Věk respondentů (Vlastní zdroj)

4.4.2 Otázka č. 3 – Škola, kterou respondenti navštěvují

Následující tabulka a graf znázorňují, jakou školu respondenti navštěvují, kde celkem respondentů $n=95$, z toho $n=38$, tj. 40% navštěvuje základní školu, $n=15$, tj. 15,8 % víceleté gymnázium, konzervatoř navštěvuje $n=28$, tj. 29,5 % a jako jiné označilo $n=14$, tj. 14,7% respondentů.

Škola, kterou respondenti navštěvují		
Typ školy	Počet "n"	%
Základní škola	38	40
Víceleté gymnázium	15	15,8
Konzervatoř	28	29,5
Jiné	14	14,7
Σ	95	100

Tabulka 2.: Druh školy, kterou respondenti navštěvují (Vlastní zdroj)

Graf 2.: Druh školy, kterou respondenti navštěvují (Vlastní zdroj)

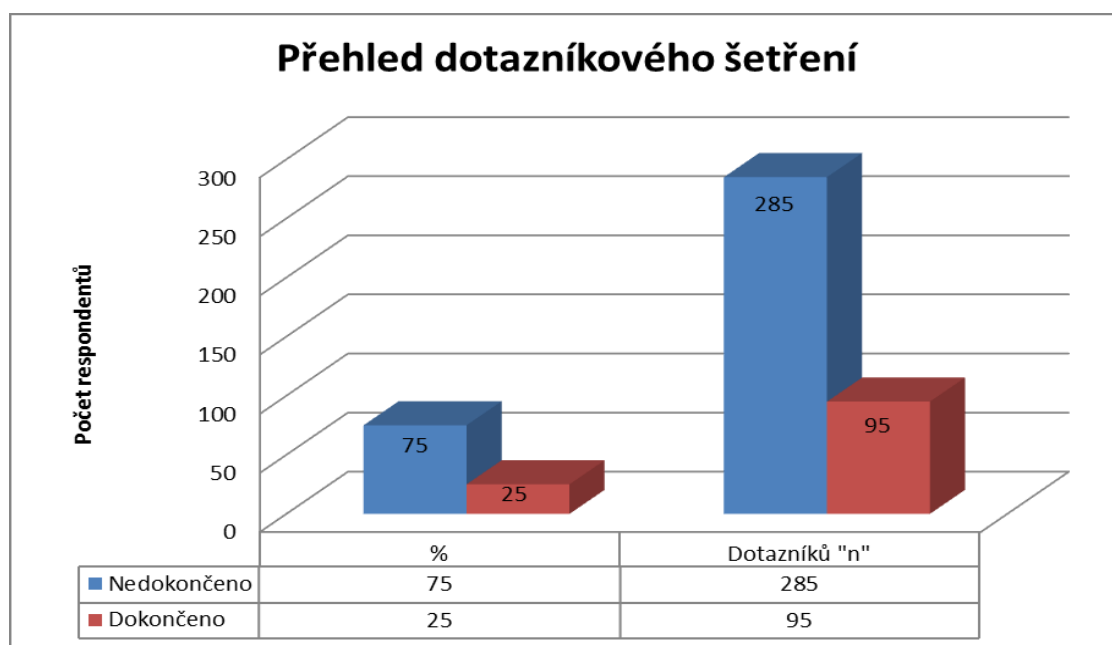
5 KVANTITATIVNÍ ČÁST VÝZKUMU

Dotazník byl složen z 26 -ti otázek. Část se zaměřuje na demografické charakteristiky respondentů, další se již konkrétně vztahuje k virtuální komunikaci na internetu a sociálních sítích. Sledovanými demografickými údaji jsou pohlaví, škola, věk. Data budou v textu prezentována v absolutních četnostech „n“. Dotazníkové šetření proběhlo v době od 1. 12. 2016 do 31. 12. 2016 v trvání 31 dní, byla zvolena online aplikace Survio.com, která je hojně navštěvována a dotazníky zveřejňované jejím prostřednictvím jsou dostupné všem návštěvníkům stránek a dále je možné je i sdílet.

Bylo rozdáno celkem $n = 380$ dotazníků, z toho $n = 285$ nedokončeno, tj. 75% a $n = 95$ dokončeno, tj. 25%.

Přehled dotazníkového šetření		
Stav dotazníků	%	Dotazníků "n"
Nedokončeno	75	285
Dokončeno	25	95
Σ	100	380

Tabulka 3.: Přehled dotazníkového šetření (Vlastní zdroj)

Graf 3.: Přehled dotazníkového šetření (Vlastní zdroj)

5.1 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V následující části je přehled výsledků získaných v rámci výzkumné činnosti a v rámci podkapitol jsou zveřejněny výsledky a závěry k jednotlivým výzkumným otázkám. V poslední kapitole je závěrečné zhodnocení a doporučení pro praxi.

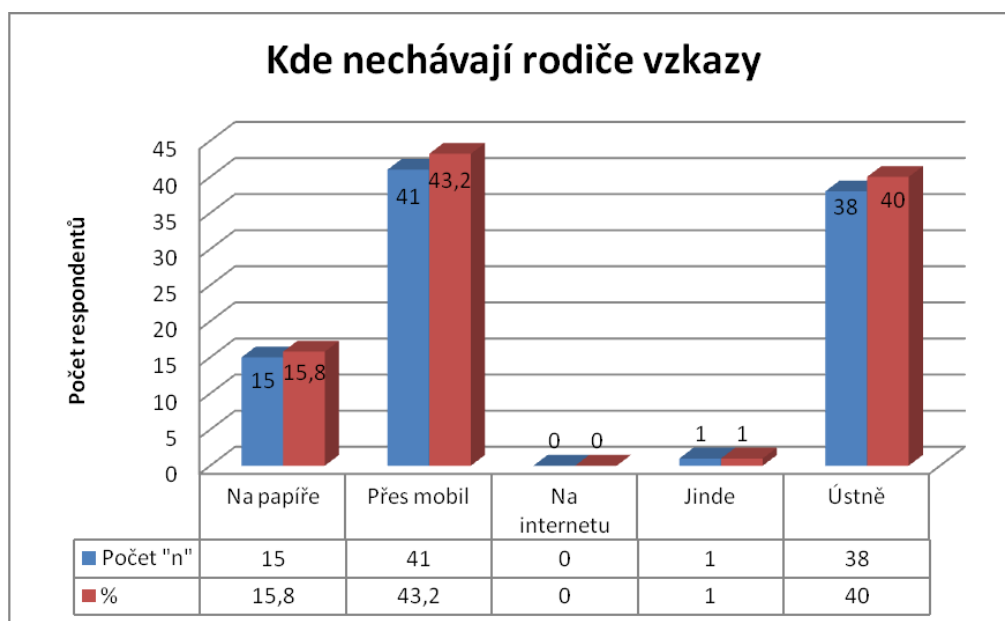
5.1.1 Komunikace

5.1.1.1 Otázka č. 4 – Vzkazy od rodičů

V následující otázce jsme hledali odpověď na to, jakým způsobem zanechávají rodiče respondentů vzkazy. Celkový počet respondentů $n = 95$, z toho $n = 15$, tj. 15,8% respondentům nechávají vzkazy na papíře, $n = 41$, tj. 43,2% pomocí mobilu, cestou internetu $n = 0$, tj. 0%, jiným způsobem $n = 1$, tj. 1% a nakonec ústně $n = 38$, tj. 40%.

Kde nechávají rodiče vzkazy		
Možnost odpovědi	Počet "n"	%
Na papíře	15	15,8
Přes mobil	41	43,2
Na internetu	0	0
Jinde	1	1
Ústně	38	40
Σ	95	100

Tabulka 4.: Způsob předávání vzkazů rodiči respondentům. (Vlastní zdroj)

Graf 4.: Způsob předávání vzkazů rodiči respondentům. (Vlastní zdroj)

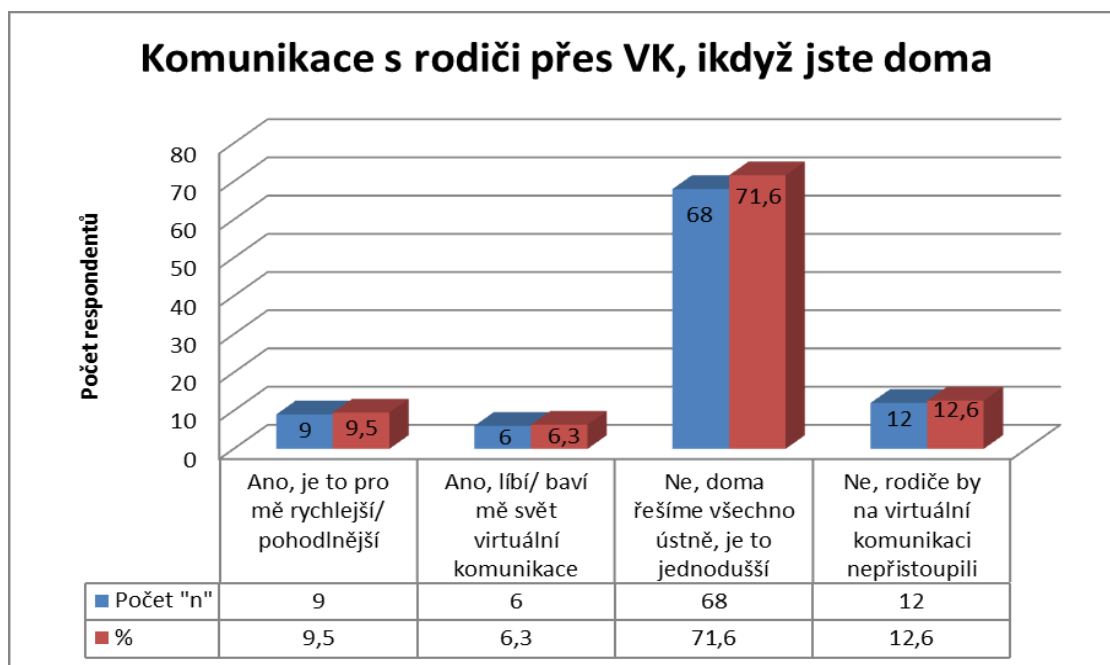
5.1.1.2 Otázka č. 5 – Komunikace s rodiči přes VK

Tabulka a graf ukazují, v kolika případech komunikují rodiče respondentů s nimi samotnými pomocí virtuální komunikace, i když se nacházejí všichni doma. Z celkového počtu respondentů $n=95$ odpovědělo $n=9$, tj. 9,5% ano, je to pro mě rychlejší, pohodlnější; $n=6$, tj. 6,3% odpovědělo ano, líbí, baví mě svět virtuální komunikace, celých $n=68$, tj. 71,6% řeší všechno ústně a v $n=12$, tj. 12,6 případech by rodiče na virtuální komunikaci nepřistoupili.

Z tohoto šetření vyplývá i odpověď na naši výzkumnou otázku „Využívají respondenti s rodiči virtuální komunikaci, i když jsou v přímém kontaktu?“, výsledky jsou uvedeny v kapitole 7. Shrnutí výsledků.

Komunikace s rodiči přes VK, i když jste doma?		
Možnost odpovědi	Počet "n"	%
Ano, je to pro mě rychlejší/ pohodlnější	9	9,5
Ano, líbí/ baví mě svět virtuální komunikace	6	6,3
Ne, doma řešíme všechno ústně, je to jednodušší	68	71,6
Ne, rodiče by na virtuální komunikaci nepřistoupili	12	12,6
Σ	95	100

Tabulka 5.: Komunikace s rodiči pomocí virtuální komunikace (Vlastní zdroj)

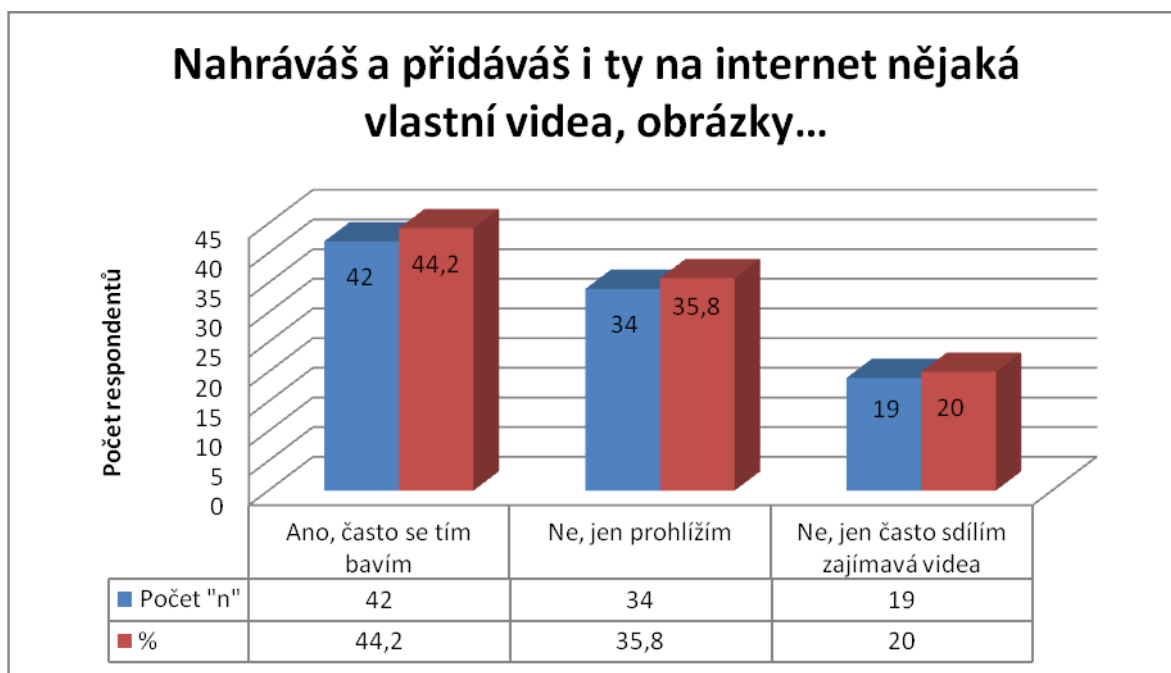
Graf 5.: Komunikace s rodiči pomocí virtuální komunikace (Vlastní zdroj)

5.1.1.3 Otázka č. 15 – Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky....?

Odpovědi na otázku, zda respondenti nahrávají a přidávají, na internet svá videa jsou následující. Nejčastěji byla odpověď „ano, často se tím bavím“ n= 42, tj. 44,2%, na dalším místě skončila odpověď „ne, jen prohlížím“ n= 34, tj. 35,8% a poslední je „ne, jen často sdílím zajímavá videa“ n= 19, tj. 20% z celkového počtu respondentů n= 95.

Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky...		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano, často se tím bavím	42	44,2
Ne, jen prohlížím	34	35,8
Ne, jen často sdílím zajímavá videa	19	20
Σ	95	100

Tabulka 6.: Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky...(Vlastní zdroj)

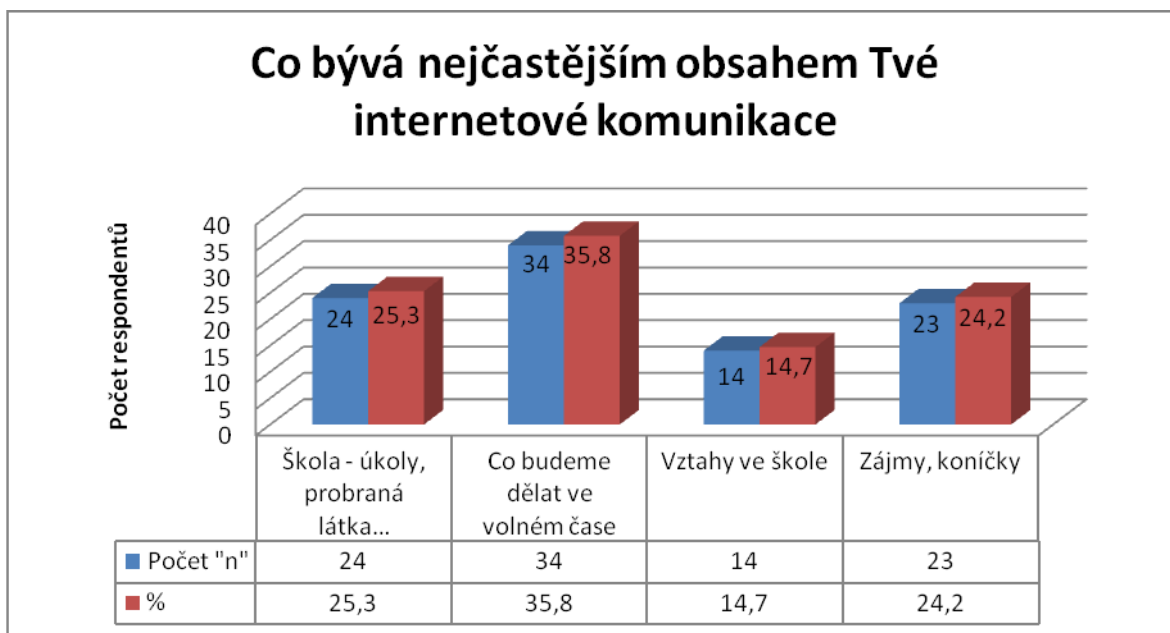
Graf 6.: Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky...(Vlastní zdroj)

5.1.1.4 Otázka č. 16 – Co bývá nejčastěji obsahem Tvé internetové komunikace?

Na otázku, co bývá nejčastěji obsahem Tvé internetové komunikace, odpověděli respondenti následovně. Z celkového počtu n=95 respondentů odpovědělo n= 34, tj. 35,8% „co budeme dělat ve volném čase“, další byla odpověď „škola – úkoly, probraná látka“ n= 24, tj. 25,3%, dále pak „zájmy a koníčky“ n= 23, tj. 24,2% a poslední s n= 14, tj. 14,7% byla odpověď „vztahy ve škole“.

Co bývá nejčastějším obsahem Tvé internetové komunikace		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Škola - úkoly, probraná látka...	24	25,3
Co budeme dělat ve volném čase	34	35,8
Vztahy ve škole	14	14,7
Zájmy, koníčky	23	24,2
Σ	95	100

Tabulka 7.: Nejčastější obsah internetové komunikace (Vlastní zdroj)

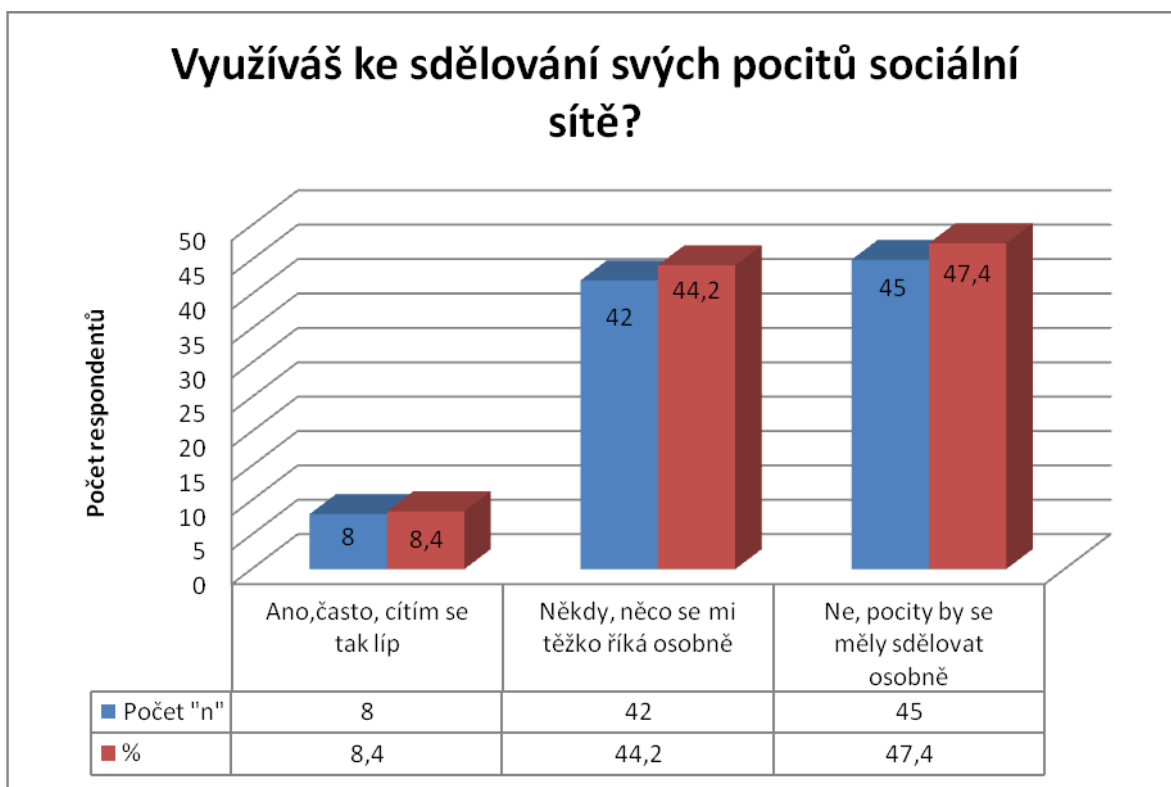
Graf 7.: Nejčastější obsah internetové komunikace (Vlastní zdroj)

5.1.1.5 Otázka č. 21 – Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?

Odpovědi na otázku, zda respondenti využívají sociální sítě, ke sdělování svých pocitů odpovědělo, z celkového počtu respondentů n= 95, „ne, pocity by se měly sdělovat osobně“ n= 45, tj. 47,4%, „někdy, něco se mi těžko říká osobně“ n= 42, tj. 44,2% a poslední skončila odpověď „ano, často, cítím se tak líp“ n= 8, tj. 8,4% respondentů.

Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano, často, cítím se tak líp	8	8,4
Někdy, něco se mi těžko říká osobně	42	44,2
Ne, pocity by se měly sdělovat osobně	45	47,4
Σ	95	100

Tabulka 8.: Využití sociálních sítí ke sdělování svých pocitů (Vlastní zdroj)

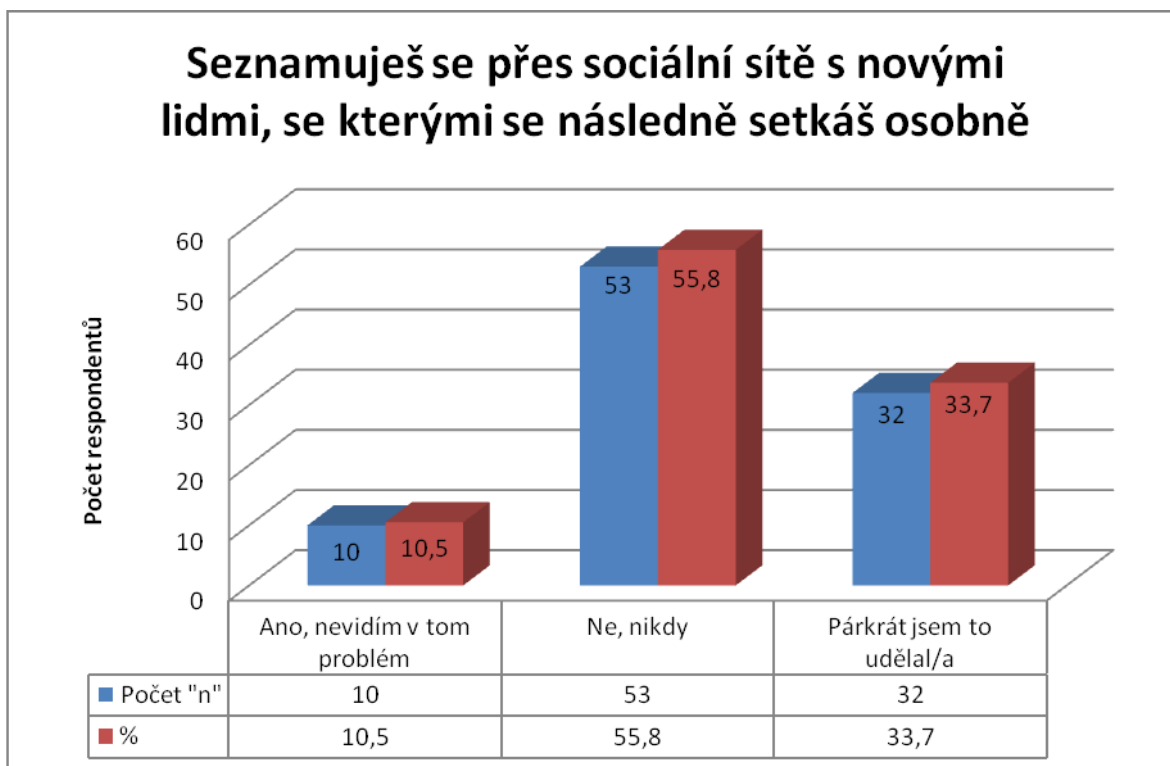
Graf 8.: Využití sociálních sítí ke sdělování svých pocitů (Vlastní zdroj)

5.1.1.6 Otázka č. 22 - Seznamuješ se přes sociální sítě s novými lidmi, se kterými se následně setkáš osobně?

S novými lidmi se seznámí a následně se setká osobně z celkových n= 95 respondentů n=10, tj. 10,5%, „ne nikdy“ n= 53, tj. 55,8% a párkrát to už udělalo n= 32, tj. 33,7% respondentů.

Seznamuješ se přes sociální sítě s novými lidmi, se kterými se následně setkáš osobně		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano, nevidím v tom problém	10	10,5
Ne, nikdy	53	55,8
Párkrát jsem to udělal/a	32	33,7
Σ	95	100

Tabulka 9.: Seznámení se s novými lidmi a následné osobní setkání (Vlastní zdroj)

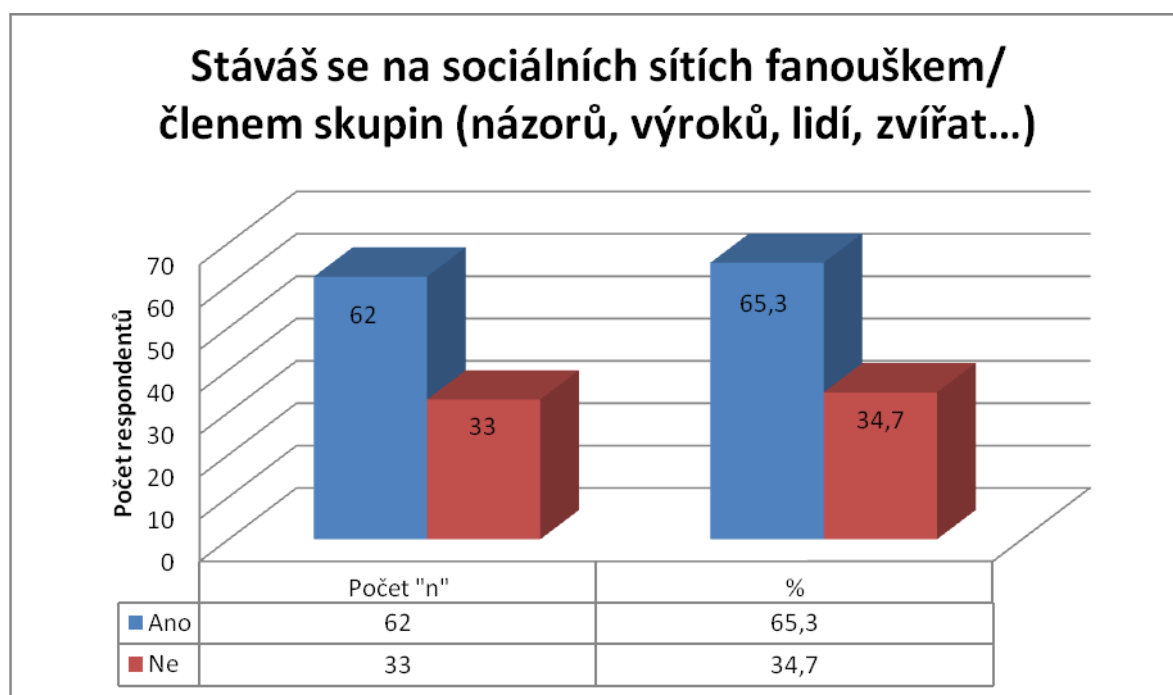
Graf 9.: Seznámení se s novými lidmi a následné osobní setkání (Vlastní zdroj)

5.1.1.7 Otázka č. 24 – Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/ členem skupin (názorů, výroků, lidí, zvířat...)

Členy nebo fanoušky skupin, názorů, výroků apod. na sociálních sítích se z celkového počtu n= 95 respondentů stává n= 62, tj. 65,3% a naopak, toto vyjádření své identity odmítá n= 33, tj. 37% respondentů.

Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/ členem skupin (názorů, výroků, lidí, zvířat...)		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano	62	65,3
Ne	33	34,7
Σ	95	100

Tabulka 10.: Členy nebo fanoušky skupin, výroků a názorů na sociální síti (Vlastní zdroj)

Graf 10.: Členy nebo fanoušky skupin, výroků a názorů na sociální síti (Vlastní zdroj)

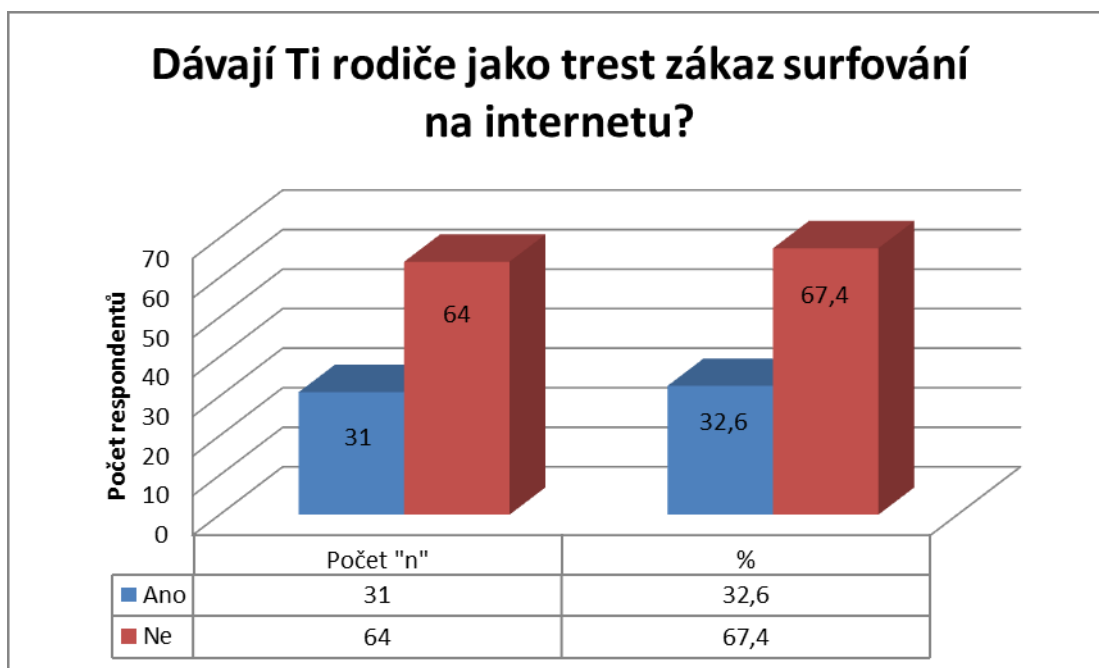
5.1.2 Význam on-line světa pro respondenty

5.1.2.1 Otázka č. 6. – Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu?

Následující tabulka a graf zobrazují odpovědi respondentů, zda dostávají jako trest zákaz surfování na internetu a z celkového počtu respondentů $n=95$ odpovědělo $n=31$, tj. 32,6% ano, rodiče mi zakazují internet a $n=64$, tj. 67,4% takový trest nedostává.

Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu?		
Možnosti odpovědi	Počet "n"	%
Ano	31	32,6
Ne	64	67,4
Σ	95	100

Tabulka 11.: Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu. (Vlastní zdroj)

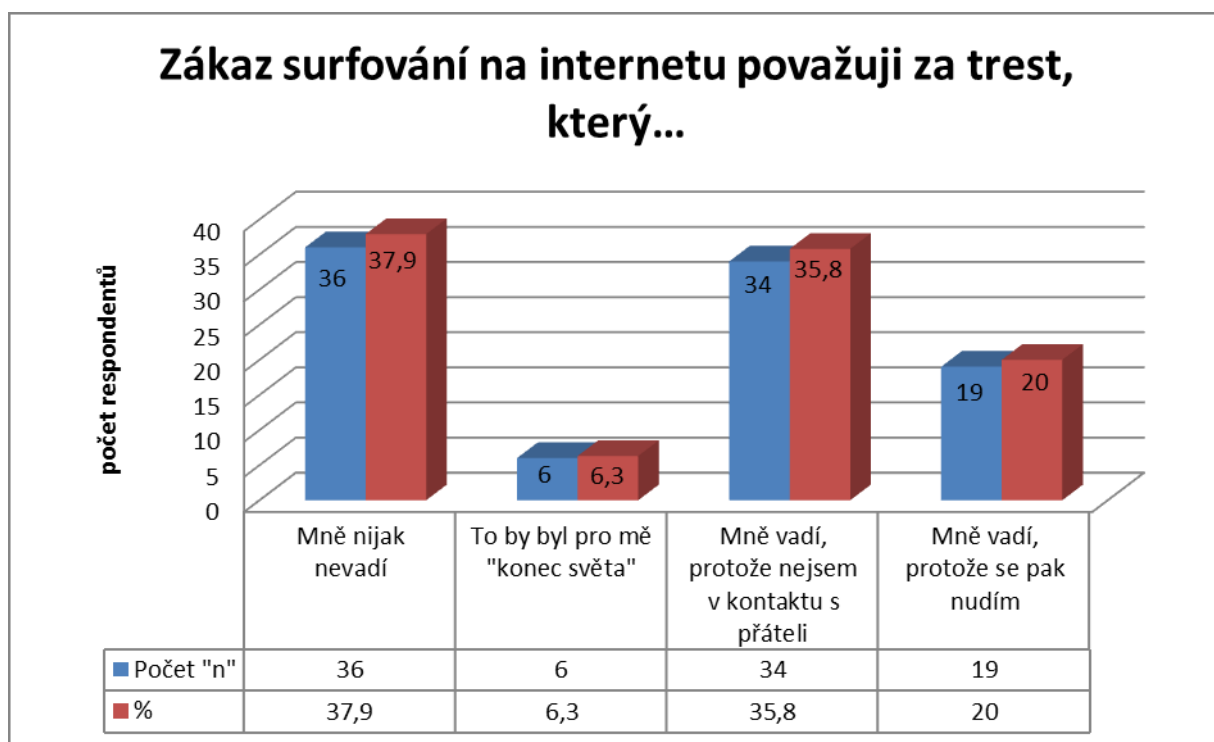
Graf 11.: Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu. (Vlastní zdroj)

5.1.2.2 Otázka č. 7 - Zákaz surfování na internetu považují za trest, který...

Touto otázkou jsme zkoumali jak „bolestně“ respondenti berou trest zákazu surfování na internetu, kde z celkového počtu respondentů $n=95$ odpovědělo $n=36$, tj. 37,9%, že mu tento trest nijak nevádí, pro $n=6$, tj. 6,3%, by to byl „konec světa“, $n=34$, tj. 35,8% tento trest vadí, protože by přišlo o kontakt s přáteli a jak následnou nudu by pociťovalo $n=19$, tj. 20% respondentů.

Zákaz surfování na internetu považují za trest, který...		
Možnosti odpovědi	Počet "n"	%
Mně nijak nevádí	36	37,9
To by byl pro mě "konec světa"	6	6,3
Mně vadí, protože nejsem v kontaktu s přáteli	34	35,8
Mně vadí, protože se pak nudím	19	20
Σ	95	100

Tabulka 12.: Zákaz surfování na internetu je trest, který.... (Vlastní zdroj)

Graf 12.: Zákaz surfování na internetu je trest, který....(Vlastní zdroj)

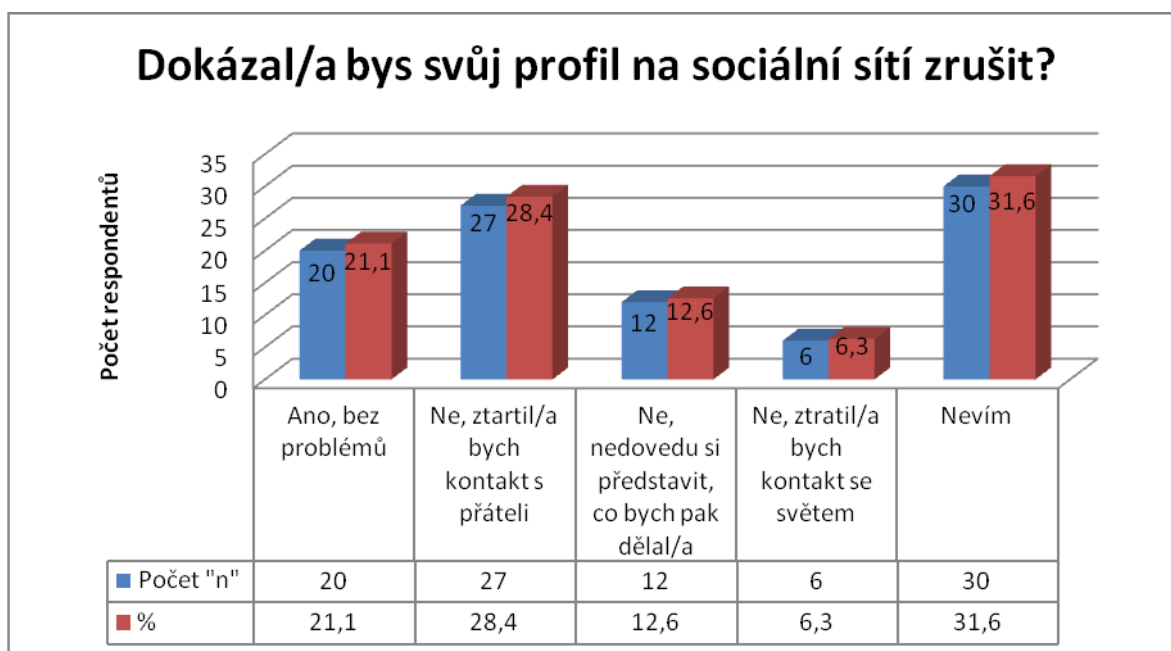

5.1.2.3 Otázka č. 8 - Dokázal/a bys zrušit svůj profil na sociální síti?

Ochotu zrušit svůj profil na sociální síti jsme zkoumali v této otázce a odpovědi ukázaly následující. Z celkového počtu respondentů $n=95$ by $n=20$, tj. 21,1% by bez problémů svůj profil zrušilo, $n=27$, tj. 28,4% by svůj profil kvůli kontaktu s přáteli nezrušilo, $n=12$, tj. 12,6% si nedovede představit, co by pak dělali, ztrátu kontaktu se světem označilo $n=6$, tj. 6,3% a jako odpověď „nevím“ označilo $n=30$, tj. 31,6% respondentů.

Dokázal/a bys svůj profil na sociální síti zrušit?		
Možnosti odpovědi	Počet "n"	%
Ano, bez problémů	20	21,1
Ne, ztratil/a bych kontakt s přáteli	27	28,4
Ne, nedovedu si představit, co bych pak dělal/a	12	12,6
Ne, ztratil/a bych kontakt se světem	6	6,3
Nevím	30	31,6
Σ	95	100

Tabulka 13.: Dokázal/a bys svůj profil na sociální síti zrušit? (Vlastní zdroj)

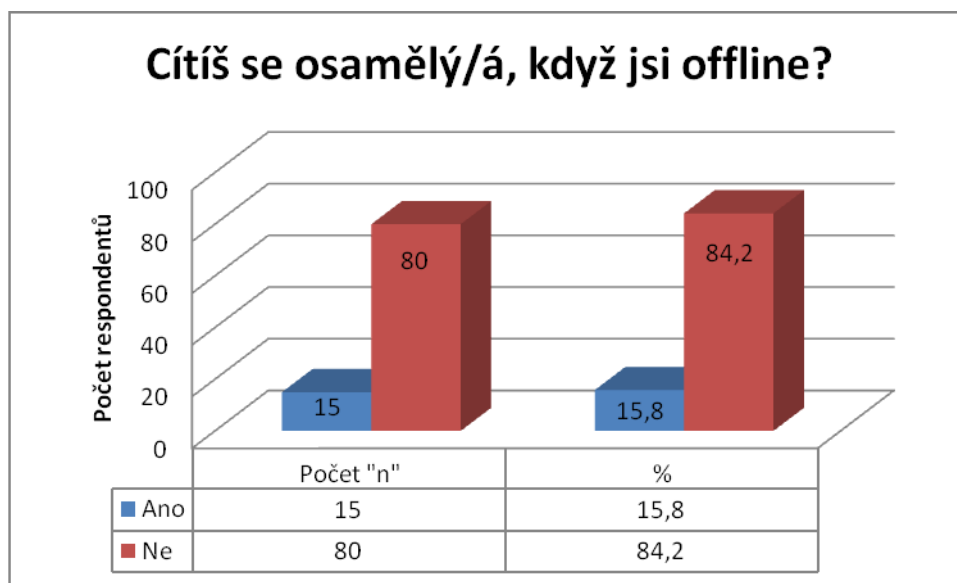
Graf 13.: Dokázal/a bys svůj profil na sociální síti zrušit? (Vlastní zdroj)

5.1.2.4 Otázka č. 9 – Cítíš se osamělý/á, když jsi offline?

Pomocí této otázky, jsme zkoumali, zda trpí respondenti pocitem osamělosti, jestliže nejsou připojeni k internetu, potažmo k nějaké sociální síti, svému profilu. Z celkového počtu respondentů $n=95$ má pocit osamělosti v případě stavu offline $n=15$, tj. 15,8% respondentů a těmito pocity netrpí $n=80$, tj. 84,2% respondentů.

Cítíš se osamělý/á, když jsi offline?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano	15	15,8
Ne	80	84,2
Σ	95	100

Tabulka 14.: Pocit osamělosti při offline stavu (Vlastní zdroj)

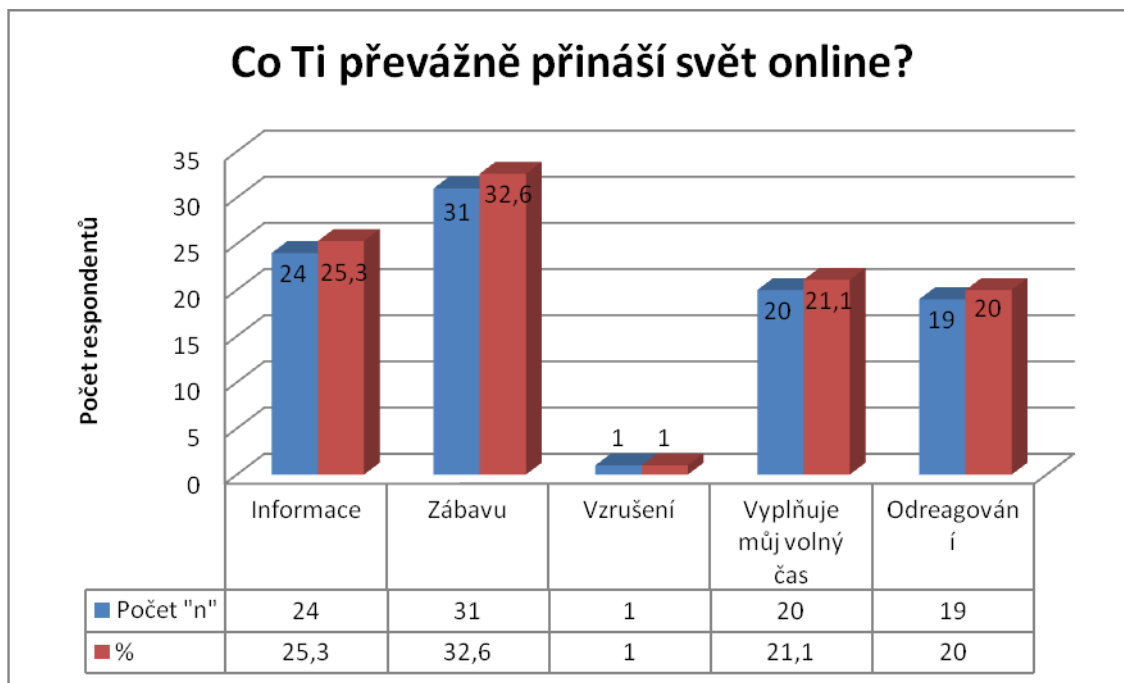
Graf 14.: Pocit osamělosti při offline stavu (Vlastní zdroj)

5.1.2.5 Otázka č. 10 – Co Ti převážně přináší svět online?

Odpovědi respondentů na tuto otázku, nám ukazují, co jim přináší čas strávený na internetu a můžeme zde vidět, že z celkového počtu respondentů $n=95$, informace shání $n=24$, tj. 25,3%; zábavu internet přináší $n=31$, tj. 32,6% respondentům, vzrušení $n=1$, tj. 1%; internetem vyplňuje svůj volný čas $n=20$, tj. 21,1% respondentů a odreagování na internetu nachází $n=19$, tj. 20% respondentů.

Co Ti převážně přináší svět online?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Informace	24	25,3
Zábavu	31	32,6
Vzrušení	1	1
Vyplňuje můj volný čas	20	21,1
Odreagování	19	20
Σ	95	100

Tabulka 15.: Co přináší respondentům svět online (Vlastní zdroj)

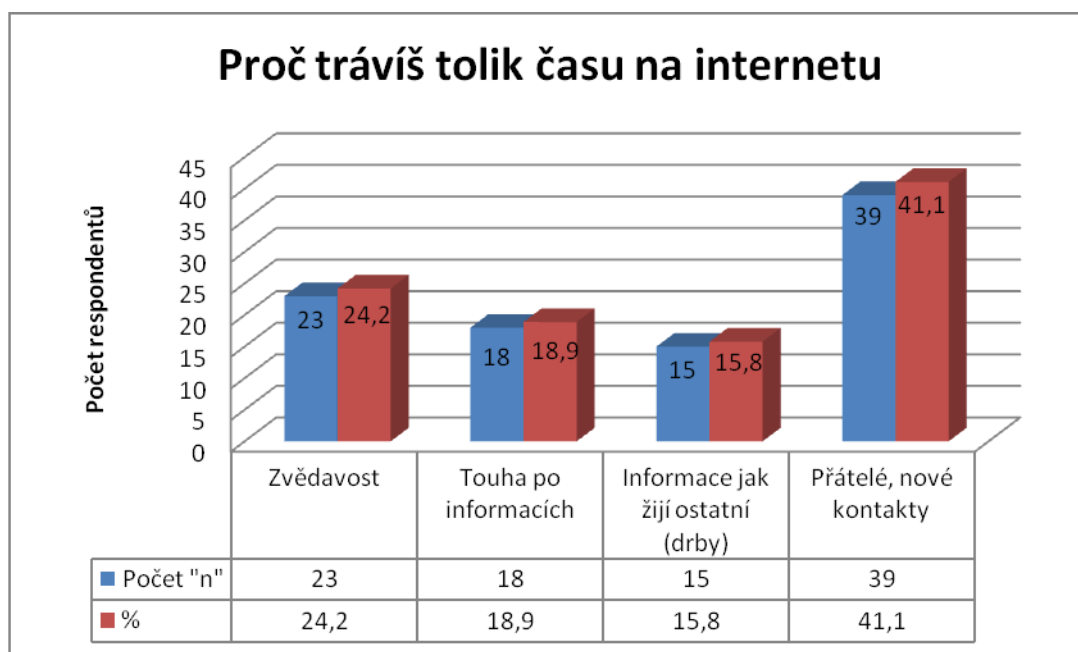
Graf 15.: Co přináší respondentům svět online (Vlastní zdroj)

5.1.2.6 Otázka č. 12 – Proč trávíš tolik času na internetu

Odpovědi na otázku č 12., nám ukazují, důvody, proč tráví respondenti tolik času na internetu. Nejčastější odpovědí byl kontakt s přáteli a hledání nových kontaktů n=39, tj. 41,1%, dále pak zvědavost n= 23, tj. 24,2 %, na třetím místě je touha po informacích n= 18, tj. 18,9% a poslední skončily, tzv. „drby“, tj. shánění informací, jak žijí druzí n= 15, tj. 15,8% respondentů.

Proč trávíš tolik času na internetu		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Zvědavost	23	24,2
Touha po informacích	18	18,9
Informace jak žijí ostatní (drby)	15	15,8
Přátelé, nové kontakty	39	41,1
Σ	95	100

Tabulka 16.: Proč trávíš tolik času na internetu (Vlastní zdroj)

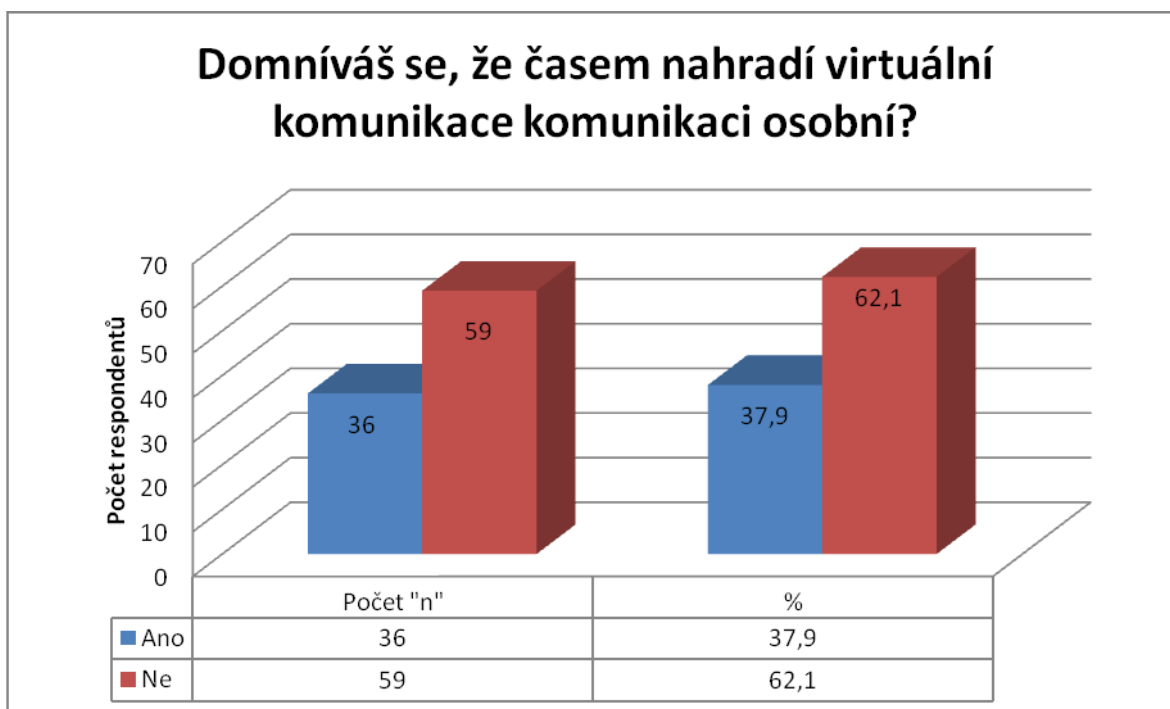
Graf 16.: Proč trávíš tolik času na internetu (Vlastní zdroj)

5.1.2.7 Otázka č. 23 – Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?

Z celkového počtu respondentů $n=95$, se $n= 59$, tj. 62,1 % nedomnívá, že virtuální komunikace nahradí komunikaci osobní a $n= 36$, tj. 37,9% předpokládá, že se to někdy v budoucnu stane.

Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano	36	37,9
Ne	59	62,1
Σ	95	100

Tabulka 17.: Nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní? (Vlastní zdroj)

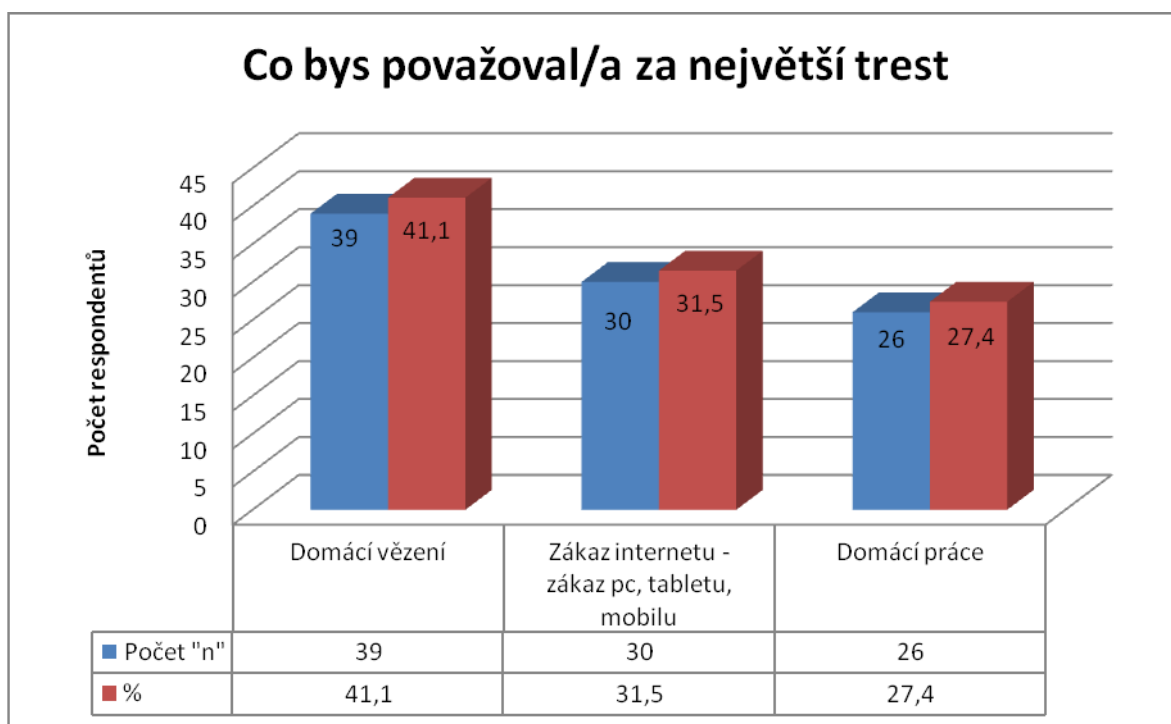
Graf 17.: Nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní? (Vlastní zdroj)

5.1.2.8 Otázka č. 25 – Co bys považoval za největší trest?

Nejčastější odpovědí na otázku co považují za největší trest, respondenti odpověděli, takto, „domácí vězení“ n= 39, tj. 41,1%, další je „zákaz internetu“ n= 30, tj. 31,5% a poslední n= 26, tj. 27,4% jsou „domácí práce“. Celkový počet respondentů n=95.

Co bys považoval/a za největší trest		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Domácí vězení	39	41,1
Zákaz internetu - zákaz pc, tabletu, mobilu	30	31,5
Domácí práce	26	27,4
Σ	95	100

Tabulka 18.:Co považujete za největší trest (Vlastní zdroj)

Graf 18.: Co považujete za největší trest (Vlastní zdroj)

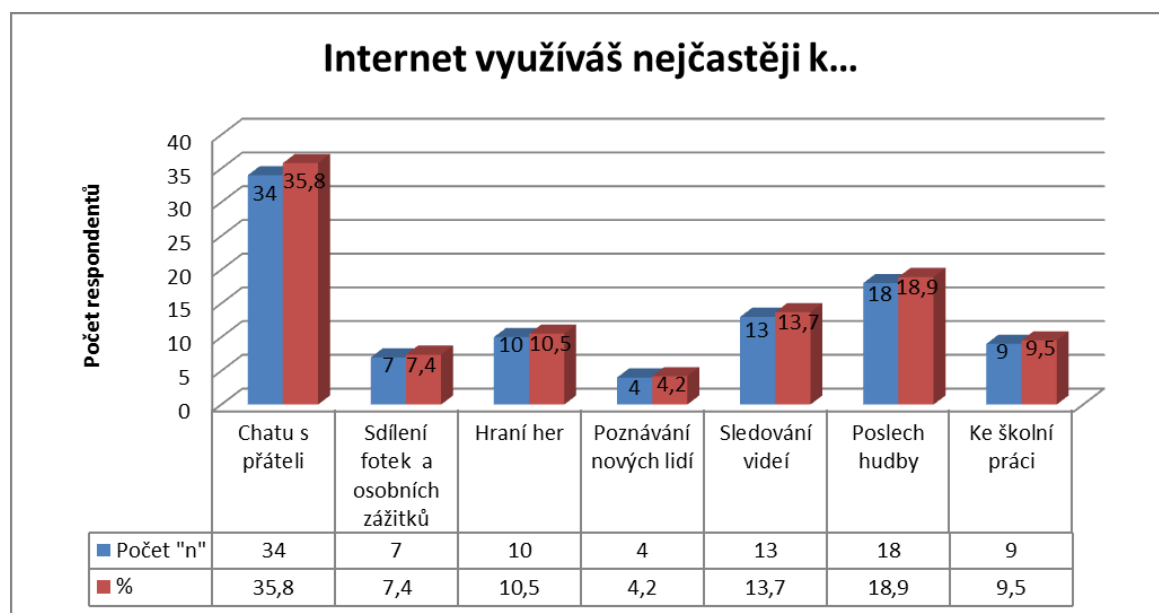
5.1.3 Motivy pobytu ve virtuálním světě

5.1.3.1 Otázka č. 11 – Internet nejčastěji využíváš k...?

Touto otázkou jsme zkoumali, k čemu nejčastěji respondenti využívají internet. Z celkového počtu respondentů $n=95$ využívá internetu k chatu s přáteli $n=34$, tj. 35,8%, dále pak ke hraní her $n=10$, tj. 10,5%, ke sdílení fotek a osobních zážitků $n=7$, tj. 7,4%, k poznávání nových lidí $n=4$, tj. 4,2%, ke sledování videí $n=13$, tj. 13,7%, k poslechu hudby $n=18$, tj. 18,9% a ke školní práci $n=9$, tj. 9,5% respondentů.

Internet využíváš nejčastěji k...		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Chatu s přáteli	34	35,8
Sdílení fotek a osobních zážitků	7	7,4
Hraní her	10	10,5
Poznávání nových lidí	4	4,2
Sledování videí	13	13,7
Poslech hudby	18	18,9
Ke školní práci	9	9,5
Σ	95	100

Tabulka 19.: Nejčastější využití internetu (Vlastní zdroj)

Graf 19.: Nejčastější využití internetu (Vlastní zdroj)

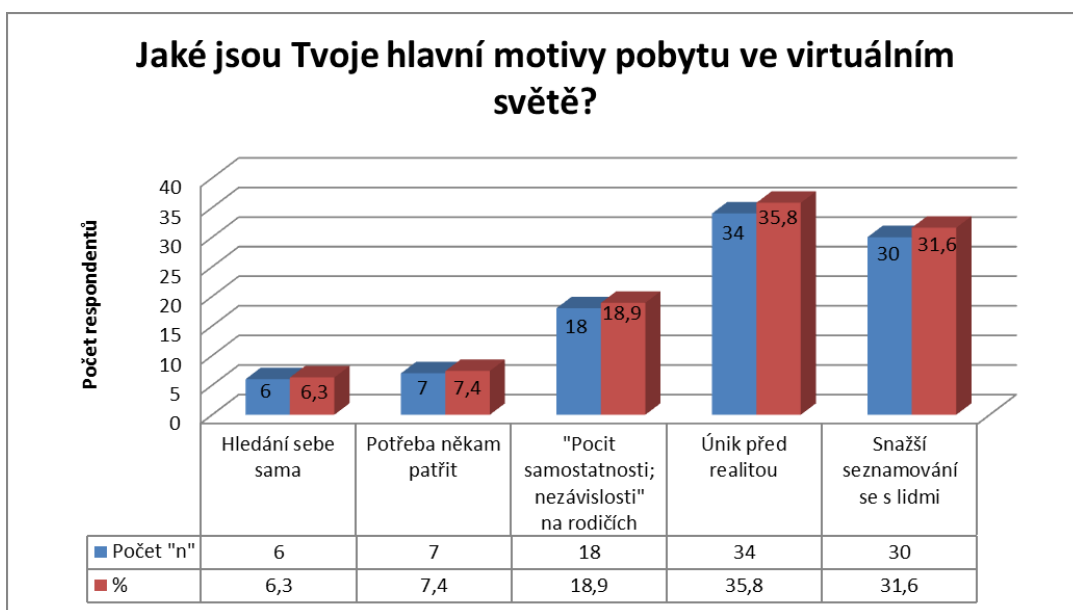
5.1.3.2 Otázka č. 13 – Jaké jsou Tvoje hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě?

Hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě, jsme hledali v otázce č. 13 a odpovědi jsou následující. Největší počet responsí dostala odpověď „únik před realitou“ n= 3, tj. 35,8%, na druhém místě „snazší seznamování se s lidmi n= 30, tj. 31,6%, pak s n= 18, tj. 18,9% skončila odpověď „pocit samostatnosti; nezávislosti na rodičích“, „potřeba někam patřit“ skončila na předposledním místě s n= 7, tj. 7,4% odpovědí a poslední je „hledání sebe sama“ n= 6, tj. 6,3% respondentů.

Z tohoto šetření vyplývá i odpověď na naši výzkumnou otázku „Jaké jsou hlavní motivy pobytu respondentů ve virtuálním světě?“, výsledky jsou uvedeny v kapitole 7. Shrnutí výsledků.

Jaké jsou Tvoje hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Hledání sebe sama	6	6,3
Potřeba někam patřit	7	7,4
"Pocit samostatnosti; nezávislosti" na rodičích	18	18,9
Únik před realitou	34	35,8
Snazší seznamování se s lidmi	30	31,6
Σ	95	100

Tabulka 20.: Hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě (Vlastní zdroj)

Graf 20.: Hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě (Vlastní zdroj)

5.1.4 Řešení konfliktů přes VK

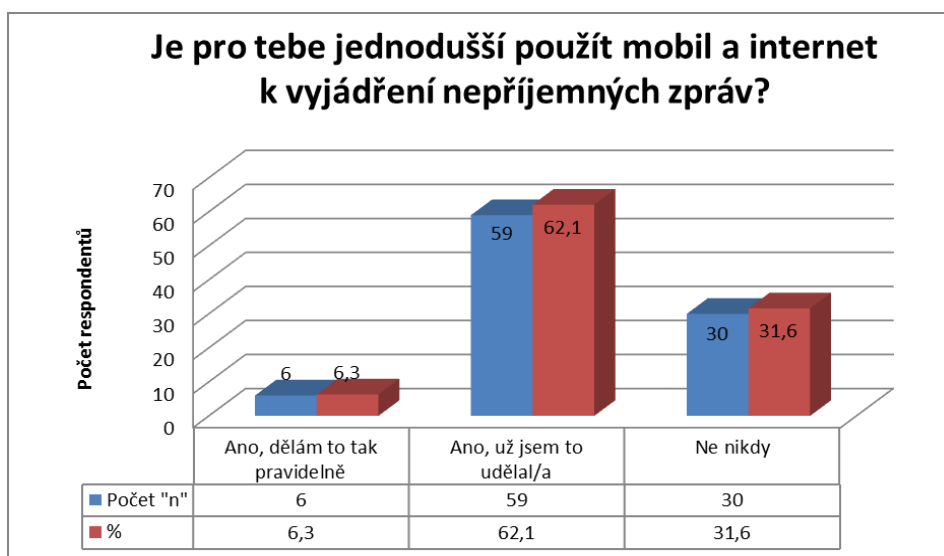
5.1.4.1 Otázka č. 17 – Je pro Tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?

Zda a jak často používají respondenti mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv nám odpověděla otázka č. 17. Odpověď „ano, už jsem to udělal/a“ vybralo n= 59, tj. 62,1% respondentů, „ne nikdy“ zaškrtno n= 30, tj. 31,6 respondentů a pravidelně takhle řeší nepříjemné věci n=6, tj. 6,3% respondentů, z celkových n=95.

Z tohoto šetření vyplývá i odpověď na naši výzkumnou otázku „Využívají respondenti k vyjádření nepříjemných zpráv virtuální komunikaci?“, výsledky jsou uvedeny v kapitole 7. Shrnutí výsledků.

Je pro tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano, dělám to tak pravidelně	6	6,3
Ano, už jsem to udělal/a	59	62,1
Ne nikdy	30	31,6
Σ	95	100

Tabulka 21. Vyjádření nepříjemných zpráv pomocí mobilu nebo internetu (Vlastní zdroj)

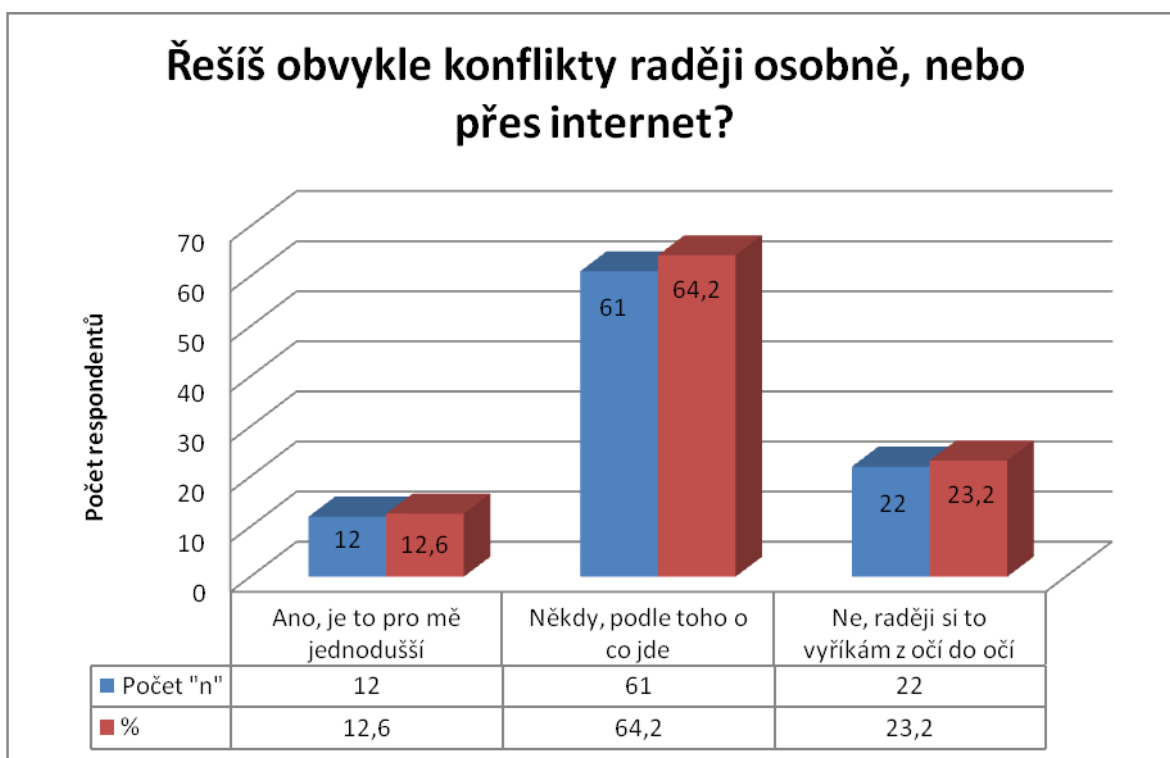
Graf 21.: Vyjádření nepříjemných zpráv pomocí mobilu nebo internetu (Vlastní zdroj)

5.1.4.2 Otázka č. 18 – Řešíš konflikty raději osobně, nebo přes internet?

Tato otázka odpovídá na řešení konfliktů osobně, nebo přes internet, potažmo mobil. Z celkového počtu $n=95$, odpovědělo $n=61$, tj. 64,2% respondentů „někdy, podle toho o co jde“, další skončila odpověď „ne, raději si to vyříkám z očí do očí“ $n=22$, tj. 23,2% a poslední místo obsadila odpověď „ano, je to pro mě jednodušší“, kde $n=12$, tj. 12,6% respondentů.

Řešíš obvykle konflikty raději osobně, nebo přes internet?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano, je to pro mě jednodušší	12	12,6
Někdy, podle toho o co jde	61	64,2
Ne, raději si to vyříkám z očí do očí	22	23,2
Σ	95	100

Tabulka 22.: Konflikty raději řeším osobně, nebo přes internet (Vlastní zdroj)

Graf 22.: Konflikty raději řeším osobně, nebo přes internet (Vlastní zdroj)

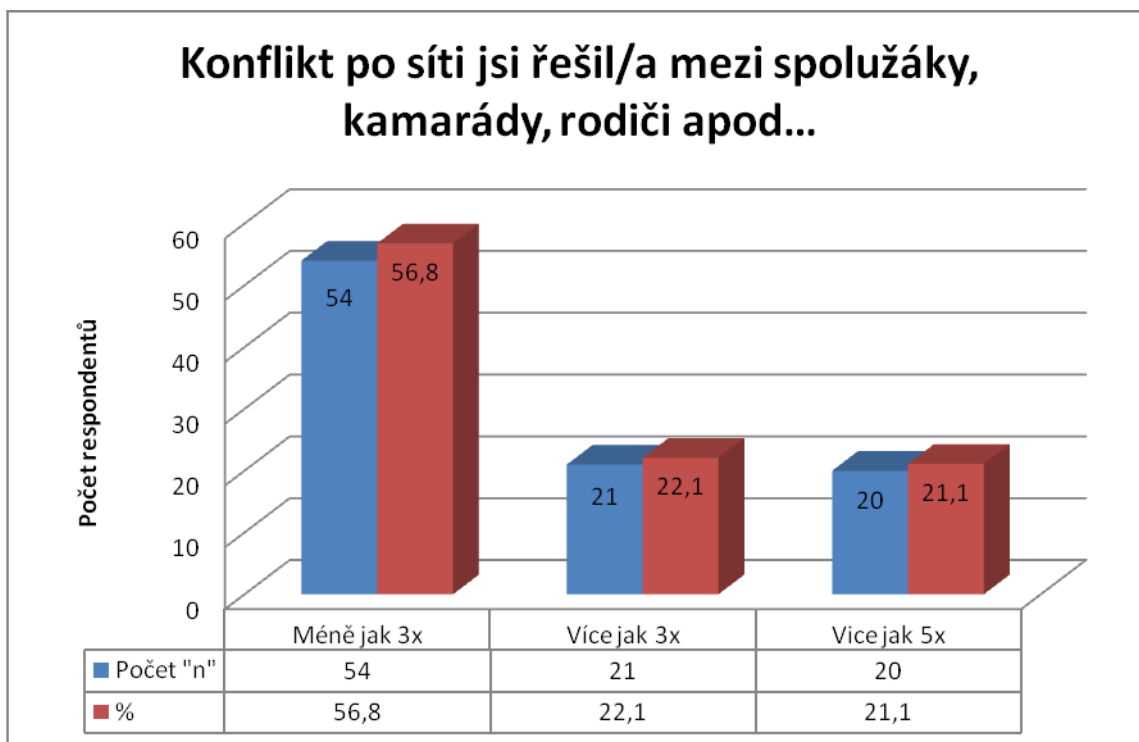
5.1.4.3 Otázka č. 19 – Konflikt po síti jsi řešil/a mezi spolužáky, kamarády, rodiči apod.

...

Kolikrát respondenti řešili konflikt „po síti“ nám odpovídali v otázce č. 19. Z celkového počtu respondentů $n = 95$, odpovědělo „méně jak 3x“ $n = 54$, tj. 56,8%, na druhém místě skončila odpověď „více jak 3x“ $n = 21$, tj. 22,1% a poslední místo obsadila odpověď „více jak 5x“ $n = 20$, tj. 21,1% respondentů.

Konflikt po síti jsi řešil/a mezi spolužáky, kamarády, rodiči apod...		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Méně jak 3x	54	56,8
Více jak 3x	21	22,1
Více jak 5x	20	21,1
Σ	95	100

Tabulka 23.: Kolikrát řešili „konflikt síti“ (Vlastní zdroj)

Graf 23.: Kolikrát řešili „konflikt síti“ (Vlastní zdroj)

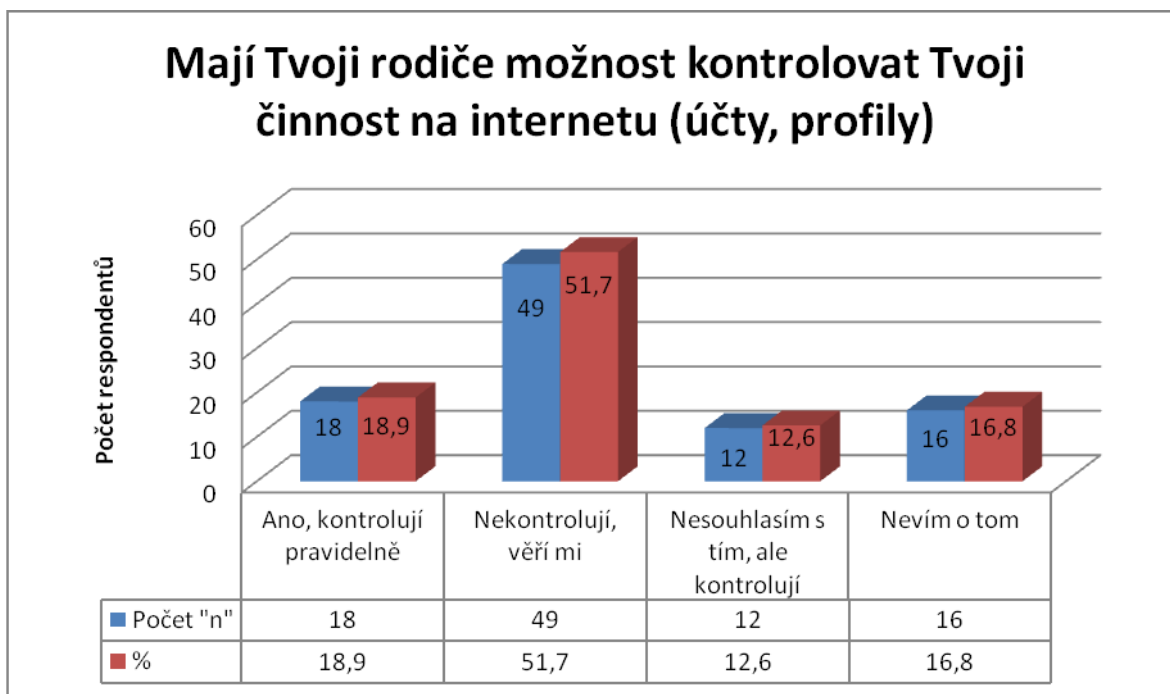
5.1.5 Rizika spojená s internetem

5.1.5.1 Otázka č. 14 – Mají Tvoji rodiče možnost kontrolovat Tvoji činnost na internetu (účty, profily...)?

Na otázku, zda mají rodiče možnost kontrolovat činnost respondentů na internetu, odpověděli takto. Nejčastější odpověď byla, že „nekontrolují, věří mi“ $n=49$, tj. 51,7%, další skončila odpověď „ano kontrolují, pravidelně“ $n=18$, tj. 18,9%, další „nevím o tom“ $n=16$, tj. 16,8% a poslední „nesouhlasím s tím, ale kontrolují“ $n=12$, tj. 12,6% respondentů.

Mají Tvoji rodiče možnost kontrolovat Tvoji činnost na internetu (účty, profily)		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano, kontrolují pravidelně	18	18,9
Nekontrolují, věří mi	49	51,7
Nesouhlasím s tím, ale kontrolují	12	12,6
Nevím o tom	16	16,8
Σ	95	100

Tabulka 24.: Kontrolují rodiče činnost respondentů na internetu (Vlastní zdroj)

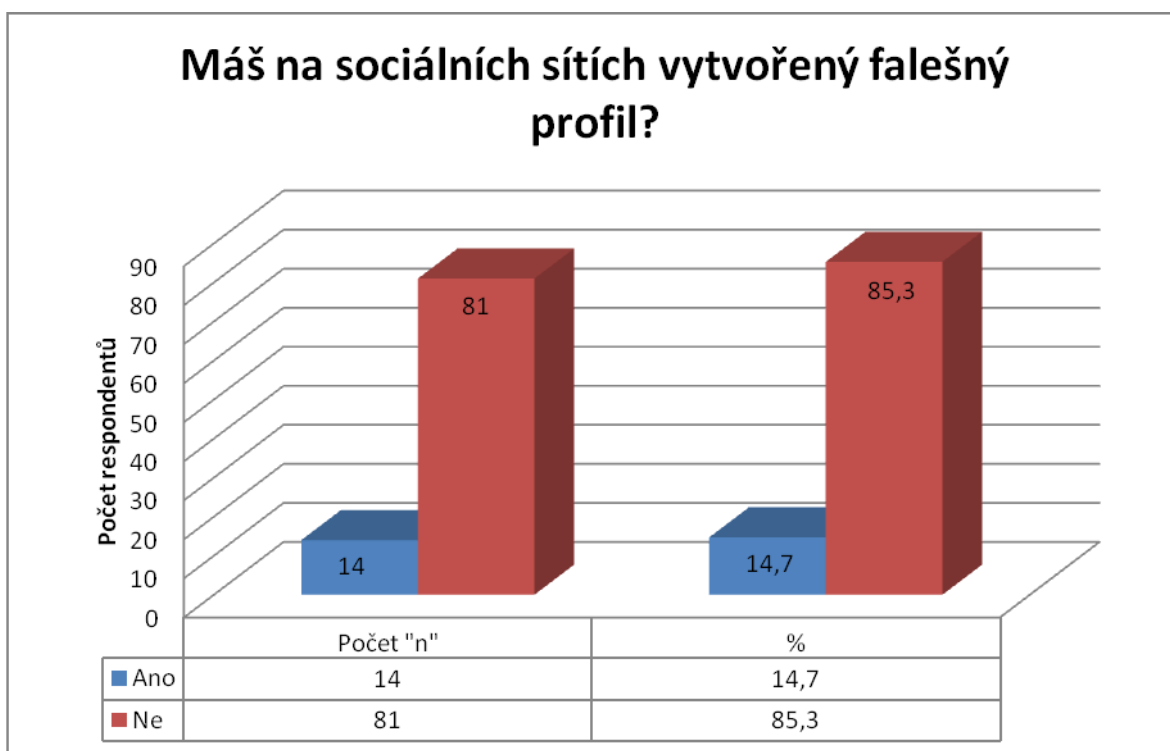
Graf 24.: Kontrolují rodiče činnost respondentů na internetu (Vlastní zdroj)

5.1.5.2 Otázka č. 20 – Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?

Zda mají, respondenti na sítí vytvořený falešný profil odpovídali v otázce č. 20. Z celkového počtu respondentů $n = 95$, záporně odpovědělo $n = 81$, tj. 85,3% a falešný profil přiznalo $n = 14$, tj. 14,7% respondentů.

Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
Ano	14	14,7
Ne	81	85,3
Σ	95	100

Tabulka 25.: Falešný profil na sociální síti (Vlastní zdroj)

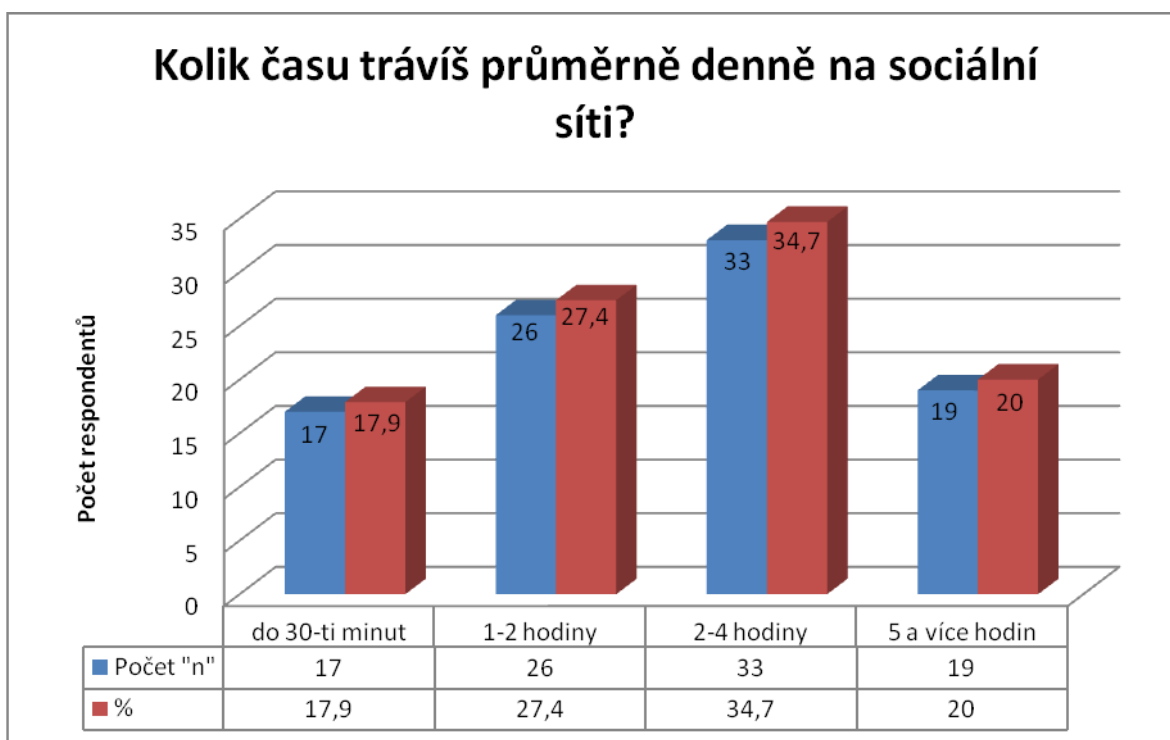
Graf 25.: Falešný profil na sociální síti (Vlastní zdroj)

5.1.5.3 Otázka č. 26 – Kolik času trávíš průměrně denně na sociální síti?

Kolik tráví respondenti průměrně času na sociálních sítích, odpověděli následovně. Z celkového počtu n= 95, je na sociálních sítích do 30 -ti minut n=17, tj. 17,9 respondentů, „1-2 hodiny“ stráví n=26, tj. 27,4%, „2-4 hodiny“ odpovědělo n= 33, tj. 34,7% a „5 a více hodin“ tráví na sociálních sítích n=19, tj. 20% respondentů.

Kolik času trávíš průměrně denně na sociální síti?		
Možnosti odpovědí	Počet "n"	%
do 30-ti minut	17	17,9
1-2 hodiny	26	27,4
2-4 hodiny	33	34,7
5 a více hodin	19	20
Σ	95	100

Tabulka 26.: Čas strávený na sociální síti (Vlastní zdroj)

Graf 26.: Čas strávený na sociální síti (Vlastní zdroj)

6 KVALITATIVNÍ ČÁST VÝZKUMU

S participanty jsme vedli polostrukturované rozhovory. Jedná se o typ rozhovorů, kdy výzkumník pokládá participantovi otázky podle předem připravených okruhů. K rozhovorům jsme si přichystali okruhy, které reprezentovaly určité otázky, například:

Máš vytvořený falešný profil?

Je pro tebe jednodušší použít mobil/ internet k vyjádření nepříjemných zpráv?

Kontaktování participantů proběhlo v září roku 2016. Strukturované rozhovory s vybranými participanty se uskutečnily na začátku měsíce února roku 2017 a probíhaly s každým participantem zvlášť. Každý rozhovor probíhal v jejich domácím prostředí. Všechny rozhovory jsme pečlivě zapisovali, se zachováním přesné podoby odpovědí, včetně nespisovných a slangových výrazů. V kapitole „Výzkumná skupina“ jsou jednotliví participanti označováni zkratkami z důvodu zachování anonymity. Poté jsme analyzovali odpovědi, kde jsme používali metodu otevřeného kódování. Zaznamenané odpovědi se rozloží na části (kódy), kterým se připisuje určitý význam, přičemž hledáme podobné pojmy, které kategorizujeme. Do textu v kapitole 6.2 „Výsledky výzkumu“ jsme zaznamenali citace kódů, které vystihují konkrétní pojmy, obsažené v kategoriích, přičemž se některé citace opakují, protože daný výrok může potvrzovat více jevů.

6.1 Výzkumná skupina

Výzkumná skupina pro kvalitativní výzkum byla složena se šesti participantů.

AD – Dívka, 14 let, navštěvuje Taneční konzervatoř Brno, na internetu průměrně tráví aktivně 1-3 hodiny denně, někdy i víc, pasivně pořád. U rozhovoru uvolněná, usměvavá.

DB – Chlapec, 13 let, navštěvuje Základní školu, na internetu tráví průměrně, o víkendy 4–5 hodin, a přes týden 5–6 hodin denně. U rozhovoru vážný, komunikativní.

IČ – Dívka, 13 let, navštěvuje Základní školu, na internetu tráví průměrně asi 1 hodinu denně. U rozhovoru napjatá, nervózní, občas se i mírně pousmála.

KK – Dívka, 14 let, navštěvuje Taneční konzervatoř Brno. Na internetu tráví asi 3 hodiny denně. U rozhovoru hodně usměvavá, uvolněná a upovídaná.

LG – Chlapec, 14 let, navštěvuje Základní školu. Na internetu tráví 6-10 hodin denně aktivně, pasivně celý den. U rozhovoru otevřený, usměvavý a uvolněný.

MB – Dívka, 15 let, navštěvuje Základní školu. Na internetu tráví asi 4 hodiny denně. U rozhovoru otevřená, vážná a uvolněná.

6.2 Výsledky výzkumu

V této kapitole prezentujeme výsledky svého kvalitativního výzkumu. Názvy kapitol odpovídají jednotlivým stanoveným kategoriím, které vzešly z analýzy rozhovorů s účastníky.

Kategorie	Kódy
Důvod komunikace s rodiči přes VK	Lenost, ptát se, nikdy, poblíž, slyšet, vstát, normálně
Obsah komunikace s rodiči přes VK	Podání, povídat si, dojít, jeli, udělat, zapomenou, uklidit, koupit, líbí, ven, škola, dělat
Obsah komunikace s kamarády přes VK	Škola, domluva, máme se, plánujeme, nákupy, zapomněli, kroužky, narozeniny, volno, hry, dělal, vztahy, ven, projekty
Sdělování pocitů	Soukromě, nevím, nepodporuju, naštvaný, svěřit, dobře, špatně, uleva, líbí se, jenom tak,
Cizí lidé	Nedělám, zájem, škola, hrát, druhý profil nové věci, prožít, schovává
Stát se členem	Zvířata, vtipný videa, podpora, novinky, objevy, třídní, úkoly, balet, tanec, nápady, výrobky, kapely, skupiny, herce
Zveřejnění příspěvků	Pochlubit, vzpomínky, nedělám, vidět, cítím se, vypadám, dělám, podělit, obrázky, fotky
Zákaz internetu	Nevadilo, nuda, hrát, komunikovat
Zrušení profilu	Spojení, domácí úkol, zvyk, komunikace, nevadilo
Svět "on-line"	Kamarádi, komunikace, zkušenosti, informace, zprávy, zajímavosti, nápady, zábavu
Využití internetu	Písničky, škola, koukání, inspirace, fotky, kamarádi, programování, videa, messenger, novinky, hry, informace, spojení, komunikace
Hlavní motivy	Kontakt, zábava, motivace, komunikace, nevím, informace, nuda, kamarádi, náplň života
Nepříjemné zprávy	Do očí, reagce, důležité, maličkost, blbě řeší, osobně, vyříkat si, bavili, nepíšu, blbost, reakce, názor
Konflikty s pomocí virtuální komunikace	Pochopit špatně, nehádám, důležité, důkazy, do očí, zareaguje, osobně, naštvaný, hádat, zpráva
Konflikty s rodiči	Doma, spolu, osobně, nikdy, neřeším, osobně, zprávy, známky
Konflikty se spolužáky/kamarády	Možnost, internet, důležitost, vyříkat, pohádat, bála, nemožnost vidět, problém, řeší, připravila, osobně
Kontrola rodičů	Ukazuju, moc ne, nemám proč, nevím, vadilo, ne,

Tabulka 27.: Kategorie a kódy

6.2.1 Důvod komunikace s rodiči přes VK

Tato kategorie obsahuje odpovědi participantů, kteří odpovídali na otázku, která zjišťovala, co je vede k tomu, aby využívali VK ke komunikaci s rodiči. Z rozhovorů vyplynuly rozdílné způsoby komunikace s rodiči. Participantka AD uvedla, „*Když se chceme na něco zeptat.*“ (AD008) nebo, „*Protože jsme dál od sebe a já jsem líná dojít nahoru...do patra.*“ (AD012). Participant DB odpověděl: „*Hmm...asi ne...spíš ne. Nikdy.*“ (DB006), participantka IČ „*Ne...*“ (IČ 016), participantka KK: „*Nebyli jsme jakože, poblíž...já jsem byla v pokojíčku a mamka v obýváku a jakože jsme se neslyšeli.*“ (KK008). Participant LG odpověděl, že si s mamkou píše „*Nechce se jí vstát, nebo mě.*“ (LG120). Participantka MB uvedla, že doma spolu komunikují vždy pouze osobně „*Komunikujeme normálně mezi sebou...*“ (MB 002). Z odpovědí vyplývá, že mezi důvody komunikace s rodiči přes VK patří i lenost, nebo spíše pohodlí jedné nebo druhé strany, ale ve většině případů takto nekomunikují.

6.2.2 Obsah komunikace s rodiči přes VK

V této kategorii jsou obsaženy odpovědi na otázky, týkající se obsahu komunikace participantů s rodiči pomocí VK. Participantka AD uvedla „*...že jdou ven, že mám přijít k jídlu...*“ (AD006), „*Třeba jestli můžu jít ven, nebo když si chci něco koupit, tak to mamce pošlu, aby viděla, jak to vypadá, nebo když se mi něco líbí ...*“ (AD 010), taky jí rodiče napíší „*Třeba, že šli ven. Že jdou nakoupit...jestli chci jít taky...*“ (AD 020) a když je na internátu s rodiči komunikuje „*O škole, o tom, co jsme přes den dělali, o tom jak se máme...Co děláme.*“ (AD 026). DB komunikuje s rodiči, přes mobil a internet, „*Třeba, že jsou pryč, jedou do obchodu...třeba ráno, když jsem se ségrou...tak abych věděl.*“ (DB 004). IČ nechávají vzkazy většinou přes mobil, „*Třeba, že někam jeli...třeba za babičkou...třeba, co mám udělat a tak.*“ (IČ 010). KK uvedla, že převážně SMS, „*...jakože různě, třeba když mám koupit lístky do divadla, tak jakože třeba kolik mám koupit lístků...a tak.*“ (KK 006). „*Noo jakože, já ne ale párkrát se stalo, ale mamka párkrát napsala, ať jdu třeba ke stolu, ale to se stalo párkrát, normálně nás jako volá...jinak ne...to ne*“ (KK 062), když je participantka na internátě, tak „*Oni se nejčastěji ptají, co bylo ve škole...pak třeba, co dělám a taky večer, než jdu spát, jim zavolám.*“ (KK 062) LG původně uvedl, že ne, ale později během rozhovoru, „*Třeba když chce někdo něco podat, třeba pít...*“ (LG 118), „*Někdy si i trochu povídáme...tak to už asi vše*

v reálu...možná když je mamka potom v práci, tak mi to napíše...třeba abych došel.“ (LG 124). MB uvedla „Komunikujeme normálně mezi sebou, a když něco potřebujeme, mamka mi zavolá. Když mám uklidit, když je třeba v práci.“ (MB002). Z výše uvedených odpovědí vyplývá, že nejčastějším obsahem komunikace s rodiči přes VK, jsou informace ohledně školy, zadávání úkolů a oznámení, že někam šli nebo půjdou.

6.2.3 Obsah komunikace s kamarády přes VK

U této kategorie jsme se ptali na otázky obsahu komunikace participantů s jejich kamarády, AD uvádí, „Když se chceme na něco domluvit, třeba ven. Když třeba potřebujeme vědět, co do školy, tak se někoho zeptám, když si to zapomenu napsat do deníčku.“ (AD066). „Nevím, když si třeba jenom tak píšem, jak se máme, když jsme se třeba dlouho neviděli...“ (AD068). „Třeba si spolu plánujeme věci, třeba, že půjdeme na nákupy.“ (AD072). DB odpověděl „Skajpuju“ hlavně o hře co hrajeme zrovna.“ (DB 029), „O těch hrách...a třeba o škole a co jsem prožil.“ (DB 037) „Třeba o...co jsme třeba dělali o sobotě, neděli a tak.“ (DB 045). IČ odpověděla „Třeba jak se máš a tak...“ (IČ 050), „Když jsem nebyla ve škole, co je tam nového...“ (IČ 052), „Protože, jsme třeba na něco zapomněli...“ (IČ 062), „Třeba o té škole...co jsme dělali na kroužkách, co třeba si dáme na svátek, narozeniny...“ (IČ 072), KK. „Nooo...často řešíme, jakože školu, co třeba máme psát za test, nebo tak...nebo řešíme, co budeme dělat o volnu, prázdninách, nebo tak.“ (KK 048), LG odpověděl „Projekty, kterýma se zabývám a různé věci.“ 064. „Jaký měli den, jestli je u nich pěkně...A takové věci.“ (LG 062), MB „Většinou si píšeme o škole.“ (MB 068) a taky, „Vztahy ve třídě a ještě si většinou plánujeme, jak půjdeme ven.“ (MB 070). V uvedených odpovědích se participanté nejčastěji informují o dění ve škole a ve volnu.

6.2.4 Sdělování pocitů

Tato kategorie obsahuje odpovědi participantů, na otázky týkající se sdělování svých pocitů na sociálních sítích. Odpovědi participantů na tuto otázku, byly velmi podobné. AD „Ne, asi ne. Nebo nikdy jsem to neudělala...nepamatuju si to.“ (AD120), V soukromí asi jo, ale veřejně ne.“ (AD 122), DB „Kamarádům jo, ale jinak se nikde nesděluju.“ (DB 071), „Jenom soukromě.“ (DB 073), a na otázku jestli mu to pomáhá, nám odpověděl, „Hmm...jako ani ne, jen mám dobrý pocit, že jsem se někomu svěřil.“ (DB

077), IČ odpověděla „*Ne, jen když si s někým píšu v soukromí.*“ (IČ124) a vyjadřuje tím „*Někdo mě naštvál...*“ (IČ 126), na otázku proč, odpověděla „*Jenom tak...*“ (IČ 128), zeptali jsme se, zda jí to přináší úlevu „*Ne.*“ (IČ 130). KK „*To ne. Jakože občas když mám fotku, tak tam jakože dám takovýho „smajlika“, jakože se cítím dobře, nebo špatně, ale jinak jakože ne...*“ (KK 108) a na otázku jestli se tímhle sdělením cítí líp, odpověděla „*No já to nedělám, jakože kvůli tomu, že se jakože uleví, nebo tak.*“ (KK 114), „*Hmmm...já nevím...protože...protože...mě se to tak jakože líbí, když je to takto napsaný.*“ (KK 116). LG sdělil, „*Ne. Na zeď ne. Ale třeba s kamarády soukromě ano.*“ (LG 140) a na otázku jestli mu to přináší úlevu, odpověděl „*Nevím*“ (LG 144). MB nám sdělila „*To není na internet. Pokud má člověk problém má to řešit s rodinou, nejbližšími přáteli, a ne to dávat na internet. S tímhle taky nesouhlasím.*“ (MB 056), „*Nevím, já to nepodporuju, ale nijak mi to nevadí, ať si každý dává na internet, co chce.*“ (MB 058). Z uvedených odpovědí je zřejmé, že participanti své pocity nesdílejí veřejně, ale spíše v soukromé konverzaci.

6.2.5 Cizí lidé

V této kategorii odpovídali participanti na dotaz, jestli se seznamují přes internet s cizími lidmi. AD odpověděla „*Asi ne. Jakože, párkrát jsem se s někým takto seznámila, a pak se s nima viděla i osobně, ale teď už to nedělám...*“ (AD140), na otázku, co to bylo za lidi, odpověděla „*Noví spolužáci, nebo tak. Lidi, co jsme měli společný zájem, třeba školu.*“ (AD 142). DB odpověděl „*Ano.*“ (DB 081) z důvodu „*Třeba zrovna nemám s kým hrát tu hru, tak se s někým novým seznámím.*“ (DB 083), jinak odpověděl, že „*Ne.*“ (DB 085). IČ odpověděla „*Ne.*“ (IČ 132), „*Nikdy.*“ (IČ 134). Participantka KK taktéž odpověděla na tuto otázku „*Ne.*“ (KK 118). LG zato naopak odpověděl, že má „*...druhý profil, který řeším s kamarádama přes internet...*“ (LG 130) a na otázku o čem s těmito cizími lidmi mluví, participant odpověděl, „*Třeba, co jsem dneska prožil, nebo jestli si nechtějí něco zahrát...*“ (LG 132) tato komunikace s cizími lidmi mu přináší „*Nové věci.*“ (LG 138) zato participantka MB odpověděla „*Nemám to ráda, nevím, kdo se za tím schovává doopravdy. Může to být i falešný profil, tak že ne.*“ (MB 060). Z odpovědí jsme zjistili, že v polovině případů není komunikace s cizími lidmi pro participanty problém. Dokonce jeden z dotazovaných má čistě k tomuto účelu zřízený profil.

6.2.6 Stát se členem

Tato kategorie obsahuje odpovědi na otázku, proč se stáváš členem, fanouškem skupin na sociálních sítích na kterou participanti odpověděli takto, AD „*Asi jo.*“ (AD 134) „*Různý baletní skupiny, taneční společnosti, nějaký stránky s nápádamama, výrobky, nějaký kapely, skupiny, herce...nebo jako třeba známější baletky.*“ (AD 136). DB „*Ano. „Jutuberů“*“ (DB 087), na otázku proč zrovna „jutuberů“, nám participant odpověděl „*Třeba ... jakože oni točí vtipný videa, tak ho začnu sledovat a tím ho podpořím...*“ (DB 089), na dotaz co ti to přináší, odpověděl „*Nový hry, informace, třeba co jsem nevěděl...*“ (DB 091). IČ „*Třeba o zvířatech...*“ (IČ 138). KK „*Ne, ale jakože, když na messengeru máme třídní skupinu, tak tam tvoříme skupinu, tam ano. To mi nevadí, tam řešíme úlohy a tak, ale když mi třeba někdo na FB zve do nějaké skupiny, třeba festivaly v Brně a jiné blbosti, tak to ne.*“ (KK 120). LG odpověděl „*Nevím. Dá se říct, že někdy ano.*“ (LG 146), a přináší mu to „*Třeba nové objevy.*“ (LG 148). MB „*Ne. V žádným jsem se nestala fanouškem a ani mě to neláká.*“ (MB 064). Z odpovědí vyplývá, že vyjma jednoho participanta se všichni stávají členy skupin na sociálních sítích, které podporují nebo sledují pravidelně jejich příspěvky, protože tím získávají nové informace o svých zájmech.

6.2.7 Zveřejnění příspěvků

U kategorie nás zajímalo, proč a za jakým účelem zveřejňují participanti své příspěvky. AD odpověděla, „*Obrázky ano, ale videa ne.*“ (AD 052), „*Protože mě to baví, aby to viděli ostatní a tak...*“ (AD 054), sděluje tím „*Třeba, co se mi zajímavého stalo...*“ (AD 056) a taky „*Jak vypadám, co dělám, kde jsem...*“ (AD 126). DB nám odpověděl „*Ne to já nedělám.*“ (DB 069). IČ „*Ano. Fotky na FB.*“ (IČ 064). KK „*Jakože, když je to nějaká fotka, někde kde jsem byla...když budu třeba v Norsku a nafotím tak jakože fotky, tak jakože jsem tam byla.*“ (KK 042), „*Aby všichni viděli, kde jsem byla a tak, nebo co umím, jakože mám třeba nějakou baletní fotku a tak různě.*“ (KK 046). LG nám na otázku odpověděl takto „*Aby to ostatní viděli.*“ (LG 152). MB „*Abych měla vzpomínky, kde jsem s nima byla, co jsem s nima zažila. A nepotřebuju, aby mi to někdo komentoval, „lajkoval“.*“ (MB 036). Z výpovědí vyplynulo, že nejčastěji participanti zveřejňují své zážitky, co navštívili a jejich dovednosti. Ale je zajímavostí, že žádný neočekává reakci nebo komentář jiných uživatelů sociálních sítí.

6.2.8 Zákaz internetu

Tato kategorie se zabývá otázkou, zda a proč by participantům vadil zákaz internetu. AD „*Nevím, asi bych se nudila, ale zase bych asi chodila víc ven, kdybych k tomu teda neměla zároveň zaracha.*“ (AD 030). DB „*Nemohl bych komunikovat s kamarádama, kteří bydlí daleko, a nemohl bych hrát hry.*“ (DB 012). IČ odpověděla takto „*Ani moc ne.*“ (IČ 024), KK „*Ne.*“ (KK 012), LG „*Trochu...*“ (LG 012), na otázku proč, nám participant odpověděl „*Protože nemůžu hrát s kamarádama, popřípadě komunikovat s ostatním světem...*“ (LG 014) a participantka MB odpověděla, že „*Nevadilo, umím si zábavu najít jinde. Mám spoustu koníčků, knížky, malování...to mě všechno baví. Internet není všechno.*“ (MB 010). Z těchto odpovědí participantů vyplývá, že zákaz internetu by určitě nevadil dvěma participantům, jednomu by tento trest určitě vadil a ostatní jsou na pochybách.

6.2.9 Zrušení profilu

U této kategorie nás zajímal názor, proč by participanti nedokázali zrušit svůj profil na sociálních sítích. V této kategorii většina odpověděla, že by svůj profil nezrušili, hlavně proto že by ztratili spojení s kamarády. AD „*Asi ne.*“ (AD 038), „*Protože, jsem tam ve spojení s kamarádama, a tak...*“ (AD 040). DB „*Hmm, asi ne*“ (DB 014), „*Nemohl bych komunikovat s kámošema.*“ (DB 016). IČ. „*Ne.*“ (IČ 028) „*Třeba, kdybych neměla domácí úkol, tak bych to neměla jak zjistit, třeba.*“ (IČ 030). KK „*Asi ne.*“ (KK 016), „*No...já nevím...už jsem si na to tak nějak zvykla...třeba, i když zapomenu, jakože úkol, tak se třeba ptám různých lidí třeba přes messenger...tak jakože ne.*“ (KK 018). LG „*Je to můj druhý profil, který řeším s kamarádama přes internet, svůj osobní profil mám s lidma, kteří mě znají osobně. Ne, kvůli komunikaci s kamarádama.*“ (LG 130) a MB jako jediná uvedla „*Ano, nijak by mě to nevadilo.*“ (MB 012).

6.2.10 Svět „on-line“

V této kategorii nás zajímalo, co participantům přináší svět online. AD odpověděla „*Nevím, zajímavosti, inspirace, nápady, informace...*“ (AD 046). DB „*Zábavu.*“ (DB 025). IČ přináší online svět „*Nové zprávy nebo tak...*“ (IČ 038), „*Ze světa...co se děje ve světě...nějaké novinky.*“ (IČ 040). KK odpověděla také „*Tak jakože různý informace...nevím...jakože, informace...aji tak různě, co se stalo ve světě...nemyslím tím,*

ale politický věci, ale tak jakože různý věci, co se jako stalo a pak taky hudbu a sledování jakože videí.“ (KK 024). LG nám odpověděl „Nový přátele a získávání více zkušeností...“ (LG 042), „Komunikuju s kamarády.“ (LG 024) a MB na otázku odpověděla „Komunikaci s kamarády, co nejsou odtud. A taky zjišťuju informace, co ve škole.“ (MB 016). Z výpovědi vyplynulo, že participanti ve světě „on-line“ převážně hledají, informace, zábavu a komunikaci s kamarády.

6.2.11 Využití internetu

Tato kategorie obsahuje odpovědi účastníků, na otázku, která zjišťovala jakým, způsobem využívají internet nejčastěji. AD nám odpověděla „*Poslouchání písniček...informace...abych se s někým spojila...sledování videí...“ (AD 050). DB „Sleduju Youtube...a hraju hry. Nic víc tam nedělám.“ (DB 018), „Hraju hry a u toho komunikuju s ostatníma spoluhráčkama...Jsem tak v kontaktu s více kamarádama najednou...“ (DB 023), „Internet využívám nejčastěji k hraní her...nejčastěji...a třeba komunikace s klukama...“ (DB 035). IČ nejvíc využívá internet „*Abych se podívala, co je nového ve světě...a někdy třeba i hraju nějaké hry! Online hry...“ (IČ 044). KK nám odpověděla, nejvíc „K písničkám.“ (KK 028), a taky „No tak jakože fotky jo a videa, jakože na aplikaci musically a tam jakože točím videa...jakože nezpívám, ale jenom otvírám pusku a tak točím, jakože videa...“ (KK 030). LG využívá internet nejčastěji k „*Hraní her...a v poslední době programování.“ (LG 016), „Komunikuju s kamarády.“ (LG 024). MB odpověděla na otázku takto „FB, messenger, instagram, smapchat, musically to nahráváš písničky a do toho mluvíš.“ (MB 006), „Komunikaci s kamarády, co nejsou odtud. A taky zjišťuju informace, co ve škole.“ (MB 016), „Na koukání, co bych si chtěla koupit, oblečení, boty. Jako inspirace.“ (MB 022), „Asi fotky s přáteli většinou.“ (MB 032). Z odpovědí jsme zjistili, že participanti využívají internet nejčastěji k hraní her a komunikaci se spoluhráči, komunikaci s kamarády a v další řadě také poslech hudby.***

6.2.12 Hlavní motivy

Tato kategorie se zabývá otázkou, jaké jsou hlavní motivy účastníků k pobytu ve virtuálním světě sociálních sítí. AD nám odpověděla „*Motivaci v tanci, do budoucna.“ (AD 138). DB odpověděl „...Jsem tak v kontaktu s více kamarádama najednou...“ (DB 023), „Hmm...asi...zábava, když nemůžu ven a je zima, tak abych se zabavil...jako,*

s legama si nehraju, tak to je asi jediná věc.“ (DB 033). IČ *„Nevím.“* (IČ 046). Pro KK je hlavním motivem *„Hlavně informace a komunikace.“* (KK 026) a *„Nevím...asi jakože nic...když se nudím a nemám, co dělat tak nahraju video na musicplay.“* (KK 032). LG nám odpověděl *„Protože mi to naplňuje život.“* (LG 038), ale v čem, to neví, také nám odpověděl *„Komunikace s kamarády...“* (LG 034), *„Čím víc lidí tím víc přátel.“* (LG 050), *„Jako se nudím, kamarádi jsou potřební, a když ne tak ne.“* (LG 054). MB odpověděla *„Asi jen to, že můžu komunikovat s kamarády, protože když je nevidám často, chybí mi, a jsem ráda, že s nimi můžu být v kontaktu.“* (MB 026). Z odpovědí participantů vyplývá, že mezi hlavní motivy proč tráví čas ve virtuálním světě sociálních sítí je hlavně zábava a komunikace s kamarády. Pouze u jednoho se tento virtuální svět stal jeho životní náplní, kdy z jeho odpovědi bylo patrné, že žije dvěma světy, reálným – škola a virtuálním – po příchodu domů a usednutím za počítač.

6.2.13 Nepříjemné zprávy

Tato kategorie se zabývá otázkou, jaké participanty vedou důvody k vyjádření nepříjemných zpráv za použití mobilu, internetu. AD *„Nějakých jo, ale ke všem ne.“* (AD 076), *„Jsou věci, které se mi z očí do očí řeší blbě.“* (AD 078), na otázku, jaké věci, participantka odpověděla *„Nevím, třeba něco důležitýho...“* (AD 080), *„Když je to nějaká maličkost, nebo když je to něco, kvůli čemu se nemusíš úplně pohádat, nějaký problém, co nám vadí.“* (AD 086). DB odpověděl *„Raději osobně...“* (DB 049), protože *„Tak aby to přes internet...to není ono, to jako naznačuješ, že se ho bojíš.“* (DB 051). IČ odpověděla, že *„Spíš...to řeším tak...třeba si s tím člověkem nepíšu...“* (IČ 076) a na otázku jestli je to pro ni takto jednodušší, odpověděla *„Nee“* (IČ 078), později odpověděla, že *„Vyříkali jsme si to...“* (IČ 084), *„Když jsme se viděli.“* (IČ 086), na otázku jestli to bylo pro ni jednodušší napsat, nám odpověděla *„Ne“* (IČ 088), *„Spíš osobně.“* (IČ 090). KK *„Jakože, raději to řeším, z očí do očí, ale když jde o nějakou blbost, tak mi nevadí to napsat přes internet.“* (KK 070), na otázku proč dodala *„No, jakože přes internet, přes internet jo, ale jakože to raději řeším z očí do očí...“* (KK 072) a jestli se to vyřešilo všechno *„Nooo...asi ani ne, spíš jsme se o tom bavili, ale pak jsme to asi dořešili normálně.“* (KK 074). Tváří v tvář? *„Ano.“* (KK 076) LG *„Ne.“* (LG 088). *„Ne. Raději si udělám vlastní názor.“* (LG 090), když musíš *„Tak mu to řeknu.“* (LG 092), *„Normálně, v reálu, jen pokud je to kamarád přes internet, tak to napíši.“* (LG 094), na doplňující otázku jestli často, nám

participant odpověděl „*Ne.*“ (LG 096). MB nám odpověděla „*Určitě ne, já raději do očí než přes internet, protože nevím, jak zareaguje. Teda pokud mám možnost mu to říct do očí.*“ (MB038). Participanti odpověděli téměř všichni shodně, že pokud to situace umožňuje, nepříjemné zprávy sdělují osobně.

6.2.14 Konflikty s pomocí virtuální komunikace

Tato kategorie se zabývá tím, jestli participanti řeší konflikty raději osobně nebo pomocí virtuální komunikace. AD nám odpověděla „*Když to není něco, co mi nedělá problémy řešit z očí do očí, tak jo.*“ (AD 088), na otázku jestli se jí přes internet konflikt vyřeší lépe, nám odpověděla „*Někdy.*“ (AD 090) a dále nám odpověděla na otázku, jestli jí nevádí, že neví, jak se ten člověk chová „*Vadí... protože taky někdy můžu napsat něco, co tak nemyslím a on to může pochopit špatně.*“ (AD 092), „*Protože se mi tak některý věci řeší líp.*“ (AD 094), i když to špatně pochopí, „*Já nevím je to složitý...*“ (AD 096). DB „*Já se s nikým nehádám, ale jináč to radši řeším osobně.*“ (DB 053). IČ odpověděla „*Spíš osobně.*“ (IČ 090). KK nám taktéž odpověděla, že „*To raději osobně.*“ (KK 078). „*Jakože nebyla možnost se vidět osobně, tak jsme to řešili přes internet.*“ (KK 082), na otázku jestli je lepší řešit přes internet, nám odpověděla participantka „*Je to lepší řešit osobně.*“ (KK 086), „*Protože, jakoby když si s tím člověkem píšu, a on mi může napsat nějakou věc se „smajlíkem“, který je vysmátý, ale může být ten člověk být pořád ještě naštvaný, ale jakože já ho osobně nevidím, tak to nemám šanci poznat a myslím si, že je všechno v pohodě a není...ale jakože osobně ho vidím a vím, jestli je pořád naštvaný nebo ne.*“ (KK 088). LG nám odpověděl „*Jo.*“ (LG 098) ale, „*Je to lepší domluvou, v reále to pochopí líp než přes internet.*“ (LG 100) a participantka MB odpověděla „*Taky z očí do očí.*“ (MB 040). Z většiny odpovědí participantů je patrné, že konflikty raději řeší osobně, většinou z důvodu správného pochopení situace. Jediná participantka AD se spíše přiklání k řešení konfliktu pomocí VK, ale sama neví proč.

6.2.15 Konflikty s rodiči

V této kategorii se ptáme, z jakého důvodu participanti již řešili konflikt s rodiči přes virtuální komunikaci. Participantka AD nám odpověděla „*Ano, ale spíš většinou napíšu mamce špatnou zprávu přes VK aby se na to připravila?*“ (AD 098), u této odpovědi nás také zajímalo, jak mamka na to reaguje „*No, nemá to ráda, pak to se mnou*

probírá ústně.“ (AD 100), „ *Třeba hlavně o špatné známky...*“ (AD 102). DB nám odpověděl „*Taky nijak neřeším.*“ (DB 057). „*Osobně si promluví se mnou.*“ (DB 061). IČ „*Ano.*“ (IČ 100), „*Že si to vyřikáme až doma, spolu.*“ (IČ 102). KK „*To ne. S rodiči si všechno vyřikáváme osobně.*“ (KK 098). LG odpověděl „*Přes internet nikdy.*“ (LG 114), a participantka MB nám také odpověděla, že „*S rodičema všechno řešíme spolu, když potřebujeme něco vyřešit.*“ (MB 046). Většina participantů odpověděla, že konflikty s rodiči řeší osobně, jen participantka AD připravuje pomocí VK mamku předem na špatné zprávy, ale dále to řeší osobně.

6.2.16 Konflikty se spolužáky/ kamarády

Tato kategorie se ptá, jestli participanti řešili konflikt mezi spolužáky/kamarády a jestli takové řešení vedlo ke zdárnému vyřešení problému. Participantka AD nám odpověděla „*Někdy.*“ (AD 090), „*Když to není něco, co mi nedělá problémy řešit z očí do očí, tak jo.*“ (AD 088) „*...některý věci řeší líp.*“ (AD 094), „*... protože taky někdy můžu napsat něco, co tak nemyslím a on to může pochopit špatně.*“ (AD 092). DB odpověděl „*Ne to neřeším.*“ (DB 055). IČ „*Bála jsem se mu to říct*“ (IČ 082), na otázku zdali je to pro ni takto lepší, participantka odpověděla „*Ne.*“ (IČ 094), „*Tam si to nemůžeme tak vyřikat.*“ (IČ 096), „*Víc se pohádáme...třeba když napíšeme trapnou zprávu, tak se začneme víc hádat.*“ (IČ 116). KK „*Ano, párkrát už asi jo.*“ (KK 090), „*Jakože to bylo asi takový, že jsme to museli, jakože vyřešit co nejdřív.*“ (KK 094), „*Jakože nebyla možnost se vidět osobně, tak jsme to řešili přes internet.*“ (KK 082), na otázku jestli to tak šlo vyřešit participantka odpověděla „*No trochu jo...*“ (KK 084), „*Je to lepší řešit osobně.*“ (KK 086), „*Protože, jakoby když si s tím člověkem píšu, a on mi může napsat nějakou věc se „smajlíkem“, který je vysmátý, ale může být ten člověk být pořád ještě naštvaný, ale jakože já ho osobně nevidím, tak to nemám šanci poznat a myslím si, že je všechno v pohodě a není...ale jakože osobně ho vidím a vím, jestli je pořád naštvaný nebo ne.*“ (KK 088), „*Ano, jakože jsme se udobřili, nebo tak a pak osobně se to celý dořešilo, nebo jakože vyřešilo, nebo tak.*“ (KK 096). LG odpověděl „*Jak kdy.*“ (LG 102), „*Pokud je to kamarád v reálu řeším to osobně a pokud přes internet, tak to neřeším, pokud to není nic důležitého.*“ (LG 104), na otázku co je důležité participant odpověděl „*Fakta.*“ (LG 106), „*Pokud na to ten člověk má důkazy, že to udělal, tak to nemusím moc řešit. Když ten kamarád něco svede na toho druhého, tak nevím komu mám věřit a když má důkazy tak mu*

to věřím.“ (LG 108), *„To nevím, mně se nic takového nestává...“* (LG 110). MB odpověděla *„Ano, když jsem neměla možnost normálně říct z očí do očí.“* (MB 042), *„Myslím si, že to vůbec k ničemu není přes internet. Nevím, jak zareaguje, co říká mimo rozhovor, jak se chová...“*(MB 044). Dávají přednost řešení konfliktů tváří v tvář, jen v některých případech, např. když se nemohou vidět osobně, nebo to chtějí mít vyřešené hned, tak využívají VK. Ale všichni se shodli na tom, že řešení konfliktu přes VK nemá smysl.

6.2.17 Kontrola rodičů

Tato kategorie se zabývá otázkou, jestli rodiče kontrolují participantům účty a jestli jim to vadí. Na tuto otázku odpovídali participanté převážně podobně. AD *„Myslím, že ano.“* (AD 060), na otázku jestli jí to vadí, odpověděla participantka *„Ani ne.“* (AD 064). DB odpověděl *„Hmm mail a FB ano. Jinak k ostatním nemají přístup.“* (DB 063), *„Tam mám svoje kamarády a s nikým se nehádám, tak nemám proč jim dávat osobní údaje k účtům.“* (DB 065). IČ *„Ano.“* (IČ 054), *„Ani moc ne“* (IČ 058). KK *„Ne. Nebo jakože se mi dívají...třeba co dávám na profil, fotky a tak, ale přístup na profil nemají.“* (KK 064). *„Nooo, jakože asi ne fotky a tak, ale zprávy asi jo, to by mi vadilo.“* (KK 066), na otázku proč jí to vadí participantka odpověděla *„Já nevím...“*(KK 068). LG *„Ne.“* (LG 082) a *„Ne.“* (LG 084), odpověděl i na otázku jestli by mu to vadilo. Participantka MB na tuhle otázku odpověděla *„Určitě, mamce dávám...ukazuju, co dávám na internet, aby mohla vědět, co tam dávám a obhájit, kdyby náhodou to někdo chtěl, třeba napadnout, že něco dávám špatně.“* (MB 028). Z odpovědí participantů vyplývá, že třem z nich rodiče účty kontrolují, zbylým třem nekontrolují a většině to nevadí, jen jedna uvádí, že s tím nesouhlasí, ale neví proč.

7 SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ

V této části práce, provedeme shrnutí kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Z rozboru shromážděného materiálu vzešlo pět kategorií. V první oblasti s názvem „Komunikace“ popisujeme, jakým způsobem komunikují respondenti se svým okolím a jaký je obsah této komunikace. Druhá oblast s názvem „Význam on-line světa“ pro respondenty popisuje vztahy respondentů k virtuální komunikaci. Třetí oblast se nazývá „Motivy pobytu ve virtuálním světě“ a zde popisujeme vlastní motivy užívání sociálních sítí a četnost využití internetu. Čtvrtá oblast nese název „Řešení konfliktů přes VK“ a zde popisujeme, zda a jak často respondenti řeší konflikty pomocí sociálních sítí a zda jim vyhovuje tento způsob řešení. Pátá oblast nazvaná „Rizika spojená s internetem“ zkoumá chování a jednání respondentů na sociálních sítích, ve spojitosti s cizími a neznámými lidmi.

Výzkumné šetření se zaměřovalo na každodenní uživatele sociální sítě z řad dospívajících ve věku 13-15 let. Výzkum byl pojat kvantitativně, pomocí dotazníků a kvalitativně formou polostrukturovaných rozhovorů a po jejich analýze jsme provedli shrnutí.

Oblast první s názvem „Komunikace“ popisuje způsoby, jakým nechávají rodiče respondentům vzkazy, kde z odpovědí vyplynulo, že na prvním místě je uskutečňována pomocí mobilu, na druhém místě ústně a poslední skončila papírová forma. Co se týče obsahu vzkazů, tak ty se týkají hlavně informací, kde se kdo nachází a zadávání úkolů.

Dále jsme zjišťovali komunikaci respondentů s rodiči, v případě, že jsou všichni doma, nebo v přímém kontaktu. Zjistili jsme, že je preferován osobní kontakt, v případě využití virtuální komunikace se jednalo spíše o situaci, kde jsou přítomny rušivé vlivy, které narušují přímou komunikaci „face to face“. V kvantitativní části výzkumu 68 respondentů označilo odpověď „*Ne doma řešíme všechno ústně, je to jednodušší*“, což je také odpověď na naši výzkumnou otázku č. 4 „*Využívají respondenti při komunikaci s rodiči spíše virtuální komunikaci, i když jsou v přímém kontaktu?*“.

Jistou formou komunikace je i sdílení a přidávání vlastních videí, či fotek. Tímto způsobem komunikuje asi 44 % dotazovaných a týká se hlavně zážitků ve smyslu, kde

byli, co zažili a jejich dovedností. V rozhovoru pouze jeden respondent uvedl, že tenhle způsob vůbec neprovozuje.

Další oblastí, kterou jsme se zabývali, byl nejčastější obsah internetové komunikace, jak s rodiči, tak i s jejich kamarády. Z dotazníků vyplynulo, že nejčastějším obsahem komunikace je náplň volného času respondentů, následuje problematika školy – úkoly, probraná látka, dále zájmy a koníčky a v poslední řadě vztahy ve škole. Kvalitativní část výzkumu nám potvrdila výsledky zjištěné v kvantitativní části výzkumu, tzn., že nejčastějším obsahem komunikace je škola, zájmy, koníčky a volný čas.

Další zkoumanou problematikou je sdělování pocitů respondentů na sociálních sítích. Nejčastější odpovědí v kvantitativní části je, že respondenti preferují sdělování pocitů osobně (47%), ale v těsném závěsu je odpověď, že jsou situace, kdy se jim osobně pocity vyjadřují obtížně (44%). V kvalitativní části výzkumu se participanti shodují, že pocity nesdělují veřejně, ale pouze v soukromé konverzaci, protože osobní kontakt vnímají lépe a takovéto věci by měl každý řešit s rodinou a nejbližšími.

V následující oblasti se zabýváme otázkou seznamování se s novými lidmi, a zda se s nimi setkávají později i osobně. Většina odpověděla, že nikdy a třetina z dotazovaných již to pár krát udělala a 10% dotazovaných v tom nevidí problém. Z rozhovorů vyplynulo, že dva participanté se běžně takto seznamují a komunikují s cizími lidmi a důvodem jsou hlavně jejich zájmy. Tři participantky to striktně odmítly, jedna z důvodu rizika falešného profilu.

U respondentů jsme se dále snažili zjistit zda, se stávají na sociálních sítích fanoušky, členy různých skupin, výroků, názorů, apod. Jako jistý způsob sebevyjádření se většina respondentů stává členem nebo fanouškem těchto skupin. Jediná jedna participantka tuto činnost odmítá a zbylí participanté se běžně fanoušky stávají, z důvodu získávání nových informací týkající se jejich zájmů, koníčků.

Dále jsme se zabývali otázkou významu „online“ světa respondentů. Zkoumaným jevem byl zákaz internetu jako trest a jak tenhle trest respondenti vnímají. Trest zákazu internetu ve většině nedostávají a v případě, že ano, tak 38 -mi% to nevdí, ale 35% tenhle trest vnímá negativně, protože nemohou být v kontaktu s přáteli a dalších 20% protože by se nudilo. Ale třetina dotazovaných by zákaz internetu považovala za největší trest.

V následujícím šetření jsme zjišťovali, zda by respondenti dokázali zrušit svůj profil na sociálních sítích. V kvantitativní části nejvíce respondentů odpovědělo, že neví, ale téměř stejné množství respondentů by profil nebylo ochotno zrušit, protože jak uvedli, by „ztratili kontakt s přáteli“. Rozhovory potvrdily, že profil by nezrušili, protože by jim chyběla hlavně komunikace s kamarády a taky informace o dění ve škole, pouze jedna participantka odpověděla, že ano, a ani by jí to nijak nevadilo. Na otázku jestli se dotazování cítí osamocení, když nejsou „online“, jasně z obou výzkumů vyplynulo, že ne, protože mají mnoho jiných zájmů, koníčků a blízkých kolem sebe.

Podle analýzy odpovědí na naši výzkumnou otázku č. 1: „*Jaké jsou hlavní motivy pobytu respondentů ve virtuálním světě?*“ respondenti nejčastěji označili „*Únik před realitou*“ a „*Snazší seznamování se s lidmi*“ což ukazuje tabulka č. 14 a graf č. 14, kde „*Únik před realitou*“ označilo 34 z 95 respondentů a 30 respondentů označilo „*Snazší seznamování se s lidmi*“. V kvalitativní části výzkumu uvádějí participanti nejčastěji kontakt s přáteli a zábavu, tj. poslech hudby, hraní her, sdílení fotek a videí. V kvalitativním rozhovoru jeden participant uvedl doslova jako hlavní motiv „...*protože mi to naplňuje život*“. On-line svět tedy dospívajícím přináší hlavně zajímavosti, informace, zábavu a přátele.

Výzkumná otázka č. 2: „*Řeší respondenti konflikty raději pomocí virtuální komunikace, nebo osobně?*“ analýza odpovědí nám ukazuje, že nejčastější odpovědí je „*Někdy, podle toho o co jde*“ označilo 61 respondentů, 22 si to raději vyřiká z očí do očí a pro 12 je to jednodušší řešení, což ukazuje tabulka č. 19 a graf č. 19. V kvalitativní části výzkumu je výsledek obdobný. Jedna participantka uvedla, že se jí konflikty řeší lépe pomocí internetu, protože tak dotyčného lépe připraví na to, co mu chce říct. Ostatní raději řeší vše, pokud to jde, osobně.

Na výzkumnou otázku č. 3 „*Využívají respondenti k vyjádření nepříjemných zpráv virtuální komunikaci?*“ nám respondenti v 59 případech odpověděli „*Ano, už jsem to udělal/a*“ a 30 respondentů ne nikdy a 6 pravidelně. V kvalitativní části nám participanti odpověděli téměř všichni shodně a to, že pokud to situace umožňuje, sdělují nepříjemné zprávy osobně. Pouze jedna participantka odpověděla, že se jí důležité věci osobně řeší těžko.

V rámci našeho výzkumu jsme také zjišťovali zájem rodičů o činnost respondentů na internetu, z důvodu jejich bezpečnosti. Nejvíce respondentů se domnívá, že jejich činnost na internetu rodiče nekontrolují. Někteří respondenti s tímhle dohledem rodičů nesouhlasí, ale dalším by to vůbec nevadilo. Falešný profil popírá většina respondentů. Jen jeden participant přiznává, že má oficiální profil a vedle toho i jeden, který používá pod svojí virtuální identitou.

ZÁVĚR

Tato práce se věnuje virtuální komunikaci mládeže v prostředí sociálních sítí, konkrétně žáků základních škol a taneční konzervatoře V. Nejedlého v Brně. Práce umožňuje nahlédnutí do složité problematiky tohoto problému a popisuje pomocí kvantitativní a kvalitativní metody výzkumu jevy, které se týkají virtuální komunikace dospívajících. Cílem této práce, bylo seznámit čtenáře s virtuální komunikací a propojit toto téma s obdobím dospívání.

Práce byla rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část mapovala vývojová období člověka, zvláště pak období puberty, sociální komunikaci, virtuální komunikaci... Pro lepší srozumitelnost je psaná jednoduchou formou, tak aby byla čtivá i pro čtenáře pohybujícího se mimo tyto téma.

Praktická část představovala výsledky kvalitativního a kvantitativního výzkumu, který byl prováděn metodou rozhovoru a dotazníků. Výzkumné šetření bylo postaveno na analýze rozhovorů a odpovědí z dotazníků s participanty, kteří v době provádění výzkumu byli uživateli internetu. Na základě výzkumného šetření jsme objasnili specifika komunikace uživatelů ve virtuálním prostředí.

Výsledky výzkumu byly zpracovány zejména formou citací jednotlivých výroků participantů a jejich shlukováním do stejných tematických kategorií, které většinou respektovaly výzkumné otázky.

Cíle práce, které jsme si vytýčili, byly splněny a s ohledem na výsledky zároveň můžeme zkonstatovat, že virtuální komunikace se stala skutečně součástí životů jejich uživatelů, kteří na nich tráví množství času, kdy jsou online. Problém virtuální komunikace spojený s využíváním sociálních sítí dospívajících nese doba, a co pro naši generaci znamenalo jít s kamarády ven, tak si troufám říci, že má stejnou hodnotu virtuální komunikace pro dnešní generaci. Je to v podstatě první generace, která vyrůstá v tomto digitálním světě, kde jsou si všichni blíž, ale sami ve svém pokojíku. Naprostá většina žije jakýmiśi povinnostmi virtuálního světa. V okamžiku, kdy přijdou domů ze školy, startují počítač, přihlásí se na svůj účet, profil, a hned sdělují všem, jak se dnes měli, co se přihodilo, kdo, nebo co je naštváno, přidají nové fotky, shlédnou cizí profily apod. Připojit skype, facebook, messenger a jiné, je naprostou samozřejmostí. Ale proč to vlastně dělají?

S kamarády se přece potkávali ve škole. Pravděpodobně to nedělají jen kvůli přátelství, ale předpokládám, že je to všechno jen kvůli své pozici ve společnosti.

Virtuální život se stává jakousi nástavbou pro svět reálný, jakýsi jeho vylepšený sourozenec. V našem výzkumu se chlapci přiznali, že tráví u počítače hraním her dost času. Proč? Psychologie počítačové hry tkví v okamžitém a naplňujícím pocitu uspokojení z vítězství, zábavy, vzrušení.

Paradox sociálních sítí je asi v tom, že pokud chci být členem této společnosti, musím trávit čas o samotě u počítače. Sociální sítě byly, dozajista s dobrou myšlenkou, vytvořeny k tomu, aby si lidé byli blíží, ale dnešní dospívající nutí k tomu, aby trávili čas o samotě. A domnívám se, že spadnout do pastí virtuálna je až příliš snadné. Vždyť život dospívajících v kybersvětě se stává nevyhnutelností. Jak jinak si udržet kontakt s vlastní generací, která se třebaže spojená on-line virtuální sítí sama sobě odcizuje

Výsledky výzkumu mohou být přínosem jak pro pedagogické pracovníky škol, jejichž žáci pravděpodobně také hojně užívají sociální sítě a mobilní telefony k virtuální komunikaci, tak pro rodiče těchto žáků a také pro širší veřejnost, která se o tuto problematiku zajímá.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ČÁP, Jan, Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál 2001. 655 s. ISBN 80-7178-463-X.
2. ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: 2000. ISBN 80-7239-060-0
3. ECKERTOVÁ, Lenka, Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: Rádce zodpovědného rodiče*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5
4. ERIKSON, E. Homburger. *Dětství a společnost*. 1.vyd. Praha: Argo, 2002. ISBN 80-7203-380-8. 8.
5. FREUD, Sigmund. *Vybrané spisy I*. 2.vyd. Praha: Avicenum, 1991. ISBN 80-201-0182-9.
6. GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 208 s. ISBN 80-85931-79-6.
7. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.
8. HORSKÁ, Bohuslava, Andrea LÁSKOVÁ a Ladislav PTÁČEK. *Internet jako cesta pomoci*. Praha: SLON, 2010. ISBN 978-80-7419-034-6.
9. HORT, Vladimír, Michal HRDLIČKA, Jana KOCOURKOVÁ, Eva MALÁ. a kol. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-472-9.
10. HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 217 s. ISBN 978-80-7387-545-9.
11. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
12. JANOŠOVÁ, Pavlína. *Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí*. 1.vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2284-9.
13. JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007, ISBN: 80-7226-419-2.

14. KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 5. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004. 204 s. Studijní texty; sv. 2. ISBN 80-86429-39-3.
15. KOPECKÝ, Kamil. *Moderní trendy v e-komunikaci*. Vyd. 1. Olomouc: Hanex, 2007. 98 s. ISBN 978-80-85783-78-0.
16. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. „*Já a ty*“ – o zdravých vztazích mezi lidmi. Praha: Avicenum, 1977. 188 s. ISBN 735-2121-08/31.
17. KURIC, Jozef. *Ontogenetická psychologie*. Brno: CERM, 2001, ©2000. 179 s. ISBN 80-214-1844-3.
18. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2.vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9
19. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-X.
20. MACEK, Petr. *Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 207 s. ISBN 80-7178-348-x.
21. MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 1. Vyd. Praha: Grada, 2010. 325 s. ISBN 978-80-247-2339-6.
22. PIAGET, Jean a Barbel INHELDER. *Psychologie dítěte*. 2.vyd. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-146-0.
23. PŘÍHODA, Václav. *Ontogeneze lidské psychiky*. [Díl] 2, Vývoj člověka od patnácti do třiceti let. Vyd. 3. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. 229 s. Učebnice vysokých škol (SPN).
24. REICHEL, Jiří. *Kapitoly systematické sociologie*. 2.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2594-9.
25. ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 1.vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-984-2.
26. SEKOT, Aleš. *Sociologie v kostce*. 3.vyd. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-126-X.
27. RIEGEROVÁ, Jarmila a Marie ULBRICHOVÁ. *Aplikace fyzické antropologie v tělesné výchově a sportu: (příručka funkční antropologie)*. Vyd. 1. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1993. 185 s. ISBN 80-7067-307-9.

28. ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVÁ. *Jak na šikanu*. Praha: Grada Publishing, 2010. Pro rodiče. 155 s. ISBN 978-80-247-2991-6.
29. SAK, Petr. a kol. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Praha: Portál, 2007. 296 s. ISBN 978-80-7367-230-0.
30. SMĚKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2002. 517 s. Studium. ISBN 80-85947-81-1.
31. ŠEVČÍKOVÁ, Anna a David ŠMAHEL. *Konstrukce virtuální identity u dospívajících uživatelů internetu. In Sebepojetí a identita v adolescenci: Sociální a kulturní kontext*. Tyrlík, M., Macek, P., Širůček, J. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5107-2. 80
32. ŠMAHEL, David. *Psychologie a Internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. 1.vyd. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-360-1.
33. TAXOVÁ, Jiřina. *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 273 s. Knižnice psychologické literatury.
34. VÁGNEROVÁ, Marie. *Patopsychologie dítěte pro speciální pedagogy*. 2. přepracované vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
35. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8.
36. VÁGNEROVÁ, Marie. *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-85931-48-6.
37. VÁGNEROVÁ, Marie. *Úvod do psychologie*. Praha: Univerzita Karlova, 2001. ISBN 80-246-0015-3.
38. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I: Dětství a dospívání*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.
39. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Portál 2000. ISBN 80-7178-308-0.
40. VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. 1.vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-998-4.

41. VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2.

Internetové zdroje:

42. ŽUFNÍČEK, Jan., [online]. 2015 [cit. 15. března 2017]. Co dělat, když – Intervence Pedagoga - Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept, Zdroj: http://www.msmt.cz/uploads/Priloha_15_Netolismus.doc.
43. HORÁK, J. Význam zkratk lol, rofl, wtf, btw, imho, atd. [online]. © 16. června 2007 [cit. 10. března 2017]. Honza Horák: IT koutek, blog. Dostupné z WWW: <http://www.wild-web.eu/blog/vyznam-lol-rofl-wtf-btw-imho/>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

FB Facebook

PC Personal computer – osobní počítač

VK Virtuální komunikace

ZŠ Základní škola

SMS Short message service – krátká textová zpráva

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.: Věk respondentů (Vlastní zdroj).....	45
Tabulka 2.: Druh školy, kterou respondenti navštěvují (Vlastní zdroj).....	46
Tabulka 3.: Přehled dotazníkového šetření (Vlastní zdroj)	47
Tabulka 4.: Způsob předávání vzkazů rodiči respondentům. (Vlastní zdroj).....	48
Tabulka 5.:Komunikace s rodiči pomocí virtuální komunikace (Vlastní zdroj)	49
Tabulka 6.: Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky...(Vlastní zdroj).....	50
Tabulka 7.: Nejčastější obsah internetové komunikace (Vlastní zdroj)	51
Tabulka 8.: Využití sociálních sítí ke sdělování svých pocitů (Vlastní zdroj)	52
Tabulka 9.: Seznámení se s novými lidmi a následné osobní setkání (Vlastní zdroj)	53
Tabulka 10.: Členy nebo fanoušky skupin, výroků a názorů na sociální sítí (Vlastní zdroj)	54
Tabulka 11.: Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu. (Vlastní zdroj).....	55
Tabulka 12.: Zákaz surfování na internetu je terst, který.... (Vlastní zdroj).....	56
Tabulka 13.: Dokazal/a bys svůj profil na sociální sítí zrušit? (Vlastní zdroj).....	57
Tabulka 14.: Pocit osamělosti při offline stavu(Vlastní zdroj)	58
Tabulka 15.: Co přináší respondentům svět online(Vlastní zdroj)	59
Tabulka 16.: Proč trávíš tolik času na internetu (Vlastní zdroj).....	60
Tabulka 17.: Nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní? (Vlastní zdroj)	61
Tabulka 18.:Co považujete za největší trest (Vlastní zdroj).....	62
Tabulka 19.:Nejčastější využití internetu (Vlastní zdroj).....	63
Tabulka 20.: Hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě (Vlastní zdroj).....	64
Tabulka 21. Vyjádření nepříjemných zpráv pomocí mobilu nebo internetu (Vlastní zdroj)	65
Tabulka 22.: Konflikty raději řeším osobně, nebo přes internet (Vlastní zdroj)	66
Tabulka 23.: Kolikrát řešili „konflikt sítí“ (Vlastní zdroj)	67
Tabulka 24.: Kontrolují rodiče činnost respondentů na internetu (Vlastní zdroj)	68
Tabulka 25.: Falešný profil na sociální sítí (Vlastní zdroj)	69
Tabulka 26.: Čas strávený na sociální sítí (Vlastní zdroj)	70
Tabulka 27.: Kategorie a kódy.....	73

SEZNAM GRAFŮ

Graf 3.: Věk respondentů (Vlastní zdroj)	45
Graf 4.: Druh školy, kterou respondenti navštěvují (Vlastní zdroj)	46
Graf 1.: Přehled dotazníkového šetření (Vlastní zdroj)	47
Graf 5.: Způsob předávání vzkazů rodiči respondentům. (Vlastní zdroj)	48
Graf 6.: Komunikace s rodiči pomocí virtuální komunikace (Vlastní zdroj)	49
Graf 16.: Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky... (Vlastní zdroj)	50
Graf 17.: Nejčastější obsah internetové komunikace (Vlastní zdroj)	51
Graf 22.: Využití sociálních sítí ke sdělování svých pocitů (Vlastní zdroj)	52
Graf 23.: Seznámení se s novými lidmi a následné osobní setkání (Vlastní zdroj)	53
Graf 25.: Členy nebo fanoušky skupin, výroků a názorů na sociální sítí (Vlastní zdroj)	54
Graf 7.: Dávají Ti rodiče trest zákaz surfování na internetu. (Vlastní zdroj)	55
Graf 8.: Zákaz surfování na internetu je trest, který... (Vlastní zdroj)	56
Graf 9.: Dokazal/a bys svůj profil na sociální sítí zrušit? (Vlastní zdroj)	57
Graf 10.: Pocit osamělosti při offline stavu (Vlastní zdroj)	58
Graf 11.: Co přináší respondentům svět online (Vlastní zdroj)	59
Graf 13.: Proč trávíš tolik času na internetu (Vlastní zdroj)	60
Graf 24.: Nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní? (Vlastní zdroj)	61
Graf 26.: Co považujete za největší trest (Vlastní zdroj)	62
Graf 12.: Nejčastější využití internetu (Vlastní zdroj)	63
Graf 14.: Hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě (Vlastní zdroj)	64
Graf 18.: Vyjádření nepříjemných zpráv pomocí mobilu nebo internetu (Vlastní zdroj)	65
Graf 19.: Konflikty raději řeším osobně, nebo přes internet (Vlastní zdroj)	66
Graf 20.: Kolikrát řešili „konflikt sítí“ (Vlastní zdroj)	67
Graf 15.: Kontrolují rodiče činnost respondentů na internetu (Vlastní zdroj)	68
Graf 21.: Falešný profil na sociální sítí (Vlastní zdroj)	69
Graf 27.: Čas strávený na sociální sítí (Vlastní zdroj)	70

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: AD, dívka, 14 let

Příloha P II: DB, chlapec, 13 let.

Příloha P III: IČ, dívka, 13 let

Příloha P IV: KK, dívka, 14let

Příloha P V: LG, chlapec, 14 let

Příloha P VI: MB, dívka, 15let

Příloha P VII: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P I: AD, DÍVKA, 14 LET

AD, dívka, 14 let

navštěvuje Taneční konzervatoř

001. Necháávají ti rodiče vzkazy převážně kde?
002. „I na mobil, i na papíře, i slovně...no asi všemi způsoby...záleží na situaci.“
003. Komunikuješ s rodiči přes internet, i když jste doma?
004. „Ano píšem, ale taky si povídáme, když jsme vedle sebe tak si povídáme...“
005. Co si tak píšete, když jste doma?
006. „Že jdou ven, že mám přijít k jídlu...“
007. Co ještě?
008. „Když se chceme na něco zeptat.“
009. Na co třeba?
010. „Třeba jestli můžu jít ven, nebo když si chci něco koupit, tak to mamce pošlu, aby viděla, jak to vypadá, nebo když se mi něco líbí ...“
011. Proč to neřešíte ústně?
012. „Protože jsme dál od sebe a já jsem líná dojít nahoru...do patra.“
013. Rodičům tato komunikace nevadí?
014. „Já nevím, asi jo...“
015. Tak proč na ni přistupují?
016. „Tak asi ne, možná trochu, když je „spamuju“ obrázkama, nebo zprávama.“
017. Tobě se tato forma komunikace líbí?
018. „Někdy, někdy se mi totiž nechce psát...“
019. Jaký vzkazy ti rodiče přes VK píší?
020. „Třeba, že šli ven. Že jdou nakoupit...jestli chci jít taky...“
021. Ty jsi na internátě?
022. „Ano.“
023. Když jsi na internátě, využíváš víc VK?
024. „Ano, když se chci spojit s mamkou, tak jo nebo, když se chci spojit s někým ze školy, kdo není na intru ...“
025. Když jsi na „intru“ tak se bavíte s rodiči o čem?
026. „O škole, o tom, co jsme přes den dělali, o tom jak se máme...Co děláme.“
027. Dávají ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?
028. „Dřív jsem dostávala, když jsem byla menší. Ted' asi ne.“
029. Vadil by ti takový trest?

030. „Nevím, asi bych se nudila, ale zase bych asi chodila víc ven, kdybych k tomu teda neměla zároveň zaracha.“
031. Ty nechodíš ven?
032. „Chodím.“
033. Často?
034. „Když mám s kým tak asi jo, nebo já ráda chodím ven.“
035. Máš profil na sociální síti?
036. „Ano.“
037. Dokázala by si svůj profil na sociální síti zrušit?
038. „Asi ne.“
039. Proč?
040. „Protože, jsem tam ve spojení s kamarádama, a tak...“
041. Cítíš se osamělá, když jsi offline?
042. „Ne.“
043. Jak to?
044. „Protože vím, že mám všechny u sebe, když jsem doma, můžu jít za mamkou, nebo ven. A na internátu, jsem vždycky s holkama.“
045. Co ti přináší svět online?
046. „Nevím, zajímavosti, inspirace, nápady, informace...“
047. V čem, o čem?
048. „Když si chci něco zjistit, když se dívám na nějaká videa... a tak.“
049. K čemu využíváš internet nejčastěji?
050. „Poslouchání písniček... informace... abych se s někým spojila... sledování videí...“
051. Nahráváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky?
052. „Obrázky ano, ale videa ne.“
053. Proč to tam dáváš?
054. „Protože mě to baví, aby to viděli ostatní a tak...“
055. A co tím chceš sdělit?
056. „Třeba, co se mi zajímavého stalo, ale aby to nebylo něco nudného nebo otravného...“
057. Co tím chceš říct?
058. Nevím o tom nepřemýšlím...“
059. Mají tvoji rodiče možnost kontrolovat tvoji činnost na internetu?
060. „Myslím, že ano.“

061. Dělají to?
062. „Myslím, že jo.“
063. Vadí ti to?
064. „Ani ne.“
065. Co bývá nejčastěji obsahem tvé internetové komunikace?
066. „Když se chceme na něco domluvit, třeba ven. Když třeba potřebujeme vědět, co do školy, tak se někoho zeptám, když si to zapomenu napsat do deníčku.“
067. Ještě něco?
068. „Nevím, když si třeba jenom tak píšem, jak se máme, když jsme se třeba dlouho neviděli...“
069. Píšeš si i s kamarády, se kterými se pravidelně vidáš?
070. „Ano, někdy jo...většinou jo.“
071. O čem si píšete?
072. „Třeba si spolu plánujeme věci, třeba, že půjdeme na nákupy.“
073. Proč si to neřeknete slovně?
074. „Nejsme blízko sebe, vidíme se ve škole, a potom třeba večer, když si píšem.“
075. Je pro tebe jednodušší použít internet k vyjádření nepříjemných zpráv?
076. „Nějakých jo, ale ke všem ne.“
077. Proč? Kdy jo a kdy ne?
078. „Jsou věci, které se mi z očí do očí řeší blbě.“
079. Proč? O co tak jde?
080. „Nevím, třeba něco důležitýho...“
081. Nejde to říct „z očí do očí“?
082. „Nevím, jak kdy.“
083. Co se ti říká špatně?
084. „To je různý...“
085. Kdy je to lepší říct do očí?
086. „Když je to nějaká maličkost, nebo když je to něco, kvůli čemu se nemusíš úplně pohádat, nějaký problém, co nám vadí.“
087. Tobě se líp řeší konflikty přes VK?
088. „Když to není něco, co mi nedělá problémy řešit z očí do očí, tak jo.“
089. Vyřeší se ten konflikt lépe přes VK?
090. „Někdy.“
091. Nevadí ti, že nevíš, jak se ten člověk chová, zpětná vazba?

092. „Vadí... protože taky někdy můžu napsat něco, co tak nemyslím a on to může pochopit špatně.“
093. Tak proč řešíš konflikty spíš přes VK?
094. „Protože se mi tak některý věci řeší líp.“
095. Aji, když to ten dotyčný špatně pochopí?
096. „Já nevím je to složitý...“
097. S rodiči jsi takto konflikt taky řešila?
098. „Ano, ale spíš většinou napíšu mamce špatnou zprávu přes VK aby se na to připravila?“
099. A mamka na to jak reaguje?
100. „No, nemá to ráda, pak to se mnou probírá ústně.“
101. O co tak jde?
102. „Třeba hlavně o špatné známky...“
103. Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?
104. „Ne.“
105. Víš o někom, kdo jo?
106. „Jo, ale...jako my jsme si s kámoškama jednou vytvořily falešný profil, a pak jsme ho zrušily. Ale jako nedělaly jsme na něm nic.“
107. Proč jste to udělaly?
108. „Jen tak ze srandy, ale protože nám to přišlo potom blbé, tak jsme to zrušily. Napsaly jsme pár známým lidem, ale asi tak jednou a zajímalo nás, jestli odepíší.“
109. A odepsali?
110. „Ano.“
111. Nebyli naštvaní, že jste jim psaly vy?
112. „Jako že, oni na to asi nepřišli, nebo jeden ano, ale nijak mu to nevadilo, nepsaly jsme tam nic špatného.“
113. Vy se přes VK tak normálně bavíte?
114. „Asi jo, ale jak se to řekne...“
115. Hraješ taky hry?
116. „Ano.“
117. Bavíš se o těch hrách přes VK?
118. „Moc ne.“
119. Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?
120. „Ne, asi ne. Nebo nikdy jsem to neudělala...nepamatuju si to.“
121. Ani v soukromé konverzaci?

122. V soukromí asi jo, ale veřejně ne.“
123. Dáváš na sociální sítě i fotky?
124. „Ano, na instagram, na FB už moc nedávám.“
125. Co tím chceš sdělit?
126. „Jak vypadám, co dělám, kde jsem...“
127. Co ti přináší taková forma komunikace?
128. „Asi nic.“
129. Proč to děláš, teda?
130. „Protože se chci podělit s ostatními.“
131. Je pro tebe důležité, když to ostatní okomentují, „olajkují“?
132. „Asi moc ne... jako jsem ráda, když mi to někdo okomentuje, nebo lajkne, ale není to pro mě nějak důležitý.“
133. Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/členem různých skupin, názorů, výroků, apod.?
134. „Asi jo.“
135. A co sleduješ?
136. „Různý baletní skupiny, taneční společnosti, nějaký stránky s nápady, výrobky, nějaký kapely, skupiny, herce... nebo jako třeba známější baletky.“
137. A co ti to přináší?
138. „Motivaci v tanci, do budoucna.“
139. Seznamuješ se na internetu s cizími lidmi?
140. „Asi ne. Jakože, párkrát jsem se s někým takto seznámila, a pak se s nima viděla i osobně, ale teď už to nedělám...“
141. Co to bylo za lidi?
142. „Noví spolužáci, nebo tak. Lidi, co jsme měli společný zájem, třeba školu.“
143. Kolik času trávíš průměrně na internetu?
144. „No dvě hodiny denně, někdy hodinu, někdy možná i tři...ale víc asi ne. Aktivně? Pasivně?“
145. No zkus říct obojí?
146. „Aktivně furt ne, ale pasivně ano, pořád.“
147. Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace, komunikaci osobní?
148. „Jako, že si přestaneme úplně povídat? To doufám, že ne!“

PŘÍLOHA P II: DB, CHLAPEC, 13 LET.

navštěvuje Základní školu

001. Necháávají ti rodiče vzkazy převážně?
002. „Asi na mobilu, na internetu...“
003. A co ti tím vzkazují?
004. „Třeba, že jsou pryč, jedou do obchodu...třeba ráno, když jsem se ségrou...tak abych věděl.“
005. Komunikuješ s rodiči přes internet, i když jste doma?
006. „Hmm...asi ne...spíš ne. Nikdy.“
007. Dávají ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?
008. „Trest ne. Počítač trest jsem ještě nedostal.“
009. Kdybys dostal, vadilo by ti to?
010. „Jo, ale věděl bych, za co bych to měl, tak bych byl našťvaný sám na sebe...“
011. A proč by ti to vadilo?
012. „Nemohl bych komunikovat s kamaradama, kteří bydlí daleko, a nemohl bych hrát hry.“
013. Dokázal by si zrušit svůj profil na sociální síti?
014. „Hmm, asi ne“
015. Proč?
016. „Nemohl bych komunikovat s kámošema.“
017. Co děláš nejčastěji na internetu?
018. „Sleduju Youtube...a hraju hry. Nic víc tam nedělám.“
019. Hraješ „onlajnovky“? „Ano.“
020. Tak to je taky forma komunikace?
021. „Ano.“
022. A co tím vyjadřuješ?
023. „Hraju hry a u toho komunikuju s ostatníma spoluhráčema...Jsem tak v kontak tu s více kamarádama najednou...“
024. Co Ti přináší svět on-line?
025. „Zábavu.“
026. Povídáš si s někým i přes internet?
027. „Ano.“
028. A o čem si tak povídáte?
029. „Skajpuju“ hlavně o hře, co hrajeme zrovna.“

030. Cítíš se osamělý/á, když jsi offline?
031. „Ani ne.“
032. Jaké jsou tvoje hlavní motivy k pobytu ve virtuálním světě?
033. „Hmm...asi...zábava, když nemůžu ven a je zima, tak abych se zabavil...jako, s legama si nehraju, tak to je asi jediná věc.“
034. Tak teda využíváš internet nejčastěji k čemu?
035. „Internet využívám nejčastěji k hraní her... nejčastěji ... a třeba komunikace s klukama...“
036. O čem se tak bavíte?
037. „O tých hráčích ... a třeba o škole a co jsem prožil.“
038. Vy se nebavíte ústně?
039. „Záleží s jakým kamarádem...“
040. Třeba ze školy?
041. „To se samozřejmě bavím ústně.“
042. Bavíte se pak i přes internet?
043. „Ano.“
044. A o čem?
045. „Třeba o ... co jsme třeba dělali o sobotě, neděli a tak.“
046. A to si neřeknete osobně?
047. „No když se moc nevidíme, tak si toho moc neřekneme...“
048. Je pro tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?
049. „Raději osobně...“
050. A proč?
051. „Tak aby to přes internet ... to není ono, to jako naznačuješ, že se ho bojíš.“
052. Řešíš raději konflikty osobně nebo přes internet?
053. „Já se s nikým nehádám, ale jináč to radši řeším osobně.“
054. Řešil jsi už nějaký konflikt mezi spolužáky?
055. „Ne to neřeším. „
056. A s rodiči, když máte nějaký konflikt?
057. „Taky nijak neřeším.“
058. Oni s tebou problémy neřeší?
059. „Řeší, no jo řeší.“
060. Jak?
061. „Osobně si promluví se mnou.“

062. Mají tvoji rodiče možnost kontrolovat tvoji činnost n internetu?
063. „Hmm mail a FB ano. Jinak k ostatním nemají přístup.“
064. Proč?
065. „Tam mám svoje kamarády a s nikým se nehádám, tak nemám proč jim dávat osobní údaje k účtům.“
066. A máš nějaký falešný profil?
067. „Ne to nemám.“
068. Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa a obrázky?
069. „Ne to já nedělám.“
070. Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?
071. „Kamarádům jo, ale jinak se nikde nesdělují.“
072. A kamarádům veřejně?
073. „Jenom soukromě.“
074. O jaký pocity jde?
075. „Třeba...nevím...jak se mám, nebo že jsem našťvaný, někdo mě našťval.“
076. Pomáhá ti to?
077. „Hmm...jako ani ne, jen mám dobrý pocit, že jsem se někomu svěřil.“
078. Proč se nesvěřuješ osobně?
079. „Nemám kdy, kamarádům nemám kdy...ve škole mám jen jednoho kamaráda, kterému věřím, a ten není se mnou ve třídě.“
080. Seznamuješ se s cizími lidmi přes internet?
081. „Ano.“
082. Proč?
083. „Třeba zrovna nemám s kým hrát tu hru, tak se s někým novým seznámím ...“
084. Jinak ne?
085. „Ne.“
086. Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/členem skupin, názorů, apod.?
087. „Ano. „Jutuberů“.“
088. Proč?
089. „Třeba ... jakože oni točí vtipný videa, tak ho začnu sledovat a tím ho podpořím...“
090. Co ti to přináší?
091. „Nový hry, informace, třeba co jsem nevěděl...“
092. Kolik času průměrně strávíš na soc. sítích/internetu?

093. „O sobotě, neděli 5-6 hodin a přes týden...asi...4-5hodin“
094. Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace osobní?
095. „Asi jo.“
096. A proč si to myslíš?
097. „Nevím...to fakt nevím...“
098. Tak zkus mi říct?
099. „Tak móda půjde...bude víc elektřiny...lidi se nebudou tak vídat a budou na in
ternetu...“
100. Nebude to škoda?
101. „Bude“
102. Proč?
103. „Člověk už si nic nevyzkouší osobně a bude jen u klávesnice...“

PŘÍLOHA P III: IČ, DÍVKA, 13 LET

Navštěvuje Základní školu

001. Máš přístup k internetu?
002. „Ano.“
003. Využíváš internet?
004. „Jo.“
005. Kde ti nechávají rodiče převážně vzkazy?
006. „Na papíře.“
007. Komunikujete spolu s rodiči i přes VK?
008. „Ano.“
009. Co ti tak píšou?
010. „Třeba, že někam jeli... třeba za babičkou.... třeba, co mám udělat a tak.“
011. Přes mobil většinou?
012. „Ano.“
013. Proč myslíš, že to píšou přes mobil?
014. „Třeba když mi to zapomenou napsat na papír nebo mi to připomínají.“
015. Komunikuješ s rodiči přes internet, i když si doma?
016. „Ne. Rodiče nemají facebook ...“
017. Dávají ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?
018. „Ano.“
019. A často?
020. „Často ano.“
021. Proč?
022. „Když něco nesplním.“
023. Vadí ti tento trest?
024. „Ani moc ne.“
025. Ty máš profil na sociální síti?
026. „Ano.“
027. Dokázala, by si ho zrušit?
028. „Ne.“
029. Proč?
030. „Třeba, kdybych neměla domácí úkol, tak bych to neměla jak zjistit, třeba.“
031. Ten úkol se nedá zjistit jinak?

032. „Přes zprávy, ale většinou nemám kredit...“
033. Proč by ti to ještě vadilo?
034. „To nevím.“
035. Cítíš se osamělá, když jsi offline?
036. „Ne.“
037. Co ti ten svět online přináší?
038. „Nové zprávy nebo tak...“
039. Jaké zprávy?
040. „Ze světa... co se děje ve světě... nějaké novinky.“
041. To je všechno?
042. „Hmmm.“
043. K čemu nejčastěji internet využíváš?
044. „Abych se podívala, co je nového ve světě...a někdy třeba i hraju nějaké hry!
Online hry...“
045. Jaké jsou tvoje hlavní motivy pobytu ve virtuálním světě?
046. „Nevím.“
047. U hraní her taky s někým komunikuješ?
048. „Někdy ano.“
049. O čem se bavíte?
050. „Třeba jak se máš a tak...“
051. Co ještě?
052. „Když jsem nebyla ve škole, co je tam nového...“
053. Mají Tvoji rodiče možnost kontrolovat tvoji činnost na internetu?
054. „Ano.“
055. A dělají to?
056. „Ano“
057. Vadí ti to?
058. „Ani moc ne“
059. Pokecáš si přes internet s kamarády, i když jste se viděli přes den?
060. „Ano, pokecáme.“
061. Proč si to neřeknete, když se vidíte?
062. „Protože, jsme třeba na něco zapomněli...“
063. Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky?
064. „Ano. Fotky na FB.“

065. Proč je tam dáváš?
066. „Chci se pochlubit kámošům.“
067. A je pro tebe důležité, když ti to „olajkují“, okomentují?
068. „Ne.“
069. Jak se dozvíš, že reagovali?
070. „Mě je to jako by jedno.“
071. Co bývá nejčastěji obsahem tvé internetové komunikace?
072. „Třeba o té škole... co jsme dělali na kroužkách, co třeba si dáme na svátek, narozeniny...“
073. Proč to řešíte přes VK?
074. „Hlavně proto, že bydlíjou daleko...“
075. Je pro tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?
076. „Spíš... to řeším tak... třeba si s tím člověkem nepíšu...“
077. A kdybys chtěla nějakou nepříjemnou zprávu říct, bylo by to pro tebe jednodušší?
078. „Nee“
079. A už jsi to někdy udělala?
080. „Jednou“
081. Jaké to pro tebe bylo?
082. „Bála jsem se mu to říct“
083. Jak zareagoval?
084. „Vyříkali jsme si to...“
085. Přes internet?
086. „Když jsme se viděli.“
087. Bylo to pro tebe lepší napsat?
088. „Ne“
089. Řešíš konflikty raději osobně, nebo přes internet?
090. „Spíš osobně.“
091. Už jsi se tak s někým pohádala?
092. „Jo.“
093. Je to pro tebe lepší?
094. „Ne.“
095. Proč?
096. „Tam si to nemůžeme tak vyřikat.“

097. Tobě vyhovuje víc komunikace osobní?
098. „Ano.“
099. Po síti už jsi řešila konflikt s rodiči?
100. „Ano.“
101. Jak na to reagovali?
102. „Že si to vyřikáme až doma, spolu.“
103. Řešila jsi tak konflikt se spolužáky, kamarády?
104. „To spíš na internetu.“
105. A taky osobně?
106. „Ne.“
107. V čem je řešení konfliktu lepší přes internet?
108. „Třeba, že se více pohádáme...“
109. Víc se pohádáte přes internet?
110. „Ano.“
111. Ty se chceš víc pohádat po internetu?
112. „Ne.“
113. Když řešíš konflikt osobně tak je to pro tebe lepší?
114. „Ano.“
115. Proč se teda hádáte přes internet?
116. „Víc se pohádáme... třeba když napíšeme trapnou zprávu, tak se začneme víc hádat.“
117. Jako, že ve VK dochází častěji k nedorozumění?
118. „Ano.“
119. Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?
120. „Ne.“
121. A víš o někom, kdo ho má?
122. „Ne.“
123. Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?
124. „Ne. Jen když si s někým píšu v soukromí... to někdy jo.“
125. Co tím tak vyjadřuješ?
126. „Někdo mě naštvá...“
127. Proč?
128. „Jenom tak...“
129. Přináší ti to třeba úlevu?

130. Ne.“
131. Seznamuješ se přes internet s lidmi, které jsi před tím naznala?
132. „Ne.“
133. Nikdy?
134. „Nikdy.“
135. Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/členem skupin, názorů...?
136. „Někdy jo.“
137. Jakých?
138. „Třeba o zvířatech...“
139. Kolik času trávíš na internetu?
140. „Nevím, asi hodinu“
141. Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?
142. „ Ne.“
143. Proč?
144. „Lidi se budu určitě vždy bavit raději mezi sebou osobně.“

PŘÍLOHA P IV: KK, DÍVKA, 14LET

Navštěvuje Taneční konzervatoř

001. Kde ti rodiče nejčastěji nechávají vzkazy?
002. „No jakože někdy na stole na papíře, ale někdy i jakože SMS, nebo telefonují.“
003. Co ti tím vzkazují?
004. „Na papíře, když má mamka dovolenou, kam šla, nebo jakože když mám něco uklidit a přes SMS jakože různě, třeba když mám koupit lístky do divadla, tak jakože třeba kolik mám koupit lístků... a tak.“
005. Komunikuješ s rodiči přes internet, i když jste všichni doma?
006. „Noo jakože, já ne ale párkrát se stalo, ale mamka párkrát napsala, ať jdu třeba ke stolu, ale to se stalo párkrát, normálně nás jako volá... jinak ne... to ne“
007. Proč ti to tak psala?
008. „Nebyli jsme jakože, poblíž... já jsem byla v pokojíčku a mamka v obýváku a jakože jsme se neslyšeli.“
009. Dávají ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?
010. „Ne.“
011. Kdybys tento trest dostávala, vadilo by ti to?
012. „Ne.“
013. Máš profil na sociálních sítích?
014. „Jo, mám.“
015. Dokázala by si profil na sociální síti zrušit?
016. „Asi ne.“
017. Proč?
018. „No... já nevím... už jsem si na to tak nějak zvykla... třeba, i když zapomenu, jakože úkol, tak se třeba ptám různých lidí třeba přes messenger... tak jakože ne.“
019. Cítíš se osamělá, když jsi online?
020. „Ne.“
021. Proč?
022. „Jakože, protože mám spoustu jiných zájmů, co můžu dělat místo internetu.“
023. Co ti přináší svět online?
024. „Tak jakože různé informace... nevím... jakože, informace... aji tak různě, co se stalo ve světě... nemyslím tím, ale politický věci, ale tak jakože různé věci, co se jako stalo a pak taky hudbu a sledování jakože videí.“
025. Jaké jsou tvoje hlavní motivy pobytu VS?

026. „Hlavně informace a komunikace.“
027. K čemu teda nejvíc internet využíváš?
028. „K písničkám.“
029. Nahráváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky, hudbu?
030. „No tak jakože fotky jo a videa, jakože na aplikaci musically a tam jakože točím videa...jakože nezpívám, ale jenom otvírám pusku a tak točím, jakože videa...“
031. Co ti to přináší?
032. „Nevím...asi jakože nic...když se nudím a nemám, co dělat tak nahraju video na musicplay.“
033. Komu to ukazuješ?
034. „Ti co mě mají v přátelích, se na to můžou podívat.“
035. Je pro tebe důležitý jejich reakce?
036. „... ne to je mi úplně jedno.“
037. Proč je tam teda dáváš?
038. „Protože mě to baví.“
039. Fotky dáváš kam?
040. „Různě instagram, FB a někdy, ale spíš už skoro ne Snapchat.“
041. Proč je tam dáváš? Co tím chceš říct?
042. „Jakože, když je to nějaká fotka, někde kde jsem byla...když budu třeba v Norsku a nafotím tak jakože fotky, tak jakože jsem tam byla.“
043. Je pro tebe důležité, jak na ně ostatní reagují?
044. „Ne.“
045. Proč je tam teda dáváš?
046. „Aby všichni viděli, kde jsem byla a tak, nebo co umím, jakože mám třeba nějakou baletní fotku a tak různě.“
047. Co bývá nejčastěji obsahem tvé internetové komunikace?
048. „Nooo...často řešíme, jakože školu, co třeba máme psát za test, nebo tak...nebo řešíme, co budeme dělat o volnu, prázdninách, nebo tak.“
049. Tak se bavíte každý den?
050. „Ne, jenom někdy.“
051. O tom se bavíš i s kamarády, které pravidelně vídáš?
052. „Jakože hlavně s kámoškama, co je normálně vídám, ale někdy si i napíšu s kamarádkama, ze staré školy, co se s nima jakože nevídám.“
053. A proč si to neřeknete osobně?
054. „S těma kamarádkama, co se nevídám, protože se nevídáme...a s kamarádkama, co se vídám, no to nevím...asi když se nevidíme osobně, třeba o víkendu.“

055. Ty si s nimi nepíšeš přes týden?
056. „No to si právě s nikým moc nepíšu.“
057. Ty jsi na internátu, že?
058. „Ano.“
059. Když jsi tam tak se často bavíte s rodiči přes VK?
060. „No jakože si s nima volám a píšu přes zprávy.“
061. A co takhle nejčastěji řešíte?
062. „Oni se nejčastěji ptají, co bylo ve škole...pak třeba, co dělám a taky večer, než jdu spát, jim zavolám.“
063. Mají tvoji rodiče možnost kontrolovat tvoji činnost na internetu?
064. „Ne. Nebo jakože se mi dívají...třeba co dávám na profil, fotky a tak, ale přístup na profil nemají.“
065. Vadilo by ti, kdyby měli?
066. „Nooo, jakože asi ne fotky a tak, ale zprávy asi jo, to by mi vadilo.“
067. Proč by ti to vadilo?
068. „Já nevím...“
069. Je pro tebe jednodušší použít mobil, internet k vyjádření nepříjemných zpráv?
070. „Jakože, raději to řeším, z očí do očí, ale když jde o nějakou blbost, tak mi nevádí to napsat přes internet.“
071. Už jsi tak nějakou nepříjemnou zprávu řešila?
072. „No, jakože přes internet přes internet jo, ale jakože to raději řeším z očí do očí...“
073. Jaké to bylo? Vyřešilo se všechno?
074. „Nooo...asi ani ne, spíš jsme se o tom bavili, ale pak jsme to asi dořešili normálně.“
075. Tváří v tvář?
076. „Ano.“
077. Řešíš konflikty obvykle raději osobně, nebo přes internet?
078. „To raději osobně.“
079. Už jsi konflikt přes internet řešila?
080. „Jo.“
081. Proč?
082. „Jakože nebyla možnost se vidět osobně, tak jsme to řešili přes internet.“
083. Šlo to přes internet vyřešit?
084. „No trošku jo...“
085. Co je lepší?

086. „Je to lepší řešit osobně.“
087. Proč?
088. „Protože, jakoby když si s tím člověkem píšu, a on mi může napsat nějakou věc se „smajlíkem“, který je vysmátý, ale může být ten člověk být pořád ještě naštvaný, ale jakože já ho osobně nevidím, tak to nemám šanci poznat a myslím si, že je všechno v pohodě a není...ale jakože osobně ho vidím a vím, jestli je pořád naštvaný nebo ne.“
089. Konflikt po síti si řešila mezi spolužáky?
090. „Ano, párkrát už asi ji.“
091. Proč?
092. „Protože, jakoby, třeba právě jsme se nemohli vidět, tak právě pro to.“
093. Proč jste to nenechali na to, až se uvidíte?
094. „Jakože to bylo asi takový, že jsme to museli, jakože vyřešit co nejdřív.“
095. Šlo ten konflikt takto vyřešit?
096. „Ano, jakože jsme se udobřili, nebo tak a pak osobně se to celý dořešilo, nebo jakože vyřešilo, nebo tak.“
097. S rodiči jsi takto konflikt řešila?
098. „To ne. S rodiči si všechno vyřikáváme osobně.“
099. Kolik času trávíš na internetu?
100. „Já přijdu jakože, ze školy a pak se tak kolem půl osmý přihlásím, a tak kolem jedenácté to vypnu, ale nejsem tam přihlášená jakoby v kuse.“
101. Když jsi přihlášená, co tak děláš?
102. „To se právě, že dívám na ty videa a poslouchám písničky.“
103. Jaká videa sleduješ?
104. „Většinou jakože taneční akademie, nebo jakože o tanci, anebo, se jakože dívám na nějaký „Joutubery.“
105. Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?
106. „Ne.“ A znáš někoho, kdo má? „Myslím, že ne.“
107. Využíváš ke sdělování svých pocitů internet?
108. „To ne. Jakože občas když mám fotku, tak tam jakože dám takovýho „smajlíka“, jakože se cítím dobře, nebo špatně, ale jinak jakože ne...“
109. Jak to sděluješ?
110. „Nevím, nikdy ne samostatně, ale k tomu dám komentář, anebo „smajlíka...“
111. Takto sděluješ pocity?
112. „Ano, ale nepíšu to samostatně, třeba bez fotky.“
113. Cítíš se líp, když pocit takto vyjádříš?

114. „No já to nedělám, jakože kvůli tomu, že se jakože uleví, nebo tak.“
115. Proč to děláš?
116. „Hmmm...já nevím...protože...protože...mě se to tak jakože líbí, když je to takto napsaný.“
117. Seznamuješ se přes internet s cizími lidmi?
118. „Ne.“
119. Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/členem různých skupin, názorů, apod.?
120. „Ne, ale jakože, když na messengeru máme třídní skupinu, tak tam tvoříme skupinu, tam ano. To mi nevadí, tam řešíme úlohy a tak, ale když mi třeba někdo na FB zve do nějaké skupiny, třeba festivaly v Brně a jiné blbosti, tak to ne.“
121. Co nejčastěji na internetu řešíš?
122. „No hlavně ty úkoly, kdy se má psát test a jako tak...“
123. Hlavně škola?
124. „Ano.“
125. Domníváš se, že časem může nahradit virtuální komunikace, komunikaci osobní?
126. „Spíš myslím, že spíš jakože, když internet nebyl, tak se řešilo všechno osobně, a když je teď těch aplikací a programů, a jako že toho všeho tolik, tak i tak jako že ne.“

PŘÍLOHA P V: LG, CHLAPEC, 14 LET

Navštěvuje Základní školu

001. Nechávejí ti rodiče vzkazy napsaný přes internet/SMS, nebo ústně?
002. „Přes internet občas.“
003. Kde?
004. „SMS“
005. I když jste doma, messengery apod.?
006. „Ne.“
007. Dávají ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?
008. „Ne“
009. Nikdy?
010. „Ne, jsem hodnej.“
011. Vadil by ti tento trest?
012. „Trochu...“
013. Proč?
014. „Protože nemůžu hrát s kamarádama, popřípadě komunikovat s ostatním světem...“
015. Na co nejčastěji využíváš VK?
016. „Hraní her... a v poslední době programování.“
017. To tě zajímá?
018. „Ano.“
019. A kolik na tom tak asi strávíš času?
020. „6-10hodin denně, aktivně.“
021. Jen tím programováním?
022. „To spíš míň.“
023. Tak co tam ještě děláš?
024. „Komunikuju s kamarády.“
025. Cítíš se osamělý, když jsi offline?
026. „Ne“
027. A býváš někdy offline?
028. „Ne.“
029. Tak že ty jsi připojený pořád?
030. „Ano.“

031. Proč?
032. „Mě to baví.“
033. Co tě na tom baví?
034. „Komunikace s kamarády...“
035. Je to pro tebe důležité?
036. „Nee.“
037. Tak proč to děláš? Tvůj motiv?
038. „Protože mi to naplňuje život.“
039. V čem?
040. „...netuším.“
041. Co ti to přináší?
042. „Nový přátelé a získávání více zkušeností...“
043. V čem?
044. „Když mám kamaráda, který mě podrazí, tak mě to naučí, že nemám moc věřit lidem...“
045. A stává se ti to často?
046. „Ani ne...“
047. Seznamuješ se i s cizími lidmi?
048. „Ano.“
049. Proč?
050. „Čím víc lidí tím víc přátel.“
051. Je pro tebe důležité mít hodně takových přátel přes internet?
052. „Jak kdy.“
053. Jako jak, jak kdy?
054. „Jako se nudím, kamarádi jsou potřební, a když ne tak ne.“
055. Máš hodně kamarádů přes internet?
056. „Dá se říct.“
057. Máš hodně kamarádů i mimo internet?
058. „Ano.“
059. Jsou kamarádi, co je znáš osobně a taky na internetu?
060. „Ano.“
061. A co spolu nejčastěji řešíte?
062. „Projekty, kterými se zabývám a různé věci.“
063. Jaké věci?

064. „Jaký měli den, jestli je u nich pěkně...A takové věci.“
065. Ty se s nimi nevidáš osobně?
066. „Jak kdy.“
067. Proč se to neříkáte osobně?
068. „Ve škole ano, ale mimo školu ne. Třeba kdyby, jsem chodil ven tak to asi ne...“
069. Ty nechodíš ven?
070. „Málo, když je pěkně tak někdy i vylezu ...“
071. Takže všechen volný čas trávíš na internetu?
072. „Ano.“
073. Proč?
074. „Baví mě to.“
075. Není lepší osobní setkání?
076. „Jak kdy.“
077. A kdy je to lepší?
078. „Kdy má kamarád lepší náladu, než když jdu ven a tam někdo pomlouvá ...“
079. Na internetu takové pomlouvání není?
080. „JE, ale tam si těhle věci nevšímám. Já si tam prostě dělám, co chci. A všímám toho, co chci.“
081. Mají tvoji rodiče možnost kontrolovat tvoji činnost na internetu?
082. „Ne.“
083. Kdyby to dělali, vadilo by ti to?
084. „Ne.“
085. Nahráváš a přidáváš na internet i ty nějaká vlastní videa, obrázky?
086. „Ne.“
087. Je pro tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?
088. „Ne.“
089. Nikdy to neděláš?
090. „Ne. Raději si udělám vlastní názor.“
091. Když by si chtěl někomu něco nepříjemného říct?
092. „Tak mu to řeknu.“
093. Jak, přes co?
094. „Normálně, v reálu, jen pokud je to kamarád přes internet, tak to napíši.“
095. A děláš to často?
096. „Ne.“

097. Řešíš obvykle konflikty raději osobně, nebo přes internet?
098. „Jo.“
099. Proč?
100. „Je to lepší domluvou, v reále to pochopí líp než přes internet.“
101. Konflikt se spolužáky jsi řešil po síti?
102. „Jak kdy.“
103. Kdy ano a kdy ne?
104. „Pokud je to kamarád v reálu, řeším to osobně a pokud přes internet, tak to neřeším, pokud to není nic důležitého.“
105. Co je pro tebe důležitý?
106. „Fakta.“
107. Fakta?
108. „Pokud na to ten člověk má důkazy, že to udělal, tak to nemusím moc řešit. Když ten kamarád něco svede na toho druhého, tak nevím komu mám věřit a když má důkazy tak mu to věřím.“
109. Něco co se týká tebe? To řešíš?
110. „To nevím, mně se nic takového nestává...“
111. Když máš konflikt s rodiči? Ten řešíš jak?
112. „Nijak.“
113. Přes internet?
114. „Přes internet nikdy.“
115. Když jste všichni doma, bavíte se přes internet?
116. „Někdy jo.“
117. O čem to tak je?
118. „Třeba když chce někdo něco podat, třeba pítí...“
119. Proč?
120. „Nechce se jí vstát, nebo mě.“
121. Ty nebo rodiče?
122. „Oba.“
123. Co ještě?
124. „Někdy si i trochu povídáme...tak to už asi vše v reálu...možná když je mamka potom v práci, tak mi to napíše...třeba abych došel.“
125. Nevadí mamce taková komunikace, když jste doma?
126. „Ne. Nevadí.“
127. Máš na soc. sítích vytvořený falešný profil?

128. „Ano.“
129. Proč? Dokázal by si ho zrušit?
130. „Je to můj druhý profil, který řeším s kamarádama přes internet, svůj osobní profil mám s lidma, kteří mě znají osobně. Ne, kvůli komunikaci s kamarádama.“
131. Co s těma cizíma lidma tak řešíš?
132. „Třeba, co jsem dneska prožil, nebo jestli si nechtějí něco zahrát...“
133. Ty hraješ „onlajnovky“?
134. „Ano...“
135. Proč si nepíšeš s lidma, co znáš takové věci?
136. „Taky.“
137. Co ti přináší komunikace s lidma, co neznáš?
138. „Nové věci.“
139. Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?
140. „Ne. Na zeď ne. Ale třeba s kamarády soukromě ano.“
141. Děláš to tak často?
142. „Ne. Spíš s kamarády, co znám tak osobně.“
143. Co ti to přináší? Úlevu?
144. „Nevím“
145. Stáváš se na soc. sítích fanouškem/členem různých skupin, názorů apod.?
146. „Nevím. Dá se říct, že někdy ano.“
147. Proč? Co ti to přináší?
148. „Třeba nové objevy.“
149. Sdílíš nějaká videa a fotky?
150. „Spíš videa.“
151. Proč?
152. „Aby to ostatní viděli.“
153. Je pro tebe důležitý jejich názor?
154. „Ne.“
155. Tak proč to děláš?
156. „Jen aby to ostatní, kterým to chci ukázat, viděli.“
157. Je pro tebe důležitý jejich názor?
158. „No v některých věcech ano, a v některých ne.“
159. V čem je to třeba důležitý?
160. „Když se něco stane třeba ve světě, tak se chci zeptat na jejich názor.“

161. Říkáš i ty svoje názory?
162. „Pokud to chtějí vědět, tak ano.“
163. Takže diskutujete o problémech?
164. „Ano.“
165. Proč ne osobně?
166. „Ne s kamarádama přes internet, v reálu jen když si to nestihneme říct ve škole.“
167. Co tak ve škole řešíte?
168. „Různé věci.“
169. Jaké třeba?
170. „Nevím...netuším...je to různé...“
171. I třeba, co do školy?
172. „To taky třeba.“
173. Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?
174. „Ano.“
175. A proč myslíš?
176. „Protože lidi jsou různý, a když jsou teď ty nový virtuální reality, nikdo nechce chodit ven ...“
177. A není ti to někdy líto?
178. „Jak kdy ...spíš ne.“

PŘÍLOHA P VI: MB, DÍVKA, 15LET

Navštěvuje Základní školu

001. Nechávejí ti rodiče vzkazy převážně, kde?
002. „Komunikujeme normálně mezi sebou, a když něco potřebujeme, mamka mi zavolá. Když mám uklidit, když je třeba v práci.“
003. Zavolá ti přes telefon?
004. „Ano.“
005. Využíváš nějaké sociální sítě?
006. „FB, messenger, instagram, snapchat, musically to nahráváš písničky a do toho mluvíš.“
007. Dávají ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?
008. „Ne. Nikdy. V životě mi takový trest nedali.“
009. Kdyby ti takový trest dávali, vadilo by ti to?
010. „Nevadilo, umím si zábavu najít jinde. Mám spoustu koníčků, knížky, malování ... to mě všechno baví. Internet není všechno.“
011. A dokázala by si svůj profil na so. sítích zrušit?
012. „Ano, nijak by mě to nevadilo.“
013. Cítíš se osamělá, když nejsi na internetu?
014. „Ne, vůbec.“
015. Co ti přináší svět online?
016. „Komunikaci s kamarády, co nejsou odtud. A taky zjišťuju informace, co ve škole.“
017. A s lidmi se kterými se vídáš pravidelně, taky komunikuješ přes internet?
018. „Ne.“
019. Nikdy?
020. „Pokud nepotřebuju se něco zeptat do školy.“
021. Na co ještě využíváš internet nejčastěji?
022. „Na koukání, co bych si chtěla koupit, oblečení, boty. Jako inspirace.“
023. Trávíš hodně času na internetu?
024. „Záleží jak kdy, ale většinou se věnuju víc škole.“
025. Co tě motivuje k trávení času na internetu?
026. „Asi jen to, že můžu komunikovat s kamarády, protože když je nevidám často, chybí mi, a jsem ráda, že s nimi můžu být v kontaktu.“
027. Mají rodiče možnost kontrolovat tvoji činnost na internetu?

028. „Určitě, mamce dávám...ukazuju, co dávám na internet, aby mohla vědět, co tam dávám a obhájit, kdyby náhodou to někdo chtěl, třeba napadnout, že něco dá vám špatně.“
029. Nahráváš i ty nějaká vlastní videa, obrázky?
030. „Ano, ale ne často, tak jednou za tři týdny.“
031. Co tam dáváš?
032. „Asi fotky s přáteli většinou.“
033. Je pro tebe důležité aby ti to ostatní „olajkovali“?
034. „Ne, vůbec ne.“
035. Tak proč to tam dáváš?
036. „Abych měla vzpomínky, kde jsem s nima byla, co jsem s nima zažila. A nepotřebuju, aby mi to někdo komentoval, „lajkoval“.“
037. Je pro tebe jednodušší použít mobil/ internet k vyjádření nepříjemných zpráv?
038. „Určitě ne, já raději do očí než přes internet, protože nevím, jak zareaguje. Teda pokud mám možnost mu to říct do očí.“
039. Řešíš obvykle konflikty raději osobně, nebo přes internet?
040. „Taky z očí do očí.“
041. Řešila jsi někdy konflikt mezi spolužáky po síti?
042. „Ano, když jsem neměla možnost normálně říct z očí do očí.“
043. Bylo to pro tebe lepší?
044. „Myslím si, že to vůbec k ničemu není přes internet. Nevím, jak zareaguje, co říká mimo rozhovor, jak se chová...“
045. Ani s rodiči jsi takto konflikt neřešila?
046. „S rodičema všechno řešíme spolu, když potřebujeme něco vyřešit.“
047. Máš vytvořený falešný profil?
048. „Nemám, a myslím, že je to úplná blbost. Mělo by se to zakázat. Můžou tak ublížit a akorát se za tím internetem schovávají, za svou identitu.“
049. Myslíš si, že je takto jednodušší ublížit?
050. „Určitě, psychicky určitě. A i pro něho je to jednodušší...“
051. Ty jsi něco takového už zažila?
052. „Přes falešnou ne, ale normálně, když mi potřebovali ublížit...“
053. Takže to naprosto odsuzuješ?
054. „Ano.“
055. Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?
056. „To není na internet. Pokud má člověk problém má to řešit s rodinou, nejbližšími přáteli, a ne to dávat na internet. S tímhle taky nesouhlasím.“

057. Když jsou to pozitivní emoce?
058. „Nevím, já to nepodporuju, ale nijak mi to nevádí, at' si každý dává na internet, co chce.“
059. Seznamuješ se přes sociální sítě s novými lidmi?
060. „Nemám to ráda, nevím, kdo se za tím schovává doopravdy. Může to být i falešný profil, tak že ne.“
061. Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?
062. „Ne, já si myslím, že pocity a osobní komunikaci nikdy nic nenahradí, protože všechno se přece nedá napsat přes internet.“
063. Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/členem skupin, názorů, apod.?
064. „Ne. V žádným jsem se nestala fanouškem a ani mě to neláká.“
065. Kolik času průměrně strávíš na internetu?
066. „Jak kdy, ale za den tak 4 hodiny, za celý den s psáním kamarádek.“
067. Co si píšete/řešíte s kamarádkami přes internet?
068. „Většinou si píšeme o škole.“
069. A ještě?
070. „Vztahy ve třídě a ještě si většinou plánujeme, jak půjdeme ven.“

PŘÍLOHA P VII DOTAZNÍK

Milé žákyně, milí žáci,

Tento dotazník je součástí mé bakalářské práce, ve které se věnuji vlivu virtuální komunikace na sociální vztahy v životě adolescentů. Pod virtuální komunikací si můžete představit užívání mobilních telefonů, internetu / sociálních sítí, e-mail, chat, diskuse apod.../ ke vzájemné výměně informací.

Vyplnění dotazníku Vám zabere asi 10 minut. U většiny otázek jsou varianty možných odpovědí. Dotazník je anonymní.

Děkuji za spolupráci

Lucie Dvořáková
studentka oboru Sociální pedagogika

1. Pohlaví

Dívka

Chlapec

2. Věk

Méně

11-12 let

13 -14 let

14 – 15 let

Více

3. Navštěvuješ

Základní školu

Víceleté gymnázium

Konzervatoř

Jiné

4. Nechávací Ti rodiče převážně vzkazy...

- Na papíře
- Přes mobil
- Na internetu
- Jinde
- Ústně

5. Komunikuješ s rodiči pře internet, i když jste doma? (messengery)

- Ano, je to pro mě rychlejší/ jednodušší
- Ano, líbí / baví mě svět virtuální komunikace
- Ne, doma řešíme všechno ústně, je to jednodušší
- Ne, rodiče by na virtuální komunikaci nepřistoupili

6. Dávají Ti rodiče jako trest zákaz surfování na internetu?

- Ano
- Ne

7. Zákaz surfování na internetu považuješ za trest, který ...

- Mně nijak nevadí
- To by byl pro mě „konec světa“
- Mně vadí, protože nejsem v kontaktu s přáteli
- Mně vadí, protože se pak nudím

8. Dokázal/a bys svůj profil na sociální síti zrušit?

- Ano, bez problémů

- Ne, ztratil/a bych kontakt s přáteli
- Ne, nedovedu si představit, co bych pak dělal/a
- Ne, ztratil bych kontakt se světem
- Nevím

9. Cítíš se osamělý/á, když jsi „offline“?

- Ano
- Ne

10. Co Ti přináší svět online?

- Informace
- Zábavu
- Vzrušení
- Vyplňuje můj volný čas
- Odreagování

11. Internet využíváš nejčastěji k...

- Chatu s přáteli
- Sdílení fotek a osobních zážitků
- Hraní her
- Poznávání nových lidí
- Sledování videí
- Poslech hudby
- Ke školní práci

12. Proč trávíš tolik času na internetu?

- Zvědavost
- Touha po informacích
- Informace, jak žijí ostatní (drby)
- Přátelé, nové kontakty

13. Jaké jsou hlavní Tvoje motivy pobytu ve virtuálním světě?

- Hledání sebe sama
- Potřeba někam patřit
- „Pocit samostatnosti, nezávislosti“ na rodičích
- Únik před realitou
- Snazší seznamování se s lidmi

14. Mají Tvoji rodiče možnost kontrolovat Tvoji činnost na internetu? (účty, profily...)

- Ano, kontrolují pravidelně
- Nekontrolují, věří mi
- Nesouhlasím s tím, ale kontrolují
- Nevím o tom

15. Nahráváš a přidáváš i ty na internet nějaká vlastní videa, obrázky?

- Ano, často se tím bavím
- Ne, jen prohlížím
- Ne, jen často sdílím zajímavá videa

16. Co bývá nejčastěji obsahem Tvé internetové komunikace?

- Škola – úkoly, probíraná látka

Co budeme dělat ve volném čase

Vztahy ve škole

Zájmy, koníčky

17. Je pro Tebe jednodušší použít mobil a internet k vyjádření nepříjemných zpráv?

Ano, dělám to tak pravidelně

Ano, už jsem to udělal/a

Ne, nikdy

18. Řešíš obvykle konflikty raději osobně, nebo přes internet?

Ano, je to pro mě jednodušší

Někdy, podle toho o co jde

Ne, raději si to vyříkám z očí do očí

19. Konflikt po síti jsi řešil/a mezi spolužáky, kamarády, rodiči, apod...

Méně jak 3x

Více jak 3x

Více jak 5x

20. Máš na sociálních sítích vytvořený falešný profil?

Ano

Ne

21. Využíváš ke sdělování svých pocitů sociální sítě?

Ano, často, cítím se tak líp

Někdy, něco se mi těžko říká osobně

Ne, pocity by se měly sdělovat osobně

22. Seznamuješ se přes sociální sítě s lidmi, se kterými se následně setkáš osobně?

Ano, nevidím v tom problém

Ne, nikdy

Párkrát jsem to udělal/a

23. Domníváš se, že časem nahradí virtuální komunikace komunikaci osobní?

Ano

Ne

24. Stáváš se na sociálních sítích fanouškem/ členem skupin (názorů, výroků, lidí, zvířat...)?

Ano

Ne

25. Co bys považoval/a za největší trest?

Domácí vězení

Zákaz internetu – PC, tablet, mobil

Domácí práce

26. Kolik času denně trávíš na sociální síti?

Do 30-ti minut

1-2 hodiny

2-4 hodiny

5 a více hodin